"LIETUVA" SAVAITINIS LAIKRAŠTIS
Išeina kas Pėtnyčia, Chicago, Ill.
Prenumerata metams:
Suvienytose Valstijose $2.00
Kanadoje ir Mexike 2.50
Kitose viešpatystėse 3.00
Prenumerata apmokama iš viršaus. Prenumeratos metas skaitosi nuo dienos užsirašymo, ne nuo Naujų Metų. Apgarsinimų kainos klausk laišku. Visada adresuok:
A. OLSZEWSKI
3252 SO. HALSTED STREET, CHICAGO, ILL.

LIETUVA

THE LITHUANIAN WEEKLY "LIETUVA"
Published every Friday at Chicago, Ill.
Yearly Subscribtion rate:
In the United States $2.00
Canada and Mexiko 2.50
To Foreign Countries 3.00
Advertising rates on application. Address all communications to publisher:
A. OLSZEWSKI
3252 SO. HALSTED STREET, CHICAGO, ILL.

Nr.42 CHICAGO, ILL., PENKTADIENIS, 15d. SPALIS, (October), 1909 m. MetasXVIII

Entered as Second-Class Matter July 13th, 1893, at the Post Office at Chicago, Illinois, under Act of March 3rd, 1879.

POLITIŠKOS ŽINIOS.

MASKOLIJA.

Nors Maskolijos duma yra tik parodija parlamento, ji ir norėdama, ne gali nieko gero padaryti, bet Stolypino dumai išmislyti pančiai dar jo neužganėdina, jis siaurina ir teip menkas jos teises. Dabar antai nuo dumos jis atėmė perkratinėjimą kariumenės ir kariškojo laivyno išlaidų; atėmė tiesą kritikuoti kariumenės ir laivyno surėdymą. Sulyg naujų Stolypino išmislytų teisių, duma privalo tik užtvirtinti be jokių permainų išlaidas atsigynimo reikalams, be jokios tiesos kritikuoti išlaidų sanmatą. Kariumenės ir laivyno surėdymo reikalai visai ne bus dumai paduoti.

Nesutikimai terp Finlandijos parlamento ir centrališko caro rando teip įtempti, kad Maskolijoj laukia išvaikymo Finlandijos parlamento. Išvaikyti vienok lengva, bet jau čia ir Stolypin negali rinkimo teisių teip aprubežiuoti kaip Maskolijoj, nes Finlandijoj teises užtvirtina jos senatas. Išvaikius dabartinį parlamentą, juk žmonės rinks tų pačių pakraipų savo atstovus, bet ne Stolypino tarnus. Prietikiai terp Finlandijos teip įtempti, kad daugiau jų tempti negalima. Jeigu ir kituose Maskolijos kraštuose žmonės butų teip politiškai išsilavinę, kaip Finlandijoj, Stolypinas ne drystų dumai savo prisakymus davinėti, bet kaip turi but ir kaip yra veik visuose civilizuotuose kraštuose, duma ministeriams prisakymus davinėtų, nes dumoj yra žmonių atstovai, o ministeriai tik žmonių apmokami caro tarnai. Maskolijoj vienok smarkaus pasiprsiešinimo Stolypino užsimanymas nuo dumos laukti negalima, nes Maskolijoj žmonėms truksta politiškojo išsilavinimo, žmonės ne paremia ne savo rinktų atstovų, todėl Stolypin ir jodinėja ant sprando dumos atstovų ir ant pačių Maskolijos ukėsų. Klausymas tik kaip ilgai teip bus? Finlandijoj artinasi neišvengiamas susikirtimas jos parlamento su Stolypinu, kurio pasekmes sunku permatyti. Gal, nerazdamas savo siekių paremėjų, caras užsimanyti panaikinti Finlandijos konstituciją ir jos autonomiją. Bet apgynime savo teisių, be abejonės sukiltų Finlandijos gyventojai. Atsieitų vesti karas, kuris, be abejonės neitų teip lengvai kaip su sukilusiais lenkais 1863 m., Finlandija turi krašte po savo priežiura ginklų sukrovimus ir kraštas daug sunkiau prieinamas negu Lenkija. Sukilimas Finlandijos panaikintų visai Maskolijos kreditą užsieniuose, o karui reiktų pinigų, jų caro randas jau niekur gauti negalėtų. Dėl tų tai priežasčių caro randas gerai apsvarstys, kol temps stygą iki jos trukimui, nes Finlandijos sukilimas gana pavojingas ir caro sostui. Ne reikia dar užmiršti, kad Maskolijoj, turbut, dabar nėra krašto, [illegible] i užganėdintų dabartinis val[illegible] budas. Sukilimas Finlandi[illegible] pagimdyti sukilimus ir [illegible] užganėdintuose kraštuo[illegible] yra daugiau negu už[illegible]. Iš caro valdymo budo [illegible]ganėdinti šiądien ir tikrie[illegible]oliai nemažiau negu pri[illegible] ne maskolių apgyventi pa[illegible]ežiniai apskričiai. Reikia tik [illegible]d kas pradžią padarytų ir kad [illegible]kiam bent iš pradžių pasisektų [illegible]uose susirėmimuose gerai pa[illegible]tenti caro kareivius, o jau Fin[illegible]dija rastų daugiau to paties bu[illegible] bandančių.

Finlandija nors priguli Maskoli[illegible], bet ji, teip kaip Lenkija iki [illegible]31 metų, rėdosi savistoviai savo [illegible]luriuose, turi savo mokyklas, [illegible]ėdus, pinigus, savo teises; turė[illegible] ir savo atskirą kariumenę, kaip [illegible] turėjo ir Lenkija iki 1831 m. [illegible]nlandijos kariumenė stovėjo Fin[illegible]lijoj ir Peterburge. Bet jau [illegible] Aleksandro III prasidėjo siau[illegible]imas autonomiškųjų Finlandijos [illegible]sių. Į mokyklas ir urėdus ver[illegible] maskoliška kalba. Mikalojus [illegible] pradėjo siuntinėti į Finlandiją [illegible]us maskolius kareivius, o finus pradėjo siuntinėti į Maskoliją. Finai tuojaus suprato caro mierius. Kada užgimė Maskolijos viduriuose riaušės, jie drąsiai pastatė carui savo išlygas: arba sugrąžinti visas Finlandijai atimtas teises, arba Finlandija pasikels, su ginklu rankoj pasisistengs savo tiesas apginti. Caras tąsyk nusigando ir išsižadėjo rusinimo Finlandijos. Finlandiečiai nusiramino. Bet susidrutinus valdžiai kituose kraštuose, nuraminus sukilusius kitur, caras atsiminė Finlandiją ir pradėjo vėl siaurinti vietinių gyventojų teises, brukti jiems maskolystę. Užtai Finlandijos iš žmonių atstovų susidedąs parlamentas pradėjo atmetinėti centrališkos valdžios reikalavimus, ypač atsisakė duoti tiek pinigų kariumenės reikalams, kiek jų karo ministeris nuo Finlandijos reikalavo. Vietoj reikalaujamos sumos sutiko duoti tik pusę.

Tas, žinoma, labai įpykino caro tarnus, bet ar jie drys tempti jau gana įtemptą stygą toliau, tą pamatysime. Toj mažos kunigaikštystės kovoj su milžinų ant molinių kojų veik viso civilizuoto svieto simpatijos yra ne caro valdžios, bet mažos Finlandijos pusėj. Simpatija kitų kraštų gyventojų karuose ir sukilimuose gana svarbią lošia rolę. Tą gerai žino ir besierzinanti su Finlandija caro ministeriai.

IŠPANIJA.

Karas Išpanijos su Morokko maurais, kaip dabar pasirodo, dar ne priėjo galo. Veltus todėl buvo raminimas rando ir džiaugsmas gyventojų dėl karo pasibaigimo. Teisybė, išpanijonai laiko visas svarbesnes jų užimtas pozicijas, bet iki galutinam pergalėjimui maurų dar. toli. Jiems nuolatai ateina pastiprinimas iš Morokko vidurių; susidrutinę, jie pats užpuola ant išpanijonų stovyklų. Teisybė, išpanijonai atmuša maurų užpuolimus, bet susirėmimuose ir pats žudo po kelis šimtus užmuštų ir pašautų kareivių. Prie to pridėti reikia susirgusius nesveikame ore, ir pasirodys, kad išpaniškoji kariumenė Afrikoj tirpte tirpsta, maurams gi ateina vis daugiau kariautojų sustiprinančių jų pajiegas. Tie nauji atėjunai ne tik uždengia nuotrotas, bet dar padidina kariautojų skaitlių. Teisybė, atsiuntė ir jenerolui Marina iš Išpanijos čielą kareivių diviziją, bet tų kareivių vos užtenka uždengimui nuotrotų. Daugiau ant syk iš Išpanijos siųsti kareivių gana pavojinga, nes karui gyventojai ne pritaria, jie galėtų siuntimui kareivių pasipriešinti. Padėjimas todėl išpanijonų Morokko sultanate ne vertas pavydėjimo.

Maurų kunigai mečetuose šaukia visus mahometonus šventan karan su išpanijonais ir tas nepasilieka be pasekmių: dėl tų kunigų pamokslų veik kas dieną ateina nauji pulkai pagelbon kariaujantiems su išpanijonais. Sultanas rods į karą dar nesikiša, bet ir be jo prisidėjimo jo pavaldiniai jau dalyvauja mušiuose kaipo liuosnoriai. Formališkai, Išpanija neva neveda karo su Morokko, bet faktiškai sultano ukėsai jau jame dalyvauja kaipo liuosnoriai. Ne svarbu, kaip tuos papildančius kovotojų eiles vyrus pavadinti, liuosnoriais, ar sultano kareiviais, bet svarbiu yra tas, kad su jais atseina išpanijonams kovoti. Gali neužilgio ateiti laikas, kad sultanas atvirai stos karan, bet jo prisidėjimas ne teip svarbus, nes visa jo kariumenė susideda iš kelių tukstančių kareivių. Be jo prisidėjimo iš liuoso noro jo ukėsų kovoja su išpanijonais daug daugiau negu visa sultano kariumenė.

Dar laimė Išpanijos, kad kitos Europos viešpatystės į karą nesikiša. Prancuzijos parlamente rods buvo užklaustas randas, ką jis mano daryti, jeigu Išpanijos karas užsitrauks ir ji į karo lėšas paims kokį Morokko plotą. Užrubežinių reikalų ministeris vienok atsakė, jog dėl užsitraukimo karo Prancuzijos reikalai nenukentės, nes pirm karo padarytas Prancuzijos su Išpanija sutarimas, kurio ji peržengti negali.

Tuom tarpu pačioj Išpanijoj didelio ramumo nėra. Nors randas neva nuėmė cenzurą nuo telegramų, bet ištikro net einanti į užsienius, nekalbant jau apie vidurinius, telegramai cenzuruojami kaip ir pirma. Barcelionos apskrityj darbuojasi kariškiejie teismai ir teip kaip ir maskoliškiejie, žudo rando nužiurimus revoliucijonierius.

11 d. spalių Barcelionoj suėmė perdėtinį mokyklos, vieną iš revoliucijonierių vadovų, Francisco Ferrer ir atidavė kariškam teismui, kuris jį mirtim pasmerkė. Jeigu karalius teismo nusprendimo neperkeis, Ferrer bus nužudytas jau se[illegible]dos dieną.

ANGLIJA.

Anglijoj rengiasi smarkus susirėmimas partijų. Dabar nuo valdžios toliau stovintiejie tikrai rengiasi atmesti iždo ministerio išlaidų sanmatą, o vieni konservatyvai ne įstengs jį pervaryti, nes parlamente ne gali peršverti visų kitų partijų. Karalius bando taikyti ir bent tulas partijas prikalbėti balsuoti už biudžetą, bet abejojama, ar jam pasiseks. Be biudžeto randas buti negali. Reiks todėl dabartinį parlementą paleisti ir paskirti naujus rinkimus, o juose liberalai tikisi persvarą laimėti, kadangi juos parems ir airiai ir teip vadinamiejie unistai.

Laike rinkimų smarki kova eis už privilegijas lordų buto, ką konservatyvai nori palaikyti, bet liberalai nori tas privilegijas lordams atimti, ypač nori atimti tiesą vetavimo žemesniojo buto užgyrimų. Dabar tankiai pasitaiko, kad užgirimus žmonių rinktų atstovų atmeta lordų butas susidedantis iš didelių žemvaldžių, todėl žmonių atstovų butas nieko gero žmonėms padaryti negali.

Kitas svarbus reikalas, už kurį eis kova ateinančiuose rinkimuose — yra pripažinimas moterims balsavimo teisių. Pripažinimui moterims balsavimo teisių nesipriešina liberalai, dabar gi valdanti Anglijoj konservatyvų partija apie tai nė kalbėti nenori. Dabartinis ministerių pirmininkas moterų deputacijos nė prisileisti ne nori.

VOKIETIJA.

Vokietija stengiasi nuo Anglijos ne tik prekybos rinkas paveržti, bet nori atimti nuo jos ir pirmutinystą ant jurių, kurią tai vietą Anglija nuo seniai savo rankose laiko. Tam vienok reikia turėti lygų Anglijai karišką laivyną. Todėl dabar dirbime kariškų laivų ir eina smarkios lenktynės terp Anglijos ir Vokietijos. Dabar Bremos laivų dirbtuvėse likosi padirbtas milžiniškas mušio laivas vokiškam kariškam laivynui, laivas vardu Westfalen. Laivas tas iš didžiausiųjų veislės, išstumia jis 18500 taonų vandens. Vokietijai vienok Angliją nelengva pralenkti, nes Anglija kraštas kur kas už Vokietiją turtingesnis.

TURKIJA.

Turkija atsisakė, dėl buvusių Azijatiškoj Turkijoj krikščionių skerdynių, kam nors už turėtus nuostolius atlyginimą mokėti. Tose skerdynėse vienok nuostolius turėjo ir tulas svetimų kraštų ukėsų skaitlius. Nukentėjo angliškos, amerikoniškos ir prancuziškos misijos. Nežinia, kaip ant to atsakys tie kraštai, kurių ukėsai nuostolius turėjo.

Turkijos randas atmetė pasiulymą amerikoniškos kompanijos padirbti naują gelžkelio liniją Anatolijoj (Azijatiškoj Turkijoj), perkratinėja vien pasiulymą belgiškos kompanijos.

Turkijos randas sutiko perleisti lydinčius carą maskoliškus kariškus laivus per Dardanelius tik tąsyk, jeigu caras apsistos Konstantinopolyj ir atlankys Turkijos sultaną. Caras ant tų išlygų nesutiko, ir Turkija atsisakė jo kariškus laivus išleisti per Dardanelius. Caras mat sultano nenori atlankyti.

IŠ LIETUVOS.

IŠ VILNIAUS.

Paroda pailginta dar 5 dienomis, t. y. ligi rugsėjo 20 d. Visi pinigai, kurie bus surinkta per paskutines penkias dienas už parodos lankymą, bus atiduoti labdaringoms įstaigoms.

Lig šiol geležinkeliečiai gaudavo dovanai bilietus važinėties geležinkeliais. Tuos bilietus nereitai jie parduodavo kam nors ar perduodavo savo pažįstamiems, jei patįs nevažiuodavo. Dabar nuo rugsėjo 1 dienos prie duodamųjų geležinkeliečiams bilietų įsakyta, kad butų bilieto savininko (geležinkeliečio) fotografija, taip kad šitų bilietų negalės dabar jie niekam perduoti.

Kaip suskaitė vyriausioji karo teismo valdyba per 9 metus, nuo 1901 lig 1909 metų, nužudyta karo pasmerktųjų mirtin, 2279 žmonės: 196 už priešvalstybinius prasikaltimus, o kiti už kitokius. 1901 metais nužudyta 9 žmonės, 1905 m. — 19; 1906 m. — 236; 1907 m. — 627; 1908 m, — 1330 žmonių. 1908 metais pervis daugiau nužudyta Odesoje.

IŠ BIRŠTONO,

Vilniaus gub., Trakų pav.

Čia visur dirvonai. Laikraščių, išskyrus kleboną ir vieną ar du birštoniečiu, beveik niekas neskaito. Anais metais klebonas išrašė 10 "Šaltinio" egzempliorių parapijonams duoti skaityti. Kaip teko patirti, pas kai-kuriuos ir šiandieną 'Šaltiniai' tebeguli neperpiaustyti. Ale tiesą pasakius, kad visa valanda pereina, ligi vieną eilutę perskaito.

Ligi 1892 metų Birštone jokios mokyklos nebuvo. Taigi dar tiktai 12 metai, kaip čia mokykla gyvuoja. Nauda iš tos mokyklos žmonėms menka, nes mokytojas (ir dabar net) nesupranta vietinės žmonių kalbos — rusas. Mokslo metai prasideda nuo Visų Šventės ir baigiasi Velykomis. Vaikų per visą laiką mokosi daugiausia po 45, o šįmet vos tik 28 vaikai.

Jaunimas, ar tarnaujantis kariumenėje, ar taip kur-kitur esantis, saviškiams laiškus rašo rusiškomis raidėmis. Tokį laišką skaitant ir juokai ir sykiu neramu.

Alfonsas Juozyla.

("Šaltinis").

IŠ KAUNO.

Šįmet rudenį atsidaro Kaune "Saulės" buchhaltrijos kursai. Bus priimami vyrai ir moteris, baigusieji vienkliasę liaudies mokyklą. Mokslas tęsis vienus metus. Mokestis 100—140 rublių.

("Šaltinis").

Teko man buti Kaune šiokiaistokiais reikalėliais. Tąją progą, žinoma, aplankiau ir tenykščius lietuvius, jų įstaigas, pasiteiravau, kiek jie jau "užėmę" Kauną, kaip sekasi kovoti su Lietuvos lenkais, aplankiau, žinoma, Nemunėlį sraunų, kurį dar vis braižo sieliai, bet — deja — jau ne šimtmečių ąžuolų ir drutųjų uosių, o tik liesų eglelių ir pušelių.... Tai jau, vadinasi, musų ponai išbaigė Lietuvos girias.... Ačiu, ačiu.... O to Aleksoto dailumas! Kalnai ant kalnų, o ant tų kalnų dar kalnai. Ir vis apžėlę medžiais, krumais. Gerai, kad dar niekas nemano ten padaryti kokį nors anglišką parką — visą poeziją sunaikintų. Parke yra L. M. K. Draugijos įsteigta pavyzdinga pieninė. Ten, galima gauti netiktai pieno, bet ir visokių užkandžių, ir giros, ar lietuviškos ar kitos kokios, tikrai nežinau, bet labai skanios.

Yra Kaune gana apsčiai ir lietuvių sankrovų. Ypač Viešoji rinka mirga lietuviškomis įstaigomis: ten Vartotojų Draugija, ten Naujalio knygynas, Vitkauckų ir k. Ten ir "Draugijos" ir "Vienybės" redakcijų bustas. Pažinau gerbiamąjį kun. A. Dambrauską, "Draugijos" redaktorių. Teiravausi apie laikraščių padėjimą; pasirodo, reikią pridėti pinigų ir "Draugijai" ir "Vienybei". Bet kur tau nereiks? Krasa pabrango: už "Vienybės" numerio siuntimą ima 80 kap., tai, vadinasi, už spauzdinimą, už popierių ir už kita ką lieka tik 1 rub. 20 kap. Bet žmonės pasišventę, ne pelno jieško. Antrą, "Draugiją" musų inteligentai bijo skaityti: esą kunigų leidžiama.... Visa musų nelaimė, kad mes žiurime, *kas* rašo, ne *ką* rašo. Vienybės, vienybės!

Netoli "Draugijos" redakcijos, prieš pat bažnyčią, šale seminarijos, baltajame name, antrame gyvenime yra p. Tado Daugirdo muziejus. Muziejuje yra keturi skyriai: archeologijos, geologijos, zoologijos ir tautiškasis skyrius. Archeologijos skyriuje surinkta senovės lietuvių išdirbiniai, kaip antai pagražinimai: spilkos, žiedai, retežėliai, kilpos, bransletai (gal pirmiau netaip juos vadindavo) ir kiti Gedimino ir dar senesnių laikų daktai; ginklai: kardai, durtuvai, jiešmai, jietįs, lankai, vylyčios, berdišiai, kirvukai (akmeniniai, variniai, geležiniai) akmens ir spyžiaus bombos; puodai, molio bonkos, lėkščios šukės, pagražinimai (freskai) sienų, rumų, tvirtovių, — viskas rodo augšta (augštesne, nekaip dabar kulturą). Yra keletas žmonių kaukolių, bet dabartinių lietuvių kaukolės beveik didesnės, nors smegenų vargu daugiau butų:, rasit tik nuo degtinės išpurpę.... Ir spėkos tų musų protėvių buta: paėmiau jėtį, su kuria ant meškos eidavo, tai vos gali atkelti, nors aš seniai jau košės pirštu nevalgau ir esu nemenkas vyras.... Kad Lietuva kadaikitkart buvo garsi, tai, žinoma, ne dėl vienos fiziškos spėkos, bet ypač dėl *doros* kulturos, dėl tvirto *tikėjimo* ir, apskritai, dėl *kulturos*.

Geologijos skyriuje yra visokių suakmenėjusių medžių, žolių ir šiaip daiktų. Ypač man patiko du suakmenėjusiu krepšiuku iš karklų. Abudu — pilnu reišutų ir gėlių. Gal koks senosios gadynės "Dobilėlis" buvo dovanojęs kokiai "Lelijėlei", atminčiai, ir laimė, kad liko iki musų laikų. Taipogi yra marių turklių, koralų, suakmenėjusių marių žvaigždžių, visa tai rodo, kad Lietuva kitados yra buvusi Baltųjų jurių dalis.

Trečias skyrius zoologijos. Čia yra keletas iškimštų musų krašto paukščių, spirite mirksta žuvįs, driežai, varlės, rupužės, angįs ir kiti gražumėliai. Po stiklais matosi įvairių peteliškių (drugių) ir kitų vabalėlių rinktiniai. Apskritai, dar tik pradžia, dar, kaip reikiant, viskas nesutvarkyta, dar daug ko truksta.

Galop, tautieškas skyrius. Čia lietuvių išdirbiniai senovės ir dabarties: drabužiai, juostos, kanklės, pintinės, margučiai, raštai ir tt. Taipogi šiame skyriuje yra keletas paveikslų, nupieštų p. Daugirdo, p. Čiurlianio ir kitų. Čion yra sudėta dovanos ir aukos. Atsižymi savo didumu ir nepaprastu darbu pakabinamoji spinta, kurią kažin ar du vyrai atkeltų, paskui paminklas-šriubas: vis tai vietinių geležies fabrikų dovanos.

Tautiečiai, palaikykite tą taip naudingą įstaigą, ar tai pinigais, ar tai patarimais. Surašykit, kas žinot, vardus paukščių, žolių; suradę kokį seną, ar akmens kirvuką, siųskit tenai, užuot to, kad namie vaikai daužytų višnių kauliukus arba sau smilkinius.

Aplankykite muziejų, Lietuvos mylėtojai.

Aplankykite teatrų rengėjai, nes pamatysite, kaip ir ką lietuviai senovėje dėvėjo, kokius įrankius vartojo....

Aplankykite pagaliaus, mokslo vyrai, nes ir jųs ten rasite pakankamai medžiagos Lietuvai tyrinėti.

Jei kas iš tautiečių nori pamatyti puikių reginių, mėlynose uksmėse paskendusių miškų, kur banguoja Nemunėlis, jei kas nori pamatyti Lietuvos senelį Kauną, kuriame verda, plaka, dėja, dar ne lietuviškas kraujas, — te atsilanko, o paregės....

K. K. Lizdeika.

("V-tis").

IŠ MEDINGĖNŲ,

Kauno gub., Telšių pav.

Nibre vadinasi jaunuomenės pasilinksminimai tankiausiai nedėldienio vakarais vasaros, o retkarčiais ir žiemos metu. Susirenka 4—5 muzikantai su smuikomis, triubomis; šitiem užgriežus, aplinkinių kaimų vaikinai ir merginos, išsipuošę kaip musės prie medaus renkasi; valandai praslinkus, čia jau 15—20 žmonių linksmai šnekučiuoja, šoka, dainuoja. Rimtų kalbų ir pasišnekėjimų čia nematysi, vien tik "linksminimaisi": polkos, kadriliai, valcai; čia daugiau lašina nuo kaktos skalsaus prakaito ne kaip šienapiutėje ar rugiapiutėje — visi įkaitę šluostosi nors ir vėsiam varasos vakare. Šitos "nibrės" ties Medingėnais, Telšių pav., Paminėjų kaime, Kantaučių parapijos. Pora metų atgal griežimas tokių "nibrių" girdėjosi kas šventavakaris, dabargi retai besigirdi; priežastim to reikia skaityti išeivystę Amerikon ir tuo pačiu sumažėjimą samdytų mergaičių ir vaikinų, nes tėvinaičiai, tėvų ginami, ir pirma retai nibres telankė. Pastaruoju laiku ne tik griežimų nebegirdėt, bet ir dainavimas Žemaičių padangėje visiškai sumažėjo: rugiapiutės, o neretai ir talkos be dainų apsieina.

("Šaltinis").

IŠ PANEDĖLIO,

Kauno gub., Ežerėnų pav.

Miestelis stovi ramioje vietoje. Apgyventas beveik vienų žydų. Lietuviškų sankrovų nėra. Vienoj gatvėj — į Panemunį — gyvena ukininkai-lietuviai. Yra šešios aludės ir vienas monopolis. Tenai sunešama kasmet apie 24 tukstančius rublių. Graži kruvelė sunkiai uždirbtų skatikų! Tiesą sakant, gal ne vieni panedėliečiai tiek prageria. Jiems padeda ir aplinkinių parapijų žmonės. Bet visgi.... *Scriptor.*

("Šaltinis").

IŠ RAGUVOS,

Kauno gub., Ukmergės pav.

Praėjusią nedėlią penki girti Justininkų berniokai, prisiviję kelyje važiuojančius rusus, suvertė juos riavan ir nuvažiavo. Paskui juos važiavo visai blaivus žmogus M. Jonelis iš Skamarakų. Rusai, manydami, jog ir tas žmogus prie tų girtuoklių kompanijos priguli, užpuolė jį, sumušė, peiliais subadė ir paliko ant kelio pusgyvį. Vis tai vaisius girtuoklystės. Dėl girtuoklių ir nekaltam žmogui reikia nukentėti. *Blaivininkas.*

("Šaltinis").

IŠ PAJUOSČIO,

Panevėžio pav.

Šito dvaro kumečiai buvo susiderėję su ponu algas ir visas sąlygas ir buvo pasilikę ant kitų metų. Bet paskui ponas pasisamdė kitą užveizdą. Tas tuojau ėmė sakyti, kad kumečiams uždės daugiau darbo ir priedermių, negu yra suderėta su ponu. Tada kumečiai susitarė visi eiti išvien, jeigu tik butų mėginta juos apsunkinti ir sulaužyti sutarimą. Užveizdas tikrai prikalbinėjo poną sutarimą sulaužyti, ir jis šaukėsi visus darbininkus po vieną ir gražiuoju ir piktuoju vertė, kad jie apsiimtų naujomis sąlygomis jam tarnauti; bet nei vienas kumetis nesidavė perkalbėti — visi stipriai laikėsi sutarties — ir ponas turėjo sutikti ant senojo sutarimo laikyti darbininkus. Vienybė — galybė.

A. P.

("R. Garsas").

IŠ UTĖNOS,

Ukmergės pav.

P. Balsevičiaus viensėdijoje nuskendo šulinyje ordinarčiko Žvirblio penkių metų vaikas. Tėvai, išeidami miežių piauti, palikę namie vienus vaikus, o šulinys neaptvertas, be rentinio. Musų apielinkėje daug pasiutusių šunų. Apriejo daugelį žmonių ir gyvulių. Žmonės išsigydė, o gyvulių viename Viskenų sodžiuje užkasė penkioliką; vienam ukininkui — paskutinį. O pats ant patalo, žmona akla, motina beprotė.

Uteniškis.

("V-tis").

IŠ PLUNGĖS.

Štai koks baisus atsitikimas buvo su vienu plungiškiu. Ukininkas Mončius važiavo į Alsėdžius į Šv. Baltramiejų arklio pirkti. Negavęs ko norėjęs, grįžo namo. Prijojo jį vienas žmogus, jo pažįstamas, Balsys (žinomas visoj apielinkėj vagis) ir pasiprašė pavežti, nes jo arklys pavargęs esąs. Sėdo į vežimą; o čia kažkokie žmonės beatsigeną. Balsys tuojau iš vežimo paspruko, o savo arklį pririštą paliko. Prisiginę žmonės, pažinę savo pavogtą arklį; ėmė Mončių baisiai mušti, nebebuvo laiko teisinties — primušė nelaimingą negyvai. Paskui pasirodė klaida ir tikrasis vagis jau sugautas. Tokios tatai šventosios Žemaitijos žinelės. *S. Č*

IŠ SEINŲ.

Apie naujus metus pradės eiti iš Seinų kas antra sanvaitė laikraštis "Spindulys", skiriamas mažai mokantiems skaityti lietuviams, ypatingai Vilniaus gub. Laikraštis bus vedamas tikybiniai-tautinėje dvasioje.

("Šaltinis").

IŠ KURŠO.

"Jaun. Latv. Av.", rašydamas apie ukio reikalus Latvijoje, tarp kito ko palygina dabartines bernų algas su algomis, kokios buvo mokamos 50 metų atgal Kuršėje. 1861 metais bernas gaudavęs 27 iki 50 rub., gi dabar esą mokama 100 iki 150 rublių; beto duodama dar maistas, trioba kuras ir šviesa.

Iš to palyginimo aiškiai matyti, kaip yra per tą laiką pakilęs žemės ukis Latvijoje. Vertėtų susekti, kokiomis priemonėmis latviai kėlė ukį.

Iš algų palyginimo galima sakyti, kad Lietuvos ukis eina apie 50 metų paskui. Tas Lietuvos ukio pasilikimas yra, be abejo, spaudos uždraudimo vaisius.

("R. Garsas").

IŠ NAUMIESČIO,

Suvalkų gub.

Miestas diktas. Stovi prie Prusų sienos. Prusų gretimas miestas Širvinta. Bažnyčia Naumiesčio didelė. Pernai iš vidaus labai gražiai ištapyta. Altorių yra devyni. Žemutiniai langai įdėti su įvairiais šventųjų paveikslais (*vitražai*). Vis tai kun. pral. Oleko rupestis.

Čionai yra "Žiburio" skyrius. Toji draugija išlaiko pradinę mokyklą, turi savo knygyną. Knygininku yra kun. Riauba. Daug jis triuso turi, nes skaitytojų yra 250 žmonių. Daugiausia skaito merginos. Per "Žiburio" susirinkimus buvo kalbama įkurti Kauno "Blaivybės" skyrių. Sumanyta musų pirmininko p. Stankevičiaus; blaivus žmogus ir darbštus lietuvis. Ale nesusirinko užtektinai norinčiųjų prie tos draugijos prisidėti. Kur tau prisirinks! Reikia mat, užlaikyti mieste 2 monopoliu, 3 traktiesnes ir 27 aludes. O kiek taip galima gauti? O vėl dar Širvinta! Šventadieniais tai gruste grudžiasi per tamožnę. Kiek tai tenai nueina skatiko, sunku ir aprašyti.

Taip ukininkai neblogai gyvena. Dauguma jau veda dauglaukį ukį. Kiti dar tik pradeda. Vartoja įvairius žemės dirbimo įrankius. Sėja dobilus. Tik bloga su darbininkais. Per žiemą pas ukininką išsimaitinęs papukšt į Prusus "markių" pelnyti ir tiek. O ant žiemos vėl sugrįžta.

Jaunas žiburininkas J. K—nas.

("Šaltinis").

IŠ GELGAUDIŠKIO,

Suvalkų gub. Naumiesčio pav.

Gelgaudiškio dvarų savininkas p. Komaras dar jaunas žmogus; baudžiavos laikų ir ponų sauvalės negali atminti, bet su valstiečiais elgiasi taip, kaip kitais laikais jo seneliai elgdavosi. Štai tų žodžių aiškus patvirtinimas: Medžiojo p. K. su dviem savo tarnais laukuose, susidurianČiuose su lauku Kregždančių kaimo ukininko Žemaitaičio. Ponas Komaras, po ukininkų laukus nemedžioja, duodamas pavyzdį ukininkams, kad ir jie nedrįstų į jo laukus įkelti kojos. Šunis g. neseka savo pono

entas.

mandagumo: įpuolė į ukininko Žemaitaičio lauką ir pradėjo piauti šunį. Tai pamatęs ukininko sunus, atbėgęs pradėjo aršius svečius-šunis iš savo lauko prašyti, o čia p. K., atsiminęs savo senelių apsakinėjimus apie baudžiavos laikus, kad pono šuva buvo brangesnis negu "mužikas", — kaip tik arkliai išneša įlėkė į uk. Ž. lauką ir pradėjo uk. sunų lazda mandagumo prieš šunis mokyti. Užpultas, pamatęs pavojų, pradėjo šiokį-tokį apsigynimą — uždaužė su grėbliu p. K. arkliui. P. Komaras buvo uždaužęs jam lazda.

Pastebėję namiškiai, kad jų lauke p. K. užpuolęs sunų, suskubo visi bėgti pagelbon. Tuomet p. K. pamatęs, jog gali jam blogai išeiti, nujojo namo.

Ukininkas Ž. už tai p. K. su tarnais padavė teisman. Ir stebėtinas daiktas, kad p. K. teismas pripažino kaltu ir nuteisė jį 7 paroms arešto be pakeitimo pinigiškai. Tarnus gi pripažino irgi kaltais: vieną nuteisė 4 paroms, antrą — 3. Kadangi uk. Ž. šuva nuo sukramtimo nugaišo, taipgi p. Komarą padavė teisman, bet liko be jokios pasekmės.

Ot! tai užėjo laikai!.... net ir dvarininkus pasmerkia teismas belangėn, ir be pakeitimo pinigais, ką kiekvienas geriau apsiimtų! Berods, užmiršau dar pasakyti, kad p. Komaras patsai teisman nestojo ir padavė apeliacijos skundą. Žiuėsime! *Narkunų Juozas.*

("Šaltinis").

IŠ LIEPOJAUS.

Rugpiučio 1 dieną areštavo čion A. Baranauskį. Bedarydama Suvalkijoj kratas, policija radusi pas vieną, kad Liepojun, Petro gatv. No. 2, Baranauskiui išsiųstas "Darbininkų Žodis". Suvalkų gub. žandarų viršininkas paliepė padaryti kratą pas A. Baranauskį No. 4. Krata buvo padaryta rugpiučio 1 d., kuri truko nuo 6 iki 11 val. vakaro. Nors nieko nerado, bet Baranauskį suėmė.

Strimas.

("R. Garsas").

IŠ RYGOS.

Pereitais metais buvo sumanyta įsteigti Rygoje lietuvių taupomąją kasą. Buvo išdirbti įstatai ir paduoti ministeriui, bet projektas tas nebuvo patvirtintas, o liepta buvo įstatus pertaisyti.

Tokiame padėjime tas projektas pasilieka ir iki šiam laikui.

Kįla klausimas: ar mums lietuviams yra reikalinga Rygoje tokia kasa?

Aš manau, kad taip: 1) ta kasa butų prieinama musų žmonėms, nes iš kitų kasų daugumas lietuvių dabar negali naudoties, ypač imant paskolas, dėl tos prastos priežasties, kad musiškius žmones ten nedaug kas tepažįsta, 2) ta kasa duotų uždarbį mums patiems. Be kasų ir bankų mes apsieiti vis viena negalime. Spėjama, kad dabar visose Rygos kasose ir bankose lietuvių pinigų yra arti vieno milijono rublių. Bankai moka mums 4—6%, o ima iš musų paskolinant 8—9%. Tokiu budu mes, lietuviai, per metus maždaug 3% mokama nuo 1000000 r., tai yra maž-daug 30000 rublių pametame.

Atsiradus gi musų pačių kasai arba bankui, tas pelnas pasiliktų musų pačių rankose.

Kadangi mes, lietuviai nepajiegtumem atverti didelio banko (nes neturime tiek jiegų darbininkų-specijalistų), tai pernai buvo sumanyta, šalia grynai lietuviškos kasos, atverti da Rygoje lietuviškai-lenkišką banką, vadinamą "Vakarų Draugija Savytarpinio Kredito". Įstatai tos draugijos dar tebeguli pas pinigyno ministerį ir gal buti, ne šiandien — rytoj, bus patvirtinti.

Geistina butų išgirsti nuomonės kitų žinovų-lietuvių sulyg tų labai svarbių klausimų.

Mes, lietuviai, čion Rygoje esam tokiame gerame kulturiškame padėjime, kad, jei tik mes mokėsime visi išvien stoti prie kulturiško darbo, be abejo, galėsime su laiku sutverti čia kulturos židinį visai musų šaliai, reikia tik daugiaus vienybės ir darbo ir mažiaus klausyti kurstymų tų ypatų, kurios, ar tai dėl ypatiškų sumanymų ar nesupratimo musų reikalų, ar kitokių tikslų, norėtų kai-kada sukelti neįsitikėjimą ir nesusipratimą musų tarpe.

Binoklis.

("R. Garsas").

KUNIGAS ŠNIPU.

Pirm 2 mėnesių Varšavos karo teismas nagrinėjo vieną bylą, kurioj kaltino kaikuriuos Liubranco gyventojus dėlei prigulėjimo prie lenkų socijalistų partijos. Teismas vienus nuteisė į katorgą, kitus ištrėmiman. Tuojaus po to pasklydo kalbos, kad vietinis klebonas kun. Stanislovas Muznierovski padeda policijai gaudyti socijalistus, o vienas dvarininkas, Jonas Sikorski, jį pavadino šnipu.

Kunigas Muznierovski užpyko. Padavė gminos teisman už apkalbėjimą, nesutikdamas priimti trečiųjų teismą. Gminoj jis laimėjo, Sikorski gavo 1 mėn. arešto. Kitaip virto dalykai Vloclavko suvažiavime. Čionai buvo prirodyta, jog tikrai Sikorski sakęs, buk klebonas skundžiąs policijai, ir jisai pats to neužginčijo, atkartojo tą patį kaltinimą teisme ir pridėjo, jog tai tikriausia teisybė ir galįs tat prirodyti. Teisme eilė liudininkų tat patvirtino. Ir teismas Sikorskį išteisino.

Klebonas visgi drąsus: šnipinėja ir pyksta, kad vadina jį šnipu.

Kitaip atsitiko pas mus su vienu kunigu ober-policmeisteriu. Viename laikraštyje buvo išrokuoti jo darbai. Jis užpyko, rašo į redakciją laišką, grasindamas skundimu į teismą už apkalbėjimą, jeigu neatšauks. Laikraštyje pasirodė dar pilnesnis aprašymas jo darbų. Kunigas ober-policmeisteris nutilo. Pabugo teismo. Gudriai ir padarė. K...

("Lietuvos Žinios").

J. Šaulys.

PILIAKALNIŲ URVAI.

Kam yra prisiėję ne jau tyrinėti, bet nors taip sau aplankyti vieną-kitą piliakalnį ir pasiklausyti apie juos žmonių pasakojimų, tas žinos, be abejonės, jog labai dažnai yra žmonių minima apie girdėtuosius arba net pačių tariamai manytuosius tų kalnų urvus.

Piliakalnių tyrinėtojams tie "urvai" yra prigadinę jau ne maža kraujo. Dalykas tame, jog, nežiurint taip tankių ir atkaklių apie urvus žmonių kalbų, tų urvų po piliakalniais niekam dar nėra ligšiol pasisekę atidengti.

Bet žmonės atkakliai tvirtina, kad urvai esą. L. Krzyvickis, kuris bus gal pažinęs daugiausia Žemaičių piliakalnių, taip-pat sako ("Żmudż starożytna" p. 42): "Nežinau neivienos beveik pilies, kur nepasakotų apie urvus, kurie išeiną kartais į paviršių, o į kuriuos buvę kišta didelės kartįs arba mėtyta akmens". Nors rečiau, bet pasakoja dar vienur-kitur apie paslėptas po užversta žeme geležines duris, vedančias į urvus. Medvėgalyje, Užgiriuose ir k. L. Krzyvickiui rodę net, iš kurios pilies šono jos buvusios. "Kai kurie seneliai — sako L. Krz. — tvirtino, jog patįs esą matę tokius urvus".

Piliakalnių tyrinėtojams prisieina ant kiekvieno beveik žingsnio susidurti su tais apie urvus pasakojimais. Dažniausiai, kiek teko man pastebėti, apie urvus papasakoja, klausiant piliakalnių, tolimesniejie žmonės, patįs iš kitų tik girdėję, kaip kiti tą urvą matę, į jį akmenis mėtę; gyvenantieji gi pas patį tokį urvų pagarsėjusįjį piliakalnį sakosi, paprastai, iš senesniųjų tegirdėję apie urvą, kurio angos jie nebežiną ir jos vietos nebemoką nurodyti: ji esanti užslinkusi, užarta.... Bet atsitinka kartais, kaip augščiau ir L. Krz. mini, seneliai, teisybė, labai reti, kurie sakosi, jog, jauni dar bebudami, patįs aiškiai matę tokius urvus.

Keli žodžiai apie vieną tokį "urvą", kurį man žmonės buvo nurodę ir kurį aš pats tariausi savo laiku tikrai "atidengęs".

Pirm 10 metų teko man dažnai buvoti vaišinguose pp. Raštučių namuose Vilkų Lauke, Žvingių par. (Raseinių pav.). To tai p. Raštučio žemėje ant juros kranto yra didelis ir svarbus piliakalnis, *Kuople* (žem. "Kuplė") vadinamas, apie kurį patsai senelis Raštutis pasakojo man, jog dar atsimenąs, kaip, veikėzu budamas, drauge su kitais sau lygiais, mėtydavęs akmenis pro skylę piliakalnio viršunėje, — ir akmens nudardėdavę skambėdami, by laiptais, žemyn. Tos skylės vietos man nebegalėjo tuomet įsakmai beparodyti, nes jau kalno viršunė seniai buvo ariama. Užtat neapsakomai mane tuomet nudžiugino, kaip parodė man to paties kalno šone kitą "gyvą ir sveiką" dar skylę. Ją aš esu paminėjęs savo laiku viename kelių piliakalnių aprašyme (pirm laiko "pagimdytasai vaikas!") ir apie ją išten cituoja L. Krz. minėtamjame savo darbe (psl. 43). Ta skylė pasirodė man tuomet by smiltimis užpilta. Kadangi negalėjau tuo laiku kaip reikiant kasti: nei laiko, nei darbininkų nebuvo, — tai pabandžiau tik rankomis prasirausti ir greit užtikau kietą, tartytum apvalų "murytą" skliautą, iš kurio gabalą išlaužęs pamačiau, jog tai, kaip tuomet mano buvo spėta, iš stambaus žvyro ir cemento "muras". Na, džiaugsmas buvo!....

Tas tariamasai mano radinys ilgai nedavė man, o paskui ir p. Krzyvickiui, ramybės, kol vietos ir neištyrėva tikrai to "urvo". Pasirodė, jog tariamasai "muras" — tai paprastas juros pakrančių kalnų sluogsnis iš stambaus sulipusio žvyro, o smiltįs po juo, žemiau pradėjusio tverti jau beakmenėjantį sluogsnį, taip pat naturališkas geologiškasai padaras.

Tokiu budu pasibaigė jieškojimas urvo, kuriuo, po tiek prityrimų, vis dėlto šiek-tiek buvova bepasitikinčiu!....

Ir vis dėlto žmonės atkakliai kalba apie piliakalnių urvus! Kasnors turi buti! Kai-kurių piliakalnių įdubimai by tyčia, rodosi, tas kalbas dar remte paremia. Ir kalba apie tuos urvus ne tik žmonės, bet liudija apie juos ir istorija. Gana atsiminus nors žinomąjį Vigando nupasakojimą apie Pilėnus.

Naujojoj literaturoj auga taippat nauji nurodymai apie tariamuosius urvus. Paminėsime nors paskutiniuosius. Taip, Dr. J. Totoraitis kunigas savo straipsnyje "Senovės liekanos ir lietuvių mitologiški atminimai" ("Lietuvių Tauta", kun. 2, psl. 189) mini *piliakalnį* Lakinksų dvarelyje (Kalvarijos par., Suv. g.), kur prieš 30 metų buvęs buk atkastas murytas skliautas. Pernai per "L. M. Dr." susirinkimą vasarą girdėjau kun. Žiogo referatąlanžosa ;bO jo jisai apie kaszin-kokio piliakalnio tariamas geležines duris, o ką tik vakar skaitytame Vilties numeryje (91) radau korespondencijoje iš Laukžemės (Telšių pav.) paminėta apie Įpilies pilį, apie kurią kito ko paduoda žinias: "Iš upės pusės, tos pilies pakraščiais yra keletas urvų, yt lapių iškastų. Neperseniai Įpilties sodžiaus vaikai, ganydami žąsis, įleidę į vieną urvą žąsiuką, užrišę ant kaklo raudoną siulą; žąsiukas prapuolęs. Nebesulaukdami išeinant, vaikai, išbėgę į antrą pilies pusę, atradę tą patį žąsytį vieną begoglinėjantį".

Jei neklystu, Įpiltis bus tai ta pati *Impelt*, kurią paduoda Bielensteinas savo veikale "Die Grenzen des lettischen Volkstmmes" (p. 221, 382 ir 384). Pilis tai butų tokiu budu labai sena (tikra "vorpilis"!) ir savo praeitimi gana garbinga.

Kągi! O gal todėl nebutų visai pro šalį paprašius gerbiamojo iš Laukžemės korespondencijos autoriaus p. D. Treigio, jei tik šitos eilės jį ar kokį gerą jo pažįstamąjį pasiektų, kad butų taip geras ir *pats* tuos jo aprašomuosius urvus aplankytų ir apžiurėtų dar kartą, bet jau nebe piemenų, o šį žygį *savo* rankomis į kurį-nors urvą kokį žąsytį ar antytį — ir *pats* pažiurėtų, ar beišlįs, ir kur, tie Dievo sutvėrimėliai!? Tokiam mėginimui, nusisekus, galima butų ten dar kartą archeologams nuvažiuoti (jų, regis jau yra ten butą) ir padaryta — gal įdomius ir svarbius atradimus....

Pridurian, jog, šiuos žodžius rašydamas, darau, akis merkdamas ir lupas kązdamas, tokį veidą, kuris sakyte sako:

— Nagi.... pamatysime!

("Lietuvos Žinios").

IŠ AMERIKOS.

PUIKUS EXPERTAI.

Bristol, Ten. Čia neva už dirbimą pinigų suėmė Johną Preston, bet palaikę penkis mėnesius kalėjime, turėjo paleisti, kadangi pasirodė, kad laikomi netikrais pas jį rasti pinigai yra tikri ir geri. Suėmė jį centrališko rando urėdninkai ir pasodino kalėjiman.

VAIKAI NE GALI SVEČIAMS GĖRIMŲ NEŠIOTI.

Saginaw, Mich. Michigano valstijoj uždrausta naujoms teisėms leisti nesuagusiems vaikams svečiams hoteliuose apsistojusiems į jų kambarius nešioti svaiginančius gėrimus, nes tas buk demoralizuojančiai veikia ant vaikų.

GARINIŲ KATILŲ PLYSIMAI.

Sulyg statistikos surinktos prieziuros Hartford Steam Boiler Inspector and Insurance Co. už 25 metus ir suliginus su tokiais jau atsitikimais Europoj, kur visgi, ir dabar, galima sakyti, jog jos vakarinėse viešpatystėse pramonė stovi augščiau, pavyzdžiui Anglijon arba ir Vokietijoj, per 25 metus, iki 30 d. berželio 1907 m. Anglijoj buvo 1705 katilų trukimai, prie ko 697 ypatos tapo užmuštos. Jungtiniuose valsčiuose, nuo 1883 iki 1906 m. garinių katilų trukimų buvo 7408, prie ko užmušta 7144 žmonių. Per tą patį laiką Vokietijoj buvo tik 498 katilų trukimai su 219 užmuštų. Ne kokia, matyt, Amerikoj yra valdžios priziura, jeigu joje tiek daug žmonių užmušama tik prie garinių katilų expliozijų.

REIKALAUJA APSUNKINIMO ATEIVYSTĖS.

New York Perdėtiniai čianykščios ateivių užveizdos vėl mano paduoti kongresui sumanymą apsunkinimo ateivystės, nes jie mano, kad po kalėdų atkankančių ateivių skaitlius žymiai pasidaugis. Bet ateivių skaitlius dauginasi ne dėl tokios, ar kitokios nuomonės ateivių užveizdos viršininkų, bet tą gimdo geresnes ekonomiškos sanlygos pačioj Amerikoj. Prie dabartinių sanlygų, rodosi, didelio pasidauginimo ateivių nėra ką labai bijoti. Pereituose metuose (iki liepos mėnesio šių metų) atkako Amerikon 751786 ateiviai; tame skaitliuje buvo: 183218 italijonų, ateivių iš Maskolijos 120460, vengrų 89338.

TAI BUVO MERGINA.

Cleveland, O. Čionai kaipo vežėjas tarnąvo jaunas vaikinas, Harry Roberts. Dabar vienok jis apreiškė, jog yra ne vaikinas, bet mergina Lillian Hoffman. Turėdamą 17 metų, ji pabėgo iš patėvio namų, persirėdė vaikinu ir pati sau duoną pelnė.

NEGANĖTINAI VAIKUS MAITINA.

Viename susirinkime Pennsylvanijos daktarų, atsibuvusiame Philadelphijoj, buvo skaitytas vienas pranėšimas, kuriame aiškinta, jog daugelis vaikų lankančių mokyklas neganėtinai maitinami. Rytmetyj jie tankiai eina mokyklon išgėrę vien kavos su saldžiu pyragaičiu, o iš mokykloe pareina su pilvu prikimštu kendžių ir paskui nieko maitingesnio valgyti nenori.

DEIMANTAI AMERIKOJ.

Rando komisorius Douglas Sterret garsina, jog visokiuose Amerikos kraštuose randama vis daugiau deimantų; daugiausiai jų randa Arkanse, teįpgi Kalifornijoj ir Kentuckyje. Deimantai ypač surasti Arkanse neprastesni už deimantus randamus pietinėj Afrikoj.

NETIKUSI PRIEŽIURA.

Canal Dover, O. Taisant mašinas dirbtuvėse Penna Iron & Coal Co., trįs taisanti mašiną amatininkai likosi sumalti Mat jiems taisant, mašinos likosi paleistos ir pagriebė prie jų taisymo dirbančius.

APSIVEDĖ.

West Redding, Con. Duktė garsaus Amerikos humoristo Marko Twano apsivedė su pagarsėjusiu maskolišku pianistu Osipu Gabriloviču. Jaunavedžiai iš Amerikos keliauja Vokietijon, kur apsigyvęs.

SNIEGAS TEXASE.

El Paso, Tex. 8 d. spalių aplinkinėse Panhandle, Texase, puolė sniegas. Dalhaste sniegas uždengė laukus ant 4 colių storai. Teip ankstybo sniego čia nieks neatmena.

SUDEGĖ ŽVĖRIŲ PARKAS.

Culyney, Alberta, Kanada. Atėjo čia žinia, buk nuo prairijų gaisro užsidegė žvėrių parkas, kuriame, apsaugojimui nuo išnaikinimo, buvo 800 bizonų, didžiausių Amerikos žvėrių. Dalis laikomų žvėrių išlaužė užtvarą ir išbėgo, bet visgi tulas skaitlius bizonų ir elnių sudegė.

GAISRAI.

Van Wert, O. Sudegė čia departamentališkos pardavinės Bonnewitz & Co. ir geležinių išdirbinių pardavinė Jones & Tudor. Nuostolius gaisro padarytus skaito ant $300000.

Boston, Mass. Sudegė čia gubernatoriaus namai pn. 150 Beacon str. Nuostolius gaisro padarytus skaito ant 150000 dol.

Nashville, Ten. Ant kertės Jefferson ir 8 gatvių sudegė namai. Sudegė juose keturios ypatos. Namai užsidegė naktyj ir kaip mano, padegė juos du negrai

Springfield, Mo. Sudegė čia įtaisos Wunderlich Cooperage Co. Nuostolius gaisro padarytus skaito ant 150000 dol.

Sauk Senter, Minn. Sudegė čia vežimų dirbtuvės Keller Mfg. Co. Nuostolius gaisro padarytus skaito ant $150000.

EXPLIOZIJOS.

Nanaimo, B. C. Anglių kasyklose Wallington Colliery Co. atsitiko expliozija, kuri išgriovė olą. 60 darbininkų likosi užbertų. Olos užsidegė, į jas įeiti negalima.

Paolo, Ind. Akmenų skaldyklose, pirm laiko expliodavusio dinamito likosi sudrastyti du darbininkai — Kerr Case ir Frech Lick; daug gi darbininkų tapo sužeistų

Ladysmith, B. C. Anglių kasyklose Wellington atsitiko 6 d. spalių baisi dujų expliozija, kurios 32 darbininkai likosi užmušti.

NELAIMĖS ant GELŽKELIŲ.

Farmer City, Ill. Netoli nuo čia, naktyj 5 d. spalių susimušė du gelžkelio traukiniai. Prie to keturios ypatos likosi užmuštos, o 30 tapo apkultų.

Dalbouse Jungtion, N. B. Netoli nuo čia susimušė du gelžkelio traukiniai. Prie to 3 gelžkelio tarnai likosi užmušti.

Springfield, Ill. Netoli Farmer City, ant vėžių Illinois Central gelžkelio susimušė du traukiniai. Prie to viena ypata tapo užmušta, 35 gi sunkiai apkultos.

Blytheville, Ark. Netoli nuo čia, ant vėžių Frisco gelžkelio susimušė du traukiniai. Prie to 16 ypatų tapo sužeistų, o tame skaitliuje penkios labai pavojingai, gal mirtinai.

Topeca, Kans. Netoli nuo čia susimušė taisantis kelią traukinys su prekių traukiniu. Prie to 17 ypatų tapo užmuštų, o dešimtis sunkiai sužeistų.

IŠ DARBO LAUKO.

¶ *Birmingham, Ala.* Darbai čia truputį pasigerino, bet visgi dar ne ant tiek, kaip galima geisti.

¶ *Omaha, Nebr.* Tarnaujanti ant čianykščių gatvinių karų atmetė kompanijos pasiulymą. Jie reikalauja išpildymo visų savo reikalavimų ir streikuoja toliau

LIETUVIAI AMERIKOJ.

IŠ CHICAGO, ILL.

7 d. spalių, 8 val. vakare, buvo susirinkimas Aušros V. P. Šv. parapijonų, svetainėje U. Žilienės. Žmonių prisirinko pilna svetainė. Pirmininku vakaro išsirinko p. Švedą. Jis aiškino, jog kunigas Ambrozaitis sauvališkai elgiasi, ne siklausia parapijonų, nė jų rinkto komiteto. Susirinkimo raštininku liko išrinktas p. Pangonis.

Kalbėtojai visi kalbėjo ant kunigo, užmėtinėdami jam visokias kaltes, neišskiriant moterų. Kalbų tų neminesime, nes jos viena kitai panašios. Pirmininkė R. V. P. Šv. (ką tos raidės turi reikšti? Red.), Persaitienė pasakė, buk jai kunigas liepęs paslėpti draugijos pinigų, bet ji to negalėjusi padaryti. Jų draugija turėjo balių, kurio pelnas turėjo eiti vargonams, ir uždirbo 18 dol., bet kunigas tuom nepasiganėdino, nes išgirdo, kad degtinės daugiau parduota tai reikalavo 50 dol. Tvarkos nebuvo.

Balandis.

IŠ ELIZABETH, N. J.

Lietuviai čia miega saldžiu miegu, išskyrus vien Ukėsų Kliubą. Nekalbėsiu jau apie rengimą prakalbų ar paškaitų, apie kėlimą apšvietos, bet mažai lietuviai rupinasi ir kitais reikalais; vien parapijos reikalai dar jiems rupi. Jau metai atgal kaip Šv. Juozapo draugija kvietė kitas draugijas ir pavienius parapijonus sutvert parapijos reikalų tvarkymui komitetą. Mat norėjo žinoti, kaip kunigas Žindžius sunaudoja žmonių sudėtus pinigus. Ji sušaukė parapijos mitingą kurin atėjo pusėtinas parapijonų burelis, bet nieko nenuveikė, nes kunigas nenorėjo, kad komitetas vartytų jo raštus. Paskui dar kelis kartus buvo bandyta mitingus sušaukti, bet pasekmės pasiliko tos pačios. Ir dabar nėra nė parapijos kimiteto ir nieks nežino kiek pinigų yra kasoj parapijos reikalams. *Parapijonas.*

IŠ BALTIMORE, MD.

30 d. rugsėjo pasimirė čia lietuvis Vincas Nemura, 44 metų. Paėjo jis iš Suvalkų gubernijos, Senapilės pav., Šunskų valsč., kaimo Maskiniškių. Liko jo moteris ir dvejatas vaikų. Vėlionis 1877 m. atkako Amerikon ir nuo to laiko čia gyveno. Dirbo prie kriaučių, o keletas metų atgal užsidėjo saliuną, kurį laikė iki šiai dienai.

A. a. Nemura prigulėjo į draugiją Dr. V. Kudirkos ir Šv. Jono Krikštytojo, kurios kuną palaidojo ant Liaudin kapinių.

J. M. Nemura.

IŠ WILSON, PA.

No. 40 "Lietuvos" tilpo iš Wilson, Pa. p. A. M. korespondencija. A. M. sako, jog Wilsone yra 40 lietuvių pavienių ir 10 šeimynų. Toliaus rašo apie draugiją čia esančią, į kurią vienok lietuviai nesirašo. Yra čia Šv. Jono K. draugija; į ją daug lietuvių priguli, o prigulėtų dar daugiau, jei nebutų fanatišką nes dabar už neatbuvimą ausinės išbraukia narius; dėl jos fanatizmo draugijon nesirašo. Apart D. Š. Jono Krikšt. yra dar kuopa 116 S. L. A., o greitu laiku susitvers T. Mylėtojų draugija.

A. M. rašo buk čianykščiai lieviai atliekamą laiką praleidžia prie alučio ir kazyrų. Tas ne tiesa. Aš gyvenu čia 5 metas, o dar nemačiau prie kazyrų laiką praleidžiant. Pusė lietuvių laikraščius skaito. Iš kur A. M. žino, kad Wilsono lietuviai skaityti nemoka? A. M. rašo, buk čionai yra dvi dirbtuvės — viena blėtų, o kita dudų ir buk jose dirbanti uždirba po $1.95. Tas netiesa: pirmoj dirbtuvėj moka $1.55, o antroje — nuo $1.60—$2.00 už 10 darbo valandų. *J. S. Sibiras.*

IŠ COALGATE, OKLAHOMA.

Dabar čia darbai anglių kasyklose eina gerai. Anglių kasyklos yra 6; visos dirba kas dieną. Į dvi sanvaiti galima uždirbti nuo $30—40. Dienos darbas — 8 valandos. Anglių sluogsnis nuo 4—5 pėdų storio. Darbininkai turi buti unistai Pragyvenimas ant mėnesio $20—30.

Lietuvių čia dabar randasi aštuonios šeimynos, o viso: vyrų 19, moterų 8, vaikiukų 14, mergaičių 8. Savastį turi 7 lietuviai, vertės $5700. Pramone lietuviai neužsiima, visi dirba po žeme, anglių kasyklose tik vienas dirba kalvėje anglių kasyklose. Už 9 darbo valandas gaunama $3.37. Draugijų ir kuopų nė jokių čia nėra.

V. P.

IŠ OGSLEY, ARIZ.

Lietuvių yra čia apie šimtas šeimynų. Yra ir turinti savo namus, vieni be skolų, kiti su skolomis. Pavienių bus apie trįs kartus daugiau

Darbai čia tik kasyklose. Alučio ir degtinės nėra, nors iš kitur užklysta, bet musų lietuviams sunku nusipirkti, kadangi tedirbame sanvaitėj tik po 2 dieni, o jeigu jau kas gauna dirbti 3 dienas, tai visi džiaugiasi. *P. M.*

IŠ MILL CREEK, WASH.

Šitose aplinkinėse 3 lietuviai turi pirkę farmą, iš viso 160 akrų, vertės $2500. Visi trįs nevedę, gyvena drauge. Ant tos farmos yra girios vertės 10000 dol. (o ar jos minėtiems lietuviams priguli? Rd.)

Čianykštis.

AR NE "SMERDAI" YRA LIETUVIŠKIEJIE POLITIKIERIAI?

Plymoutho lietuviai rengė iškilmingas 40-metines sukaktuves emigracijos musų tautiečių į Ameriką. Neturėdami savo miestelyje kalbėtojų, susitarė pakviesti juos iš kitur. Kadangi užmanytojas tos šventės yra kun. Žilinskas, tad, žinoma, jis turėjo buti kilčiausiuoju svečiu. Kvietė taip-gi savo pavieto įžymesnius žmones, kurie, besiartinant rinkimams, negalėjo atsisakyti nuo dalyvavimo toj "slavų" šventėje. Tokiu budu toji lietuvių šventė įgyjo politišką, amerikonišką varsą.

Dviem sanvaitėm prieš tą šventę, gavau laiškus nuo komiteto rengėjų, kurie (pp. Simanavičius ir M. Zalietskas) prašė, kad kaip gyvas aš pribučiau į Plymouthą ant 30 d. rugsėjo, nes lietuviai norį, kad aš ir-gi dalyvaučiau ir parodoje ir kalbose. Žinodamas, kad lietuviškiejie kunigai "po vienu stogu su Šliupu" nenori žmonėms pasirodyti (kodėl, — jie patįs greičiaus žino negu aš), aš atsisakiau, primindamas komitetui, kad gali kokia negerovė išeiti. Tad tuli sąnariai komiteto (p. Riškevičius ir K.) susitikę manę Scrantone, aiškino, kad tą šventę ne kunigai kelia, bet liaudis, ir kad toji liaudis neduos niekam įžeidos daryti; laiškuose vėl tą patį tikrino raštininkas ir pirmsėdis komiteto rengėjų šventės. Negana to, P. Simanavičius dar prašė, kad papieščiau angliškoje kalboje keletą žodžių apie lietuvius Amerikoje, ką ir padariau, ir toks mano raštelis tilpo Wilkes Barrės "Evening News", iš kur jau pateko ir į daugelį kitų laikraščių.

Atėjo galiaus 30 d. rugsėjo! Kviestas ir žodžiu ir laiškais, o taip-gi užtikrintas, jog liaudis nori gražiai apvaikščioti tas sukaktuves, aš drauge su pp. Živatkausku ir Račkausku, kurie taip-gi buvo pakviesti ton šventėn, iškeliavome į Plymouthą ir laimingai atvykome į Ely House, vietą paskirtą kalbėtojams susirinkti. Nors jau buvo pusė po pirmos pusiaudienio, dar kitų kalbėtojų nebuvo. Mes tad viešbutyje pietus pavalgėme. Atvyko iš Wilkes Barrės teistojas p. Lynch, p. Garman, ir Plymoutho burgomistras p. Morys. Nepoilgam automobiliuje iš klebonijos parsiveždino komitetas kun. Žilinską ir kun. Šaulinską. Visi suėjo į kambarį ant pirmojo augšto. Neatsilikome nė mes trįs iš Scrantono. Jau persistatant svečiams, patėmijau, kad mus Scrantoniečius niekas kitiems neperstato, lyg kad komitetas mus drovėtusi. Tad aš pats įvezdinau savę ir pp. Živatkauską su Račkausku, manydamas, kad lietuviški "mužikai" ne ką išmano apie žmoniškumą. Ypatingai pasveikino mane kun. Žilinskas, nes šonu atsikreipęs, padavė man tik smilinį pirštą. Bet tylėjau. Susėdome. Kun. Žilinskas šnekėjosi su p. teisėju ir vienu kitu, iki įvezdintas tapo kun. Kudirka. Neužilgo kunigai išėjo iš kambario, o aš, šnekėjau su p. Garmanu ir p. Williamsu apie lietuvius Amerikoje. Bešnekant, ant trepų pasirodė galva kun. Kaupo ir kun. Pankausko, bet jie, pamatę "Baisųjį Barzdočių", nuėjo ten, kur buvo susirinkę kiti kunigai. Nepoilgam ateina tulas komiteto žmogus artyn manęs, ir žiauriu balsu klausia, ar aš ėsąs p. Šliupas, nemandagiai pertraukdamas mano šneką su minėtais svečiais, p. Garmann, p. Lynch, p. Morris ir p. Williams. Žinoma, atsakiau, kad esmi tas, katro jieško. Tada tas adjutantas p. Simanavičiaus, pamojo man pirštu, kad eičiau į priemenę, nes ėsąs svarbus reikalas. Atsiprašęs svečių ir nustebęs iš atsitikimo, išėjau.

"P. Simanavičius —tarė priemenėje adjutantas — yra užimtas; todėl jis manę pasiuntė pasakyti tamistai, kad čion šiądien u[illegible] sikištum, kad pabutum nuoša[illegible]"

"Taip? Jeigu gerai supr[illegible] ką sakai, tai ženklina, kad n[illegible] lyvaučiau parodoje ir šventė[illegible] aš pasakiau.

"Taip man liepė p. Siman[illegible]čius pasakyti", atsiliepė adjut[illegible]tas.

Man kraujas užvirė. Sugniaužiau kumščią, bet susilaikiau....

"Jeigu taip, tariau adjutantui, tai apsisukęs aš namon važiuoju".

Sugrįžau pas svečius, pasakiau jiems, kad čion išeina koks nesusipratimas, ir kad todėl aš, nė šnektos nepabaigęs, turiu eiti laukan. Svečiai sustojo, atsisveikinom su jais, ir jiems begailestaujant, kad čia kas tokio atsitikę, aš pasiėmiau skrybėlę ir išėjau.

Netolymais stovėjo ulytkaris tarpe minios žmonių, kurie rengėsi paroduoti, tarpe žiurėtojų. ir aš įšokau į jį, nė nepažiurėjęs, ku[illegible] link ulytkaris eina. Mat, įširdęs buvau. Tik paskui pamačiau, kad aš bevažiuojąs į priešingą pusę, negu reikėjo. Vis-gi jau velyjau neblipti laukan, ir tad teko man grįžti atgal per pačią parodą mie[illegible]

stelyje. Galiaus laimingai parvykau namon.

Parvažiavęs, nē naktį užmigti negalējau, mislinēdamas apie lietuvių elgimąsi. Be Plymoutho "smerdų", prisiminē man, dvejatą mēnesių atgal laikytasai susirinkimas lietuvių šiaurinēje dalyje Philadelphijos (Richmonde) paminējimui lietuviškosios išeivystēs Amerikon. Ir ten komitetas apvaikščiojimo šventēs manę mandagiai kvietē atkeliauti su kalba. Bet kun. Milukui ēmus iš ambonos, po namus ir kitaip dergti manę, komitetas savo tarpe susivaidyjo, ir tad įvyko dalykas man nelukētas: vienas komiteto sąnarys pranešē dalykų stovį, ir prašē kad atvykęs į Philadelphiją, lyg niekam nežinant, ateičiau į svetainę, ir ten žmonēs manę pakviesią kalbēti. Žinoma, gavęs tokią žinią, pasiunčiau atsakymą, kad aš neatvažiuosiu. Veikiai potam gavau nuo raštininko komiteto žinią, kad komitetas negālįs man kelionēs lēšų apmokēti, todēl kad aš ten neatvykčiau. Pasirodo, kad raštininkas man melavo, ir todēl priverstas buvau komitetui atrašyti, kad, man žinant priežastis, kodēl taip labai kvietę, dabar Philadelphijos lietuviai atsisako, man lēšas apmokēti; pavadinau komitetą melagiais. Žinoma, komitetas nē nebdrįso man teisybę išaiškinti, lyginai kaip ir dabar — keliomis dienomis prabēgus — Plymoutho šventēs komitetas tyli, lyg niekas nebutų atsitikę. Teisybē, komitetui niekas neatsitiko, bet man dvigubą skriauda: viena—sugaišinau savo darbą ir neatlikau savo pareigų ligonių link, o antra, širdis tapo įžeista pažeminimu, "smerdišku" pasielgimu Plymoutho šventēs komiteto. Dēl Philadelphijos bent ypatingų lēšų nepanešiau; kitaip buvo su Plymouthu, kur ir kelionē lēšavo ir ligonius namie negalējau per sugaistį apžiurēti, ir kur dar apšmeižą įgijau. Už morališkąją skriaudą galiu tik visuomenei pasiskųsti; bet už lēšas komitetui pasiunčiau reikalavimą, kad užmokētų 25 doliarius. Ką Plymoutho lietuviai padarys, pamatysime toliaus.

Ir dabar kviečia manę lietuviai atvykti į Naują Angliją, ir ten keliose naujokynēse kalbas laikyti. Nors aš malonēčiau tautiečiams patarnauti ir, kiek galēdamas, tautos reikalus užstoti, paaiškinti trukumus musų tautos išsiplētojime; bet klausimas kįla, ar verta yra dirbti taip netikusiai besielgiantiems žmonēms?! Aš nebēsmi taip labai jaunu žmogumi, savo jausmus ir pinigą, savo širdį ir dvasiškas spēkas išeikvojau naudan lietuvystēs (pagal savo geriausiąjį išmanymą), tai ar verta butų taip kantriai dirbti, pasišvęsti, nertiesi iš paskutinių jiegų žmonēms, kurie ant kiekvieno žingsnio man paines ir biaurybes parita po kojų? Žinau, kad visur Amerikoje tarpe lietuvių turiu draugų; bet ar skaitlius nedraugų neperviršyja? Ne tai nedraugų— bet žmonių, kurie augštesnio siekio nesuprazdami, atlošia rolę anų Maskolijos "smerdų"! Iki kunigas neįsimaišo, tokie žmonēs mąno, kad viskas gerai bus, jeigu aš jų tarpe busiu; bet vos kunigo čemarą pamatē, tuomet man atsimoka biaurybēmis, apšmeiža, paniekinimu! Ar-gi aš klystu, tokių žmonių pasielgimą vadindamas "smerdišku"?....

Malonēčiau, kad viešai paaiškintų visą reikalą kaip Philadelphijos taip Plymoutho komitetai, kurie viešai rengē lietuvių šventę, ir kurie — net man atsisakant dalyvauti — po prievarta beveik vilko iš namų ir viešai garsino mane kalbētojų eilēje, o paskui rengē pasalas. Tegul sykį lietuviai pasirodo, ar jie neēsti tais "smerdais", kuriuos jau kelintu sykiu šitame rašte paminiu su didžiu širdies skausmu!

J. Šliupas.

APIE MUSŲ TAUTIŠKUS DRABUŽIUS.

Nemanau šiame straipsnelyje jokio papeikimo, ar aštrios kritikos daryti, bet noriu nurodyti kaikurias buvusiojo p. M. Petrausko ir "Birutēs" choro [illegible] dainininkių klaidas tautiškam apsitaisyme. [illegible]džiu garbių daininiukių tuomi įsigauti, nes nepašaipai čion rašau, tik vien patardama, jusų pa[illegible] labui. Negalima kaltinti dainininkes, jei jos neatsakančiai apsitaisē, nes viena, čion augusios, gali apie tokius rubus jokio pla[illegible]nio supratimo turēti, nei net ir kėj paprasto lietuvių moterų apsirēdymo daugelis ne matē, o kita, kad ir iš sodžiaus atvažiavę merginos, teip pat apie drabužius daug žinoti negali. Jei ir aš pati bandyčiau nurodinēti, koki tautiški lietuvių drabužiai buvo senovēj dēvējami, beabejonēs pati apsirikčia, bet rašau remdamasi ant matytų jau šiame laike tautiškų lietuvių drabužių. Kiek teko man matyti didžiosios Lietuvos chorų dainininkių apsirēdymą, ir tų drabužių puikumą, tai galiu, pagal tuos musų amerikietēms dainininkēms šį tą nurodyti.

Kad ir visai pigio audeklo butų rubai, siuti, bet kad tik butų atsakančiai pasiuti ir parvos sutaikytos, tai išrodytų kogeriausiai. Regisi apie tai p.ivatiškai pranešiau choro pirmininkui, kad paaiškintų tą dainininkēms, bet, žinoma, buvo jau per trumpas laikas, ir visi prirengimu koncerto buvo užimti, užtad ir tikiu, jog jokio dainininkēms nurodymo nedaryta. Viena, tai gražiausiai išrodo ir prie veido gali tikti tamsių parvų bystaitēs (šniuraukos), tamsi parva gražiai atsižymį prie baltų marškinių, ir daro malonią rubų išžiurą; paskui eina pasiuvimas nuo ko priguli išveizdžio gražumas. Pagaliaus prijuosčių parvos, ir jų pasiuvimas; teippat plaukų susišukavimas. Musų dainininkių daugumas buvo baltos prijuostēs, arba su pora raudonų šniurelių, apačioje apvestų, o vienos mačiau turēta tiesiog kuknios priejuostes, matyt nuo mamos paskolinta. Taigi, reikia patēmyti, jog lietuviškos prijuostēs negali buti baltos, nes tas daugiau tinka rusiškiems rubams, musų prijuostēs turi but ar kvietkuotos, ar dryžos; gražu, jei apačioje apvestos su teip vadinamais traseliais ar kuteliais, bet, reikia pririnkti gražaus rašto kvietkas ir dryžiukus. Pagaliaus, kaip mačiau tulos dainorēs turējo užpakalyj ilgus, kabančius raiščius. Tai ne lietuviškų rubų pagražinimas, bet lenkiškų, ir mes taip neprivalome dēvēti. Aš širdingiausiai patarčia, kad ateinantį kartą dainininkēs, rengdamosios išeiti ant scenos, pasirupintų ypatą, kuri joms pagelbētų apsitaisyti; tas butų ir joms pačioms lengviau ir galētų gražiaus apsitaisyti. Aš tikiu, kad ateinantį kartą bus išvengta tos klaidos, ir ne vien gerēsimēs dainelēms, bet ir gražumu lietuviškų mergelių.

M. V.

APIE REVOLIUCIJINIŲ DAINŲ IR KAMINAKREČIO PRENUMERATĄ.

Lietuvių Socijalistų Sąjungoje užburtasis ratas — tai revoliucijinēs dainos su gaidomis: jau trįs metai kaip Sąjunga su jomis tąsosi po visokius šuntakius ir jokiu budu negali į teisingąjį kelią įstatyti. Tos dainos buvo žadamos "Kovos" skaitytojams kaipo dovana, bet tų priedų niekas ne sulaukē; tų dainų dēlei daryta šlykščiausios intrigos, skelbta organe begēdiškiausi melai; pavienios ypatos išleidinējo kuopų, o net Sąjungos viršiausiojo komiteto vardu, nutarimus. Sąjungos organas visus tuos melus ir šmeižimus mielai talpino, o kaip aš, to rinkinio surengējas, parašiau be kolionių ir barnių pasiteisinimą, prikergdamas raštiškus prirodymus, tai organas atsisakē talpinti ir tik pervarius tą pasiteisinimą su visa dokumentų kruva per Literaturos Komitetą — šiaip teip patalpino su didele redakcijos pastaba, kad kam gi Lit. Kom. nutaręs ramų ir teisingą pasiteisinimą talpinti, jei redakcija seniai tą dalyką užbaigē melagingų ir šmeižiančių straipsnių patalpinimu: mat apie tas dainas buvo organe leista viską, apart teisybēs rašyti.

Teip tai dējosi su mano prirengtu dainų rinkinēliu: mat, tos dainos, anot sąjungiečių, buvo pliagijatiškos, vogtinos ir tt. Bet kada sąjungiečiai (vēl tik kelios ypatos, ne Sąjunga) nusipirko į anų vietą Revoliucijinių Dainų Rinkinēlį nuo musų gerbiamojo kompozitoriaus M. Petrausko, tai rodos viskas turējo kitaip virsti ir dainos umu laiku po svietą pasklisti. Bet praējo metai, o dainų vis nematyt. Vos tik keletą sanvaičių atgal "Kovos" administracija išsiuntinējo kvitarijus prenumeratos rinkimui to rinkinēlio išleidimui; kas užsimokēsiąs vieną doliarį, tai gausiąs du Revol. Dainų egzemplioriu, o jei kas antrojo egz. nenorēsiąs — tai, vieton to, gausiąs keletą Sąjungos brošiurēlių.

Graži kombinacija, bet ant nelaimēs, nevisiems anoji patinka. Kada aš, gavęs iš "Kovos" administracijos kvitarijų, pradējau prenumeratą rinkti, tai pasirodē, kad norinčiųjų imti du dainų egzempliorių nažai yra, nes kągį žmogus veiks su dviem vienodais gaidų rinkiais, jei knygų pardavinējimu neužsiima, o sąjungos brošiurēles jau skaitē, arba suvisu skaityti nenori? Vienog mano pažįstamųjų keletas, aplenkdami sąjungiečių kombinaciją, susitarē užsirašyti po du ant vieno prenumeratos kvito, įmokēdami po 50c. už ką galima butų gauti po vieną dainų egz. be jokių priedų. Bet man da nesuspējus surinktus pinigus "Kovai" pasiųsti, jos 29 num. pasirodē apskelbimas, kad nekurie mano prenumeratoriai jau ēsą užsimokēję po visą doliarį Rev. Dainų prenumeratos. Klausiu prenumeratorių kame dalykas, o jie su nusistebējimu atsako, kad niekad jokių doliarių Rev. Dainoms nedavę. Ant galo pasirodē štai kas: ēsant kompozitoriui M. Petrauskui Brooklyne ir užkvietus visuomenę prie prenumeratos išleidimui "Kaminakrētis ir Malunininkas" — keletas vyrukų rinko prenumeratą. Nekurie iš brooklyniečių su mielu noru savo daliarius tam tikslui davē. Ir štai dabar sudēti to smagaus veikalo išleidimui doliariai kokiu tai stebuklingu budu atsidurē Rev. Dainų fonde! Prenumeratoriai, kurie nenorējo imti du dainų egz., gaus dabar da po du extra. Tai laimikis!

Kas sąjungiečius įgaliojo visuomenēs pinigus, duotus "Kaminakrēčio" išleidimui, vartoti Rev. Dainoms — nežinia. Patįs prenumeratoriai labai iš tokios metamorfozos nusistebējo. Ją užklausus, visi atsakē, kad jiems užteksią po vieną dainų egz. už kurį pas mane užsimokējo, o už duotus "Kaminakrēčio" išleidimui doliarius norį gauti operetę, o ne extra dainas su brošiurēlēmis (su šiuom pasiunčiu redakcijai vieno prenumeratoriaus Al. Steponaičio, laišką savo žodžių patikrinimui). (Kiek girdējome, leidimui Kamin. ir Mal. surinkta tik 50 dol. Su tiek pinigų negalima išleisti, todēl dalis pinigų prenumeratoriams sugrąžinta. Red.).

Visi da pamename, kokį didelį triukšmą socijalistai pakēlē prieš daktarą Šliupą už aukautų revoliucijai pinigų padalinimą. Dabar socijalistų komitetai visai ramiai ir tyliai visuomenēs pinigus, duotus aiškiai pažymētam mieriui, suvartoja visai kitokiam ir kište kiša visuomenei tą, ko toji nereikalauja. O juk prenumerata tai ne aukos ir prenumeratorius už savo pinigus turi gauti tą, už ką yra užmokējęs.

Pastebētina, kad "Kova", norēdama suuosti kuo "Keleivio" redaktorių pasielgimas kvepia — nenusprendžia šito savo administracijos pasielgimo kvapsnį! Turbut sąjungiečiai, atmezdami, pagal neseniai "Kovoje" tilpusį receptą, Lietuvių Tautišką Hymną, randa nereikalingu prisilaikyti tos didēsēs aksijomos: "Tegul tavo vaikai eina vien takais dorybēs"!

Buvo girdēti, buk viena Chicagos draugijų nupirkusi nuo kompozitoriaus M. Petrausko operetę "Kaminakrētis" ir rengēsi anąją išleisti. Butų gerai, kad toji draugija paaiškintų visuomenei, ar išleis ir kada tąją operetę, o prenumeratos rinkējai kad apskelbtų, kur jie tam dalykui sumokētus pinigus padējo.

P. Bukšnaitis.

KAIP GYVENA LIETUVIAI MOKSLEIVIAI.

Kalbēsiu čia tik apie Europos lietuvius moksleivius. Tai daugiausia ukininkų-valstiečių vaikai. Apšviestesnis ir apsukresnis 30—50 margų ukininkas jau galvoja, kaip išleisti bent vieną savo sunų "į žmonēs", kad jam "juodos žemēs nebreiktų knisinēti". Jo aprokavimai materijališki: išleidus vieną sunų mokslan, jis jau nebežiurēs žemēs, "dalis" bus jam atiduota; jei pasiseks ir "ponu" liks, tai broliams "vietas" nupirks, seserims "pasogas" duos; jei kunigu bus —tai bus išganyta visa šeimyna. Taip protauja tēvai, pradēdami leisti sunų į mokslus; kiekvienų geidimas, kad kunigu butų, nes jie mato — kiekvienoj parapijoj sēdi po du kunigu, sočiu ir apsivilkusiu, ir "nuo žmonių ir Dievo" gerbiami; kitų gi inteligentų valstietis mažai matydavo, o kita — jiems mažiaus ir sekdavosi.

Prasideda gimnazijos dienos, užgema pas tēvus viltis.... Prašvinta visai šeimynai šviesesnē aušrelē, ant žemēs ir ten "danguj" lengvas šviesus gyvenimas. Iš paskutinosios tēvai leidžia į mokslus sunų, atiduoda jam paskutinį skatiką, kaip įmanydami spulēja, kad tik nematytų didelio vargo ta jų viltis, tas busimas "kunigas".

Keturios kliasos pabaigtos, — seminarijon atsidaro durįs. Dalis moksleivių tikrai ten ir važiuoja, bet kita dalis, daug didesnē, pamyli mokslą, išgirsta apie naujas idējas ir nors jų gerai da savo protu nesuima, bet jauna jautri širdis atjaučia kaž-ką prakilnų. Nori mokytis toliau, baigti gimnaziją, pasiekti universitetą. Prireikia nuo tēvų ir giminių daug nesmagių dalykų išgirsti; tik tvirto budo vaikinas įstengia ant savo pastatyti; daugeliui reikia su tēvais persiskirti.... Ir lieka jis vienui-vienas, jaunas, karštas, bet gyvenimo nepažįstąs, ir pasileidžia gyvenimo sukurin, tik labai nedidelē dalis įstengia be pašalinēs pagelbos gimnaziją pabaigti, kitiems kelias į aptieką, raštininkus, liaudies mokytojus.

Maža dalelē baigia gimnaziją, ir nei skatiko neturēdami, atsiduria dideliuose miestuose: Peterburge, Maskvoj, Dorpate, Kieve ar Rygoj (tuose miestuose lietuviai daugiausiai lanko augštesniąsias mokyklas). Čia prasideda sunki kova už buvį; kad užsidirbti gyvenimui, prireikia davinēti lekcijas, kiti eina tarnauti į biurus, kiti pagalios užsiima šiokia-tokia prekyba.

Daugiausia yra moksleivių Peterburge, jie susiorganizavę į studentų draugiją, kuri turi ir savitarpinēs pašelpos tikslą. Naujokui pirmaisiais metais gana striukai prisieina, nes neturint pažinčių, sunku gauti lekcijų, užsiēmimą. Apskritai, visgi studentai uždirba 30—40 rub. į mēnesį, žinoma, tai ne visi, bet kiti ir viršaus 50 rub. užvaro. Kaip su 30 rub., tai Peterburge labai sunku išsiversti, nes kambariui reikia mokēti nuo 15—20 rub.; žinoma gyvena dviese; o valgomieji daiktai paskutiniaisiais metais labai pabrango. Studentai daugiausia valgo lenkų studentų valgykloj; pietųs ten galima gauti už 25 kap., bet kaip pinigų nēra, tai studentas pasiima už 3 kap. puoduką sriubos; kaip daugiau yra pinigų, tai da ir kotlietą už 10 kap.; visa laimē, kad ten ant stalų pridētos pilnos duonos pintinēs, galima sočiai privalgyti net nieko neperkant.

Maskvos ir kitų miestų studentai maž-daug taip-pat verčiasi. Skirtinas kiek padējimas Dorpate; ten beveik negalima gauti užsiēmimo, ir kas ten važiuoja, turi butinai turēti pinigų pragyvenimui; tiesa ten viskas daug pigiau negu Peterburge

Nevisi gali lankyti Rusijos augštesniasias mokyklas. Lietuviams moksleiviams da gimnazijoj bunant prireikia įsikišti į politiką; ką vyriausybē užtēmija, tą be pasigailējimo išstumia iš mokyklos. Dauguma studentų aktyviškai dalyvavo laisvēs judējime: rengē demonstracijas, sakē viešas prakalbas, organizavo, dalyvavo spaudoj ir tt. už tai daugelis užsitraukē ant savęs ruščią caro valdžios akį. Kaip katruos paviko valdžiai sugriebti ir kalējiman pasodino, bet kitiems paviko laike ar paskui ištrukti ir užsienin išvažiuoti. Skaitlius belankančių užsieniuose mokyklas pradējo (lig tam laikui užsieniuose budavo lietuviai dailininkai ir studentēs merginos ,nes jų į Rusijos mokyklas nepriimdavo). — Čia atbēgusiems moksleiviams prisiējo didžiausį vargą pamatyti. Iš sukurio judējimo ištraukę, pilni vilties ir pasišventimo, priversti apleisti savo kraštą, kur tiek daug darbo įdējo, — jie pasijuto užsienio miestuose visai svetimais; čia negavo jie jokių uždarbių. Bet visgi nemetē pradēto darbo, — stojo į mokyklas, griebēs knygų, nes matē, kaip daug truko apšviestų žmonių judējimui pakilus, pagalios, kam prisiējo buti "vadovu", tie geriausia suprato, kaip da daug jiems truksta mokslo žinių ir pritirimo.

Buvo užsieniuose puikiausia proga apmislyti pergyventą laiką, pamatyti klaidas, pataisyti jas, užlipdyti spragas mokslų žiniose. Čia pilniansia laisvē, atviros bibliotekos, grynas mokslas universitetuose. Bet.... kliutis didžiausia: kad tuo visu naudotis, tai pirmučiausia reikia buti pavalgiusiam, apsivilkusiam, turēti pastogę, žodžiu, reikia turēti tiek skatiko, kad nestovētų nuolat galvoj deginantis klausimas: ką rytoj valgysiu, kur nakvosiu? Užsienių moksleiviai, atmetus tik kelis, to viso neturi. Daugiausia moksleivių yra šiose vietose: Šveicarijoj — Berne ir Zueriche, Belgijoj — Bruxellyj ir Liege, Austrijoj — Krokave, Danijoj; atskiri žmonēs da yra Romoj ir Berlyne. Išviso pereitais metais užsiniuos buvo lig 25 moksleivių.

Kad duoti pavizdį, kaip gyvena Vakarų Europoj lietuviai moksleiviai, nurodysiu į Krokavą; ten buvo 6 moksleiviai, pašelpų iš draugijų nei vienas negaudavo. Nors Krokavoj gyvenimas brangesnis negu dideliuose Europos miestuose,, tai visgi kiti įstengdavo išgyventi su 15—20 rub. į mēnesį. Bet ne visi ir tuos reguliariškai gaudavo, tai tuomet sanvaitēmis, tikroj to žodžio prasmēj — badaudami gyvendavo. Kreditą svetimame mieste, žinoma, negalima gauti. Daugiausia moksleiviai pietaudavo "pigiose valgyklose". Taip vadinasi neva „labdaringos valgyklos, kur daugiausiai valgo bedarbiai, padieniai ir šiaip pavargę žmonēs. Pietumis ten skaitosi: košēs gabalēlis, gįslētos mēsos šmotelis sriubos pusē bliuduko ir duonos riekelē. Už pietus reikia užmokēti 10 Austrijos centų (8 kap.; 4 amerikoniški centai). Nevisados, tiesa, ir tam budavo pinigų, tuomet maitindavos viena duona.

Belgijos studentai pragyvendavo turēdami 20 rub.; kaip sakoma ten pragyvenimas pigesnis. Kitose vietose moksleiviai gyvendavo aplamai kiek geriau

Toks lietuvių moksleivių padējimas.

Reikia užduoti sau klausimas, ar gali moksleiviai, tokiomis materilinēms sanlygoms esant, atsakančiai prisirengti prie gyvenimo, ar gali iš jų kilti savo šakų specijalistai? — Užsiimantis kokias 4 val. į dieną lekcijomis arba dirbantis 6—8 val. biure Rusijos studentas, kad ir gerai pavalgytų, negali atsakančiai užsiimti savo dalykais, nes galva jo esti nuvargus, nervai sujudinti; tuo labiau negali,kaip prigulint, savo darbo atlikti ir tarnaujantiejie Vakarinēs Europos studentai. Be to, dauguma Rusijoj besimokinančių studentų turi da atlikti įvairius visuomenēs reikalus, nes nēra kam kitam jų atlikti. — Ir galų galais iš didelio nuovargio ir persidirbimo, neprivalgymo, ankštų kambarių, tankiai apsilanko giltinē džiova, tas sankeleivis visų nuskriaustųjų ir pavargusiųjų....

Visuomenē daug reikalauja iš moksleivių, neduoda ramiai jiems ir vasarą pasilsēti; pav. paskutiniuoju laiku "Lietuvos Ukininkas" ir "Lietuvos Žinios" apščiai rašē, kad moksleiviai nieko nesidarbuoja atvažiavę vasaros metu tēviškėn. Tankiai tenka užtikti Amerikos ir Škotijos laikraščiuose, kad moksleiviai apsileidę, neneša minion šviesos, nerašo į laikraščius. Tas viskas gal ir tiesa, bet ar galima gi reikalauti aktyviško ir produktyviško darbo iš gyvenančių tokiose sanlygose; ar gi gali visuomenē da daugiau pareigų užversti ant moksleivių, pati sulyg jų nesijauzdama jokių pareigų, jų (moksleivių) neaprupindama?

Nors yra kuo pasidžiaugti, kad iš tarpo valstiečių taip daug kįla inteligentijos, kuri ir augštesnį mokslą pasiekia (pas lenkus retas valstiečio sunus pasiekia universitetą). Nors turime mes nemažai gydytojų, advokatų, inžinierių, agronomų, tačiaus gerų savo darbo specijalistų beveik neturime. Žvilgterēkim tik į moksliškąsias knygas: kuo ne visos gamtos mokslu knygos verstos ar sutaisytos ne specijalistų, iš medicinos beveik jokios literaturos neturim, ēsančiosios brošiurelēs daugiausia iš kitų kalbų verstos. Argi netikrai lietuviškas vaizdelis: kunigai pradeda rengti ar versti jų gerai nesuprazdami jau ir medicinos knygas (J. Geručio — "Sveikata"). Neturime knygučių iš socijologijos, jurisprudencijos; dirvonais tebeguli tyrinējimas ekonomiškųjų ir visuomenēs sanlygų Lietuvoj.

Neužtenka gydyti žmones, vesti bylas, taisyti ukę, statyti namus ir pabrikus, mokyti vaikus, turi da inteligentija platesnes pareigas, — ji privalo rupintis kuoplačiausiai populiarizuoti mokslo žinias; mažutēmis brošiuromis lietuviai jau nebepasikakina, siekia storų knygų, reikia tas knygas parupinti. Be to reikia ir platesnių studijų iš ekonomiškųjų santikių Lietuvoj. Tuo tarpu to viso nēra. Dēlko?

Daugiausia vis dēlto, kad moksleiviai, bestudentaudami, besirupindami duona, atsakančiai neprisirengia, nesispecijalizuoja ir perdaug nuvargsta ir užsivilia, kad galētų da paskui užsiimti darbais, į kuriuos reikią įdēti daugiau sumanumo ir energijos, bet kurie tiesiai nesurišti su materijališka jiems patiems nauda.

Ar gi pagaliaus nevertētų rimtai pagalvoti, kad nors iš dalies tas ydas prašalinti.

P. Menkutis.

VARGUOLIŲ ARMIJA ANGLIJOJE.

Nemažas susirupinimas apsireiškē Anglijoje dēlei apskelbto neseniai pranešimo, paduodančio Anglijoje ir Valijoje esant 950848 varguolių, vadinas žmonių imančių visuomenēs pašelpą. Pagal šitas nugastingas žinias kas 37 žmonēs turi vieną varguolį. Iš Vietinēs Valstybēs tarybos pranešimo, tilpusio Londono laikraščiuose, atsižinome, kad:

"Pajiegių vyrų 133 nuošimčiai, sušelptų dēlei darbo stokos, parodo didelį prieaugį sulyg pernai metų apskaitos.

"Abelnas varguolių skaitlius, sulyginus jį su pernai metų skaitliumi, užaugo ant 3.4 nuoš., priaugo 31177 žmonēms. Labiausiai jis pasidaugino Durhame, kur varguolių šįmet 7.1 nuoš. yra daugiau negu jų buvo sausio 1, 1908 m.

"Dideji šelpiamųjų armija gali buti paskirstyta šiteipos:

Varguolių, Londone 123545, kitur 706611, Viso 830150.

Bepročių: Londone 26037, kitur 88832, viso 114869.

Pavargēlių (laikinų): Londone 1420, kitur 14432, viso 15869.

Viso: Londone 150572, kitur 809276, 959848

"Sulyginus šitą didelę nuo valstybēs pagelbos laukiančių žmonių armiją su visa žmonija, sekančios akyvos buitys išeina į aikštę:

Vienas iš 37 žmonių Anglijoje ir Valijoje yra elgēta.

Elgētų ant 1000 žmonių:

Anglijoje ir Valijoje sausio 1, 1908 m. 26.6, 1909 m. 27.2.

Londone: sausio 1, 1908 m. 31.3, 1909 m. 31.4.

Apkalbēdamas šitas skaitlines, Londono laikraštis "Standard" sako:

"Ką šitie dalykai reiškia? Jie reiškią, kad, ekonomiškai sakant, tauta ilgus metus gyvena iš kapitalo ir kad ji eina tiesiog prie pavojaus. Žiurint nuo politiškosios atžvalgos, šitos buitys reiškia didelį valstybēs nepavykimą užtikrinti ar užlaikyti tautos gerovę ir pasiturējimą. Nuo ko tas nepavykimas paeina? Plačiai kalbant, jis paeina nuo šalies darbų visiškai paliktų neapdraustais lenktynēj, su muitais apsiginklavusioms visoms kitoms šalims. P. Chamberlain uoliai pašentē paskutinius savo politiškojo gyvenimo metus išaiškinimui savo piliečiams teisybēs, o jie atsisakē jam tikēti. Jie velijo tikēti klastingųjų politikų kazuistikai ir sausoms politiškųjų ekonomistų gudrybēms užsimerkdami ant savo proto. Kokia elgētybēs priežastis? Bedarbē. O kokia bedarbēs priežastis? Laisvoji vaizba, griežtai užbaigia minētas laikraštis, tikrai įsitikinęs į savo suradimą tikros elgētybēs priežasties Anglijoje. Bet ištikrųjų jis dar labai toli stovi nuo teisybēs, kadangi ta pati elgetybē, nors gal netokiame skaitlingume, kaip Anglijoje, apsireiškia ir šalyse mutais apdraustose nuo išsiveržimo svetimų išdirbinių kraštan. Mes tolydžio girdime liudnus bedarbių aimanavimus musų "pertekusioje" muitais apdraustoje Amerikoje. Tas pats yra ir, maž-daug, visose kitose šalyse. Čia ne muitas, ar laisvoji vaizba reikia turēti omenyj norint pagerinti žmonių buvį, tik geresnis draugijos luomų sulyginimas.

X.

DVIDEŠIMTO METAŠIMČIO UŽDAVINIU BUS ŽMONIŠKUMAS.

Šios dienos draugija visomis pajiegomis stengiasi gyvenimo reikalus sutvarkyti, kitokiu, geresniu, nauju budu. Visur, kur nepažvelgsi, bažnyčios valstybēs, ar ekonomijos srityje, apsireiškia nesitenkinimas dabartine gyvenimo santaika, visur eina bruzdējimas, daroma bandymas pakeisti senus atgyvenusius gyvenimo dēsnius kitai, daugiau patenkinančiais visus draugijos luomus ir visas draugijos vienatas, ir visur apsireiškia vienas ir tas pats siekimas prie didesnio žmoniškumo. Tie, kurie visos savo laimēs laukia nuo bažnyčios ateinant, nesitenkina jau Dievo baime, maldingumu ir nusižeminimu. Jie bando įtikinti save, kad Visagalis Dievas, žmonēs sutvēręs pagal savo paveikslą, tvērē juos iš meilēs, velydamas jiems pasiekti tokį jau tobulybēs laipsnį, ar bent panašų tam, kokiame yra jis pats, ir todēl jis su neklausančiais jo įsakų žmonēmis gali elgtis tik kaipo geras ir išmintingas tēvas su savo paklydusiais vaikais. Jis gali juos mokinti, lenkti prie to, kas jiems yra gera, bet nerustauti, ar gazdinti juos pragaro amžinomis kančiomis už jų kudikiškus paklydimus, nes rustumas ir žiaurumas yra silpnybēs ženklu, o jų negali buti pas Visagalį Dievą; todēl tvirtinimas, buk Dievas nusidējisius jam žmonēs pasmerksiąs amžinoms pragaro kančioms, yra tiesiog įžeidimu jo šventos esybēs. Visagalis, mielaširdingiausias Dievas negali rustauti ir negali bausti. Jo tobulumas nepasiekiamas nei žiaurumo, nei pagiežos, nei rustumo, nes jis yra didžiausias už viską, kas yra, jis yra viso ko sutvertoju ir todēl viso ko valdytoju. Žmogus negali pykti ant savo piršto, jei jis nēra teip linkęs, kaip kad jis jį norētų lenkti; teip pat Dievas negali pykti ant savo žmonių už jų nesubrendusius pasielgimus. Jis gali juos tik mylēti ir jiems atleisti.

Šiteip sanprotaujantieji visiškai atmeta pragaro buvimą ir tvirtina, kad žmonēs geriausiai Dievui gali įtikti ir tapti geriausiais jo vaikais ne jo bijojimu, tik savo artuolio mylējimu, darymu to kitiems, ko pats sau nori, idant tau darytų. Šitas pas juos yra visu jų tikējimu. Žmoniškumas pas juos yra butinumas be kurio nei vadinti savęs negalima tikru žmogum. Šitos pažvalgos platinasi ypatingai pas laisvesniųjų išpažinimų žmones. Katalikai gi, nors vis senoviškai savo tikējimą skaito vienintēliai išganingu, bet povaliai pradeda atsirasti ir terp jų asmenys, kurie baimingai klausia savęs, — o ką, gal ir ištikro bus dar geresnis tikējimas ir už Romos katalikiškąjį?

Valstybēs srityje teipgi pradedama numatyti, kad žiaurumas neveda prie gero. Visų pirmiausiai čia žmonēs pamatē, kad žmogui nepridera žiauriai elgtis su savo gyvuliu. Amerikoje, Anglijoje ir kitose apšviestose šalyse susitvērē žmoniškumo draugijos ir jos uoliai persekioja kiekvieną žiauruolį, susimylējimo neturintį savo gyvuliui. Nēra reikalo minēti, kad šitas tų draugijų reikalavimas yra labai keistas. Reikalauti, idant vežējas su savo arkliu elgtųsi žmoniškai, kuomet su juo yra pasielgiama atbulai, yra juokinga. Bet, nors šitas tų draugijų tikslas pats yra gana juokingu, jis vienok parodo, kad žmonēs žiaurumo nemyli ir linksta prie malonumo net savo pasielginuose su žemesniais už save sutvērimais.

Šitą žmogaus malonumo jausmą, turintį pildyti jo visą gyvenimą, parodo ir kitas apsireiškimas užuojautos baudiniams. Lygšiol be paabejojimo buvo skaitoma, kad su visais prasikaltēliais pridera elgtis žiauriai, idant šituo žiaurumu juos pataisyti. Bet dabar pirmineigininkams atējo į galvą pamēginti elgtis su šitais nelaimingais žmonēmis žmoniškai. Vienas tokių bandymų buvo padaryta viename didžiausiame Kalifornijos valsčiaus kalējimų ir šitas žmoniškas pasielgimas pasirodē esąs tikru budu žmonių pataisymui. Laikraštis "The Northwestern Christian Advocate", einąs iš Chicagos, aprašydamas šitą kalējimo reformą, šiteip sako:

"Tarytum visi ten elgiasi, kaip reikia. Visa įstaigos drausmē atkreipta į klausybēs paklausą. Kas laikosi įstato, tas valgo pas užveizdos stalą. Šitas jau perējo bandymo laipsnį, kadangi ilgai buvo praktikuojamas su pasekme. Įstaigoje yra trįs stalai:

"1. Pirmas yra tiems, prieš kuliuos nēra negerų ženklų už žiaurumą ir nepaklausymą per visą mēnesį ir kurie atlieka savo darbą gerai. Valgis ant šito stalo yra, kaip reikia, ir kiekvienas kalinys gauna po šluostuką. Jiems skirta šnekētis terp savęs ir su patarnautojais.

"2. Ant antro stalo yra paduodama paprastas kalējimo valgis.

entas.

Tai yra tiems, kurie priešinasi dirbti savo darbą arba tyčia nepaiso įstaigos taisyklių. Stalas padirbtas iš paprastų pušies lentų. Torieliai ir puodeliai skardiniai. Čia jie valgo tyliai, be staltiesės, šluostuko ar patarnautojo.

"3. Trečias stalas, vadinamas "Duona ir vanduo" yra skiriamas nepataisomiems. Tris kartus per dieną jie gauna, kiek jie nori, sausos duonos ir vandens. Juos uždarius jų celėse už labai negerą pasielgimą, duoną ir vandenį jiems atneša

"Šitą įvedus, pabaigoje trijų mėnesių pusė kalinių savo gerais ženklais už pasielgimą užsitarnavo sėsti prie užveizdos stalo. Pabaigoje šešių mėnesių laiko du trečdaliu jų sėdėjo prie pirmojo stalo. Po kelių metų išmėginimo devyni vyrai iš dešimties įstengė išpildyti prisakus ir elgtis padoriai, idant gauti sėsti prie geriausio stalo. Šita permaina stebuklus padarė kiekviename kalėjime, kur tik ji buvo bandyta."

Daugelio mažų sukilimų priežastį kalėjimuose rašėjas priskaito blogam maistui, ar jo stokai, sakydamas:

"Ištikro, daugelį nusiskundimų girdėjau nuo kalinių įvairiais laikais dėl maisto. Aš netikiu, kad prastas, menkas, netikusiai patiektas maistas, kurį daugelis nelaimėlių gauna musų kalėjimuose, padarytų juos prakilnesniais; priešingai, aš tikiu, kad jis visur iššaukia maištą ir pasipriešinimą ir palaiko juos nelemtame upe. Jei man butų leista kokia valia kalėjimuose, tai aš rupinčiausi, idant kaliniai turėtų pakaktinai gero, gryno, sveiko maisto. Maža gero, gryno maisto apštis, gerai patiekta galų gale nėra teip brangi, kaip didelės apštys blogo nesuvalgomo maisto."

Teip pat tuli pagerinimai tapo įvesta New Yorko valsčiaus baudos įstaigose prie Kornelijaus V. Collinso kalėjimo užžiurėjimo. Apie jį rašo:

"Paskutiniais dešimčia metų p. Collins panaikino glaustažangį kalinio apstalą, trumpą plaukų kirpimą ir daugelį kitų kvailų papročių, žeminančių kalinį. Jis netik įvedė švelnesnius buklus, bet ir visaip stengėsi kalinių padėjimą pakelti ir jie iš savo pusės jaučiasi jam dėkingais už jo padarytas permainas jų padėjimo pagerinimui."

Be abejonės, toksai žmoniškas pasielgimas su kaliniais yra ir butinas ir reikalingas, bet ką jis gal buti vertas akyvaizdoje visų tų neteisybių, daromų žmonėms kasdien, kurios juos varo į kalėjimus? Jei kalinys, prasikaltęs, ar nupuolęs žmogus, negali buti pataisomas blogu maistu ir žiauriu su juo pasielgimu, tai kaip galima laukti, kad žmogus nuo blogo maisto ir blogo su juo pasielgimo nebutų blogu žmogum? Išrodų nereikia pamatymui, jog blogus žmonės draugija sutveria pati. Taigi ar neįdomu, kad to blogo, kurį mes patys padarome, nematome, o tik pamatome savo blogo darbo pasekmę, kuri pasirodo mums labai šlykščia, todėl mes ją neapkenčiame visa širdžia ir belaimį baudžiame pasinaudodami visa draugijos galybe. Tai yra sunkus draugijos nusidėjimas savo vienatoms, bet šliboji visuomenė lygšiol to dar nemato ir tankiai bereikalo ir teisybės teisia vienatas, kuomet ji privalėtų save pačią nuteisti. Šitie draugijoj apsireiškimai yra labai keisti. Bet ir čia visgi pasirodo, kad žmonija, nors ir keistais keliais eina prie butino savo tikslo — žmoniškumo, reikia laukti, kad ankščiau, ar vėliau ji turės jį prieiti.

Ko reikia laukti, nuo ekonomiškojo nelemtumo varžon pakliuvusių perdidelio įsispoksojimo į busimų laikų gerumą, kurių sulaukus jie tikisi galėsią mažai ir lengvai dirbti, gardžiai valgyti ir smagiai linksmintis. Didžiuma šitų laikų atėjimo laukia su dideliu įsitikėjimu ir teip yra pasigėrę nuo savo saldžių vilčių, kad jie tankiai užmiršta apie savo dabartinę buseną, ir, beskelbdami lygybę, brolybę ir meilę, neapsižiuri, kad tas jų skelbimas labiausiai reikalingas yra jiems patiems. Taigi ir čia kraštutinybės gimdo kraštutinybes, kurios žmones klaidina ir jiems neleidžia prisigriebti prie auksinio vidurio. Bet ateis laikas, kuomet jie prie jo prieis ir prieis tik per žmoniškumą.

Kazių Juozas.

‖ Korejos sostapilyj Seoul siaučia cholera. Cholera jau pasirodė ir buvusiame ciecoriaus rume.

Tikėjimų Istorijos Rankvedis

Su paveikslais

Parašė, bendradarbiaujant kitiems mokslininkams,

P. D. Chantepie de la Saussaye,

Teologijos profesor. Amsterdame,

Vertė J. Laukis

Kunigų parėdai, papuošalai ir ženklai, žinoma, skyrėsi kiek galint. Idant nesutrukti ilgai su pavienėmis dėstimis, turime paminėti skaitlingą tarnų govėdą, kuri turėjo prigelbėti prie aukojimų, nepriklausydami prie kunigijos ir užimdami tik žemiausią joje vietą. Šiteipos, sulyg žydiškojo įstatymo greta su kunigais randame levitus. Žemesnėsės kunigijos buitas Graikijoje, šventnaminių vergų, anot Euripido Iono, negalėjo buti labai sunkus. Šitų žemesnių viršininkų darbu buvo švariai užlaikyti vietas ir pabuklus ir ateiti bei patarnauti kunigams, ypatingai atliekant šventus veiksmus. Šventnaminė muzika teipgi reikalavo daugelio pritarnaujančių. Moterys, šventai paleistuvystei atsidavusios atsitinka dievų garbinime, k. a. babilioniškosios Mylittos ir graikų Aforoditės.

Be kunigų yra teipgi kitos asmenys, turį žymią įtekmę į tikėjimo augį; jaisiais ypatingai yra pranašai, askėtai, vienuoliai ir šventieji. Jie skiriasi nuo kunigų tiek, kad jie neturi nieko bendro su ritualu, bet jie turi įtekmę savo asmenišku pobudžiu ir visu gyvenimo budu. Jie nepaiso apie tikrą ritualo užlaikymą nė apie padavimo išlaikymą, priešingai, jie tankiai yra priešingi esantiems tikėjimo taislams ar paiso apie juos mažai, kadangi jie atstovauja visai ką kitą negu kunigija. Kuomet kunigai yra palaikytojais organizuoto kulto buvybės, pranašai atstovauja esmenišką įkvėpimą, askėtai ir vienuoliai įgyvendina atsiliuosavimo idėją nuo svieto ir šventieji įkunija idėalą bei įgyvendina viršžmogišką net čion šitame žmogiškame gyvenime.

Nereikalaujame daug šnekėti apie pranašus, nes tai butų tik atkartojimu to, ką pasakėme apšnekėdami vidurinį žinavimą, kurio jie yra augščiausiais atstovais. Izraėlitiškieji pranašai labai tvirtai parodo savo priešingumą kunigijai, nors kiti jų, kaip Jeremijas ir Ezekielis buvo kunigiškos kilties. Žodis Jehova, kaip jis yra skelbiamas pranašų, turi perdėm populiariškojo kulto nupeikimą ir priešinasi jam ne kitas grynesnis kultas, bet tik doros reikalavimai. Šitą aiškiai matome pas Jeremiją, bet jau ne pas Ezekielį, kadangi jo idėalu yra naujas šventnamis su nauju kultu.

Asketai, hermitai, anchoritai, vienuoliai, ar kokius kitus vardus jie neturėtų, asmenys bandą atsiekti augščiausią gyvenimo tikslą savo šalinimusi svieto, randami senovės laikuose, ypatingai Indijoje. Normališkas bramano gyvenimo bėgis reikalavo, idant jis, pagyvenęs tulą laiką kaipo šeimynos tėvas ir tokiu budu atlikęs savo priedermes sulyg draugijos, pasitrauktų nuo svieto, paprastai į girios nuošalį ne metavonei, bet asketišku gyvenimu atsiliuosavimui nuo jausmų ir laikinų pageidimų retėžių. Tokios mintys daro pagrindą džiainų ir buddistų tikėjimams, kurie išpirmo nebuvo kuo kitu, kaip vienuolinėmis brolijomis. Su keliais ne be svarbos skirtumais vienuolinė buddistų brolija parodo, jog ji buvo įsteigta pagal bramaniškuosius hermitus. Jų Sramanai ir Bikšu perėmė savo vardus ir gyvenimo taisykles kuone visiškai nuo senesnių pavyzdžių. Čion labai aiškiai galime matyti negatyviską vienuolių ir hemitų idėalo dorumą. Buddistai mokina, jog pozityviškos dorybės padaro tik žemesnį doros laipsnį, kuomet augštesniuose laipsniuose aiškus dalykų skirtumas ir net sužinumas žuva svarstyme ir mąstyme. Tą patį randame vidutiniuose metašimčiuose, kur mystiškas atsidavimas daugelio yra giriamas, kur veiklus ir dvasiškas gyvenimas tik kaipo priruošimas. Vienuoliškas gyvenimas, kuris yra teip svarbus Indijos tikėjimams, neapsireiškia didžiumoj kitų senovės tikėjimų. Ant kiek žinome, nė Egyptas, nė Syrija, didžiausios vienuolijos buklės vėlesniais laikais, neturėjo vienuolių senovėje. Tai tik verstinu aiškinimu gali buti skaitomi tokiais izraėlitiškieji nazaritai, pašvęsti Dievui specijališkais pažadais ir rechabtai, laikąsi senoviško gyvenimo budo ir neapkenčią vynmedžių auginimo. Apie chiniškus taoistus permažai težinome, idant galėtume spręsti, ar jie galėjo buti laikomi šiek-tiek vienuoliais; bet yra aišku, jog Chinų valstybinis tikėjimas ir konfucijonybė turi nupeikti vienuolybę, ir vėlesniuose laikuose tikrą chinietį matome pasipiktinant buddistų vienuoliais. Vienuolybė labiausiai klėsti trijuose visasvietiniuose tikėjimuose, budizme, krikščionybėje ir islame. Tikrai sakant ji yra priešinga principams uždėtojo islamo, kuriam padavimas prisako nupeikimą vienuolybės, bet islamas pasklisdomas po svietą priėmė šitą svetimų budų ir pažvalgų dalį drauge su daugeliu kitų ir dabar dervišai priklauso prie karščiausių apgynėjų ir stipriausių stulpų mahometoniško tikėjimo. Pradžios ir skaitlingų krikščionybės vienuoliškų draugijų likimo aprašymą drąsiai galime palikti bažnytinei istorijai. Šalinimosi svieto idėja ir negatyviškoji dorybė vyrauja čion teipgi triguboj vienuoliškoj vargystės, nekaltybės ir klausumo priedermėj, kaipo ir mystiškame atsidavime bei mąstingame dievotume, prie kurio veržiasi teip vienuoliai, kaip ir vienuolės. Vienok spręstume klaidingai apie vienuolybės įstaigą krikščionybėje jei nepaminėtume, jog šitas atsiskyrimas nuo svieto tuo patim žygiu buvo taikomas dvasiškos išjiegos surinkimui, idant juo pajiegiau ir pasekmingiau galima butų dirbti svietui, ar geriau sakant sviete. Pirmas yra realizuojamas vakarinėje maldoje, vienuoliams padarant pasišventusių skaitlių svietui; antras yra atsiekiamas įvairiais budais, misijonierišku veiklumu, platumu apšvietimo (benediktinti), užpuolimu ant eretikų (domininkonai), populiariašku pamokslininkavimu (pranciškonai), gaudymu politiškos įtekmės (jėzuitai), labdaringais darbais ir kitokiais budais. Istorija mokina mus, kad vienuoliai įgijo didelę įtekmę, bet teip pat užsitraukė ir kartų nedraugiškumą. Švietiškieji kunigai tankiai užvydėjo vienuoliams, stovintiems greta su jais kaipo atskiram luomui, juo gi labiaus, kadangi jie buvo nepriklausomingais nuo vyskupų užžiurėjimo ir prigulėjo tiesiog nuo popiežiaus. Aplamai vienok šitos dvi Romos katalikiškų kunigijos dalys, kunigai ir vienuoliai, veikė tam pačiam tikslui. Protestantybė ne tik nupeikė visą vienuoliškąją įstaigą, bet ir principus, kuriais ji rėmėsi, ir suteikė visai kitą prasmę krikščioniškam svieto šalinimuisi ir valdymui svietu. Šito skirtumo svarba niekur nėra parodyta teip aiškiai, kaip Ritschlio veikaluose apie dogmų istoriją.

Švientieji netoli yra nuėję nuo vienuolių, nes daugumas krikščionybėje ir islame, bažnytinės kanonizacijos ar per vox populi apšauktų šventais; buvo vienuoliai ir buddizme jie istikro yra tolygus, nes kiekvienas šventasis turėio buti vienuoliu, nors ne kiekvienas vienuolis buvo šventu. Supratimas apie vienuolį ir šventąjį nėra tolygus ir kur abu yra sujungta tame pačiame asmenyj, ten męs, sulyg vienuolio, manome, askėtišką gyvenimo budą, svieto šalinimąsi, sulyg šventojo — jo dorišką tobulumą ar jo viršžmogiškas galybes (stebuklingas pajiegas). Sulyg daugiau ko, męs jau apsipažinome su šventaisiais kaipo garbinimo tikslais.

22. TIKĖJIMIŠKOS BENDRIJOS.

Tikėjimiška bendrija yra įsteigta ant bendro kulto, o ne ant bendrų persitikrinimų ar mokymų; paskutiniai bent yra tik antrinės svarbos. Bendras kultas yra svarbiausia dalim žmonių draugijos organizavimo ir, regisi mums, yra greičiau jo priežastim, o ne pasekme; bent męs su Varro nenorėtume tvirtinti, jog pirma buvo valstija ir paskui ji įsteigė tikėjimą. Čion vėl visos pradžios atimta nuo musų akių; tik bendras kultas regisi mums tokiu butinu tikėjimu, kuriame negalime įžiurėti savarankiško pramanymo žmonių, susivienijusių atlikimui tikėjimiškų veiksmų, ar gaivinimui persitikrinimų. Kiek galime praeitę apžvelgti, tai pavieniškasis dievotumas visuomet kilo iš bendro tikėjimo dirvos. Šitas tikėjimo bendrumas, kaip jau sakėme, ranka rankon eina su draugijos organizavimu. Kur šeimynų ir giminių neriša jokis ryšys, arba riša jas tik mažas, ten teipgi tikėjimiška bendrija yra silpna; ji drutai sustiprėja organizuotame draugijos laipsnyj.

Iš šitos taisyklės iš sykio išeina tas, jog daug mažiau galima pasakyti apie bendrijos tikėjimą pas laukinias negu pas civilizuotas tautas ir jog pas paskutinias tikėjimas kuoankščiausiai rišasi su draugijiniu gyvenimu. Didelis klausimas stojasi prieš mus, kaip toli bendras kultas susisiekia su draugijiniais dalinimais, k. v. šeimyna, gimine, liaudžia ar valstija ir iki kokiam laipsniui jis eina už jų ar greta su jais?

Męs turėjome progą paminėti didžiumą šeimyniško tikėjimo pusių. Šeimyna garbina savo bočius, naminį židinį, ir naminius dievus (vadinamus Lares ir Penates pas romėnus). Per gimtuvės, vestuves ir šermenis šitas tikėjimas pasiekia savo augščiausią laipsnį ir esti padauginami kulto veiksmai. Šeimyniškas įstatymas, vestuviniai suderinimai, pasisavinimo taisyklės, paveldėjimas ir giminystė viskas tas turi šventą pobudį. Matriarchališkuose buduose randame totėmizmą, o patriarchališkame bočių garbinimą. Lygus šeimyniškam tikėjimui yra giminės tikėjimas, *fratri'a*, gens, kurios nariai ankštai rišasi kraujo gimininingumu ar bendru kultu. Romos kunigų įstatymas šituos kultus stato kaipo sacra privata prieš sacra publica. Paskutinieji yra laikomi valstijos lėšomis po užžiura ir valdyba magistrato. Tuo pat laiku galima atskirti žmonių kultą nuo valstijos kulto. Pirmieji, sacra popularia, yra tie, kuriuose visi žmonės gali dalyvauti; antrieji, sacra pro populo, yra tie, kurie be šito abelno dalyvumo yra surengiami valstijos labui. Šitoje dėstyje visa tauta ir visa valstija yra laikoma kaipo tikėjimiška bendrija, prie kurios visi priklauso. Šitas buvo ne vien Romoje, bet ir graikų valstijose, Chinuose, Egypte ir pas semitus, pas kuriuos šita pusė teip stipriai išsivysčius, kad jų tikėjimai kartais buvo vadinami teokratiškais, žodžiu paėjusiu nuo Josephaus. Tokiu budu bendrinis kultas turi lygiai tuos pačius rubežius, ką ir šeimyna, giminė, liaudis ir valstija.

Bet senoviniame sviete yra daugelis apsireiškimų, nurodančių į ką kitą. Kaikurie kultai, dėl prigimtinio giminingumo rubežių, sujra, arba iš sykio yra grendžiami ant kitokio pagrindo. Šiteipos pas laukinius įvairiose svieto dalyse buvo surasta maža-daug slaptos draugovės, prie kurių priklauso žmonės maištrių giminių ir luomų. Negrai, ypatingai gi gyvenantieji vakariniu pakraščiu, turi daugelį tokių draugovių, kurių apeigos ir tikėjimai nėra mums gerai žinoma; tam panašaus randame pas raudonodžius; galingieji gi Areois Tahityje ir ant kaimyniškų salų, turį tokią didelę dieviškų esybių guodonę, atidaro savo eiles teipgi žmonėms žemesnėsės kilties. Net civilizuotų tautų tikėjimuose prigimtinė giminystė anaiptol nėra vieninteliu bendro kulto pagrindu. Indijoje ji užima net gana pavaldžią vietą. Įvairus kultai, kurių vediškoji rašliava pamokina mus tik labai mažai, iš pradžių rasi buvo grendžiami ant kraujo gimininingumo, bet jie įgijo pobudį mokyklų, kurios jau buvo laikomos kruvoj ne bendra paeiga, bet tam tikru išsivystymu, jų duotu ritualui ir ceremonijiškam įstatymui. Nors bramanizme kultas buvo nuosavybe vieno tikėjimas HeguHh.ia,ynbnggddpyskrž
luomo, bet tikėjimas susidėjo ne iš šito vieno kulto, nes buvo kiti išganymo keliai, atviri įvairių luomų žmonėms. Be to turime paminėti, jog bramanizmas įsikurė pas veisles visiškai svetimos paeigos ir privertė jas dalyvauti bramaniškojo kulto palaiminimuose. Galiaus Indijoje niekuomet nebuvo tautiško ar valstybinio tikėjimo, nes, nors vėlesniame induizme buvo didėsės šventės, bet jose nebuvo kulto, priklausančio nuo tautiško vienumo sužinybės ar valstybės buito ir tai vien dėlto, kad tokio tautiško vienumo niekuomet nebuvo Indijoje. Šiteipos Indijos tikėjimai parodo mums tvėrimąsi bendro kulto ant visai kitokių pagrindų negu prigimtas gimininingumas. Toki susidraugavimai, laikomi kruvoj ritualo ir įstatymo, vadinosi nomistiškais ir buvo statomi greta bramanizmo ir persų (mazdeizmo) ir žydų tikėjimo. Reikia atminti, jog toki nomistiškieji susidraugavimai ne tuojaus panaikino tautiškumo rubežius. To neatsitiko nė parsizme, nė pranašiškame bei levitiškame judaizmo perijode. Teisybė, jog, ypatingai pas žydus iš padavadijimų sulyg prašaliečių ir prozelitų matome visotinos bendrijos pradžią. Nomistiškuose susidraugavimuose prigimtiniai gimininingumo ryšiai teipgi paliuosuoja dėlei stokos tikėjimui paprastų apeigų ir dėl augštesnės vertės prirašomos persitikrinimams ir doriškiems padavadijimams. Teip bendras kultas virsta bendru tikėjimu.

Net klasiškos senovės žmonės, priduodanti tokią didelę svarbą šeimynai ir luomui, žmonėms ir valstybei akyvaizdoje kulto, sutvėrė visai kitokio budo tikėjimiškus susidraugavimus. Tikėjimiškos draugijos yra tokios, prie kurių neprisiklausė ipso facto gimimu, bet į kurias buvo priimama per liuosą parinkimą ir tankiai su ypatingu įšventinimu. To paties amato asmenys rinkosi dievą ar karžygį savo globėju ir teikė jam bendrą kultą. Randame susidraugavimus marininkų, vaisbių, aktorių ir darbininkų; Graikijoje juos vadino *thi'asos*. Sulyg Jacobo Grimmo germaniškosios gildijos teipgi gavo sau vardus nuo aukoniškų puotų. Romoje užlaikymui kultų, išpradžių pavestų kaikurioms gentes, negalėjusioms jų ilgiau laikyti, randame sodalitates. Randame collegia, kurios teipogi buvo politiškomis ir aukojimiškomis draugovėmis, tankiai vadinamomis collegia funeraticia, kurių nariai nesigimininiavo pagal kraują. Be šitų draugijų Graikijoje ir Romoje randame svetimšaliečių kultus, mystiškus kultus ir kelias filozofiškas mokyklas, kurios teipgi tvėrė bendrijos negrėndžiamas ant prigimto giminingumo. Iš svetimšalietinių kultų buvo keli, ką teip susivienijo su valdybišku kultu, jog iu nė neskaitė svetimais. Su kitais buvo kitaip, antai su syriškos dievės garbinimu Pirėjuje, su Izidos ir Mitros garbinimu Romos imperijoje. Į jas įstodavo iš liuosos valios ir jų lėšos nebuvo padengiamos valstybės, arba tik išimtinai valstybės, kaip kad keletui ciecorių užtvirtinus Izidos garbinimą po jos persekiojimui prie respublikos kaipo ir prie Tiberiaus. Šitie kultai laikėsi dėlei jų suteikiamo patenkinimo tikėjimiškų reikalavimų, o ne dėlto, kad jie rėmėsi senų-senu padavimu. Mysterijos, ypatingai Demetros mysterijos Eleuzine, turėjo daug gilesnes šaknis, bent Graikijoje liaudies sentimente. Nesistengdami išaiškinti priešingumą terp šitų mystiškųjų kultų ir kitų graikų tikėjimo pusių, čion pasakysime tik, jog mystikai sutvėrė ratą iš priimtų asmenų už rybų viešos tikėjimiškos bendrijos. Nors jie priklausė prie jos teipgi, bet ji nepatenkino jų augštesnių reikalų, todėl jie nuėjo į Eleuziną ten pasižiurėti, kas jiems davė geresnę viltį gyvenimui ir myriui. Paskutines paminėjome filozofiškas mokyklas ne vien dėlto, kad filozofai užsiimdavo teipgi tikėjimo ir doros klausimais, bet ypatingai dėlto, kad kelios jų mokyklų buvo teip suorganizuotos, jog jas vargiai galima buvo atskirti nuo tikėjimiško susidraugavimo. Šitas ypatingai liečia pytagoriečius ir epikuriečius; į šitų mokyklų galvas buvo žiurima kaipo į tikėjimų kurėjus ir Seneka vadina juos sacrarum opinionum conditores. Net tikėjimiškų apeigų netruko tokiems susidraugavimams, nes pytagoriečiai buvo priimami tik po prierangai ir įšventinimui, Epikuro gi mokiniai bent iš pradžių turėjo savas šventes. Galiaus neoplatonizmas yra kuone daugiau tikėjimu, kaip filozofija. Jo pasekėjai siekėsi susivienyti su dievyste tam tikromis gyvenimo taisyklėmis ir visokiais mystiškais budais.

Sulyg tikėjimiško bendrinimosi krikščionybė ir islamas, nors gana jie skirtųsi vienas nuo kito, parodo veizdžiais panašumo pusės. Pirmiausiai nė vienas jų nebuvo iš pradžių augščiau tautiško rubežingumo. Krikščionybė savo pirmame perijode turėjo perleisti sunkias kovas kol galėjo atmainyti žydiškos sektos pobudį į katalikiškos bažnyčios pobudį. Islame šitas atsiliuosavimas įvyko nuo vieno griežto užsimojimo. Čion reikėjo prašalinti burinę konstituciją, turėjusią įtekmę į visą arabo gyvenimą ir teip pat į jo tikėjimą, ir tokiu budu padaryti vieną bendriją, susidedančią iš visų užtikimų, kokia nebutų jų paeiga. Mahometas atsisakė šitą tuojaus po pabėgimui į Mediną. Bet atsiliuosavimas nebuvo pilnas, kadangi senoji jo burio šventynė, Kaaba Mekkoje, buvo padaryta vyriausia islamo šventynė. Antra panašumo puse yra randama tas, kad, nors tikėjimiška bendryba abiejuose tikėjimuose asmeniškai yra tikėjimo bendryba, bet ji nežudo savo pradinio pobudžio kulto bendrybos. Vienas penkių islamo stulpų susideda iš maldos penkis kartus per dieną. Krikščioniška bažnyčia teipgi yra maldos bendryba ir apvaikščiojimą sakramentų ji laiko, vienu savo svarbiausių pobudžių. Trečia panašumo puse, terp šitų dviejų tikėjimų yra tas, kad jų bendrija arba bažnyčia nori valdyti svietą ir tokiu budu sergėti tikėjimo teises. Skiriasi jie vienok, kadangi islamas turi Koraną vadovu politiškam ir valstietiškam, kaipo ir tikėjimiškam gyvenimui ir duoda svarbą tikėjimiškam įstatymui, o ne kokiam valstietiškam šale jo, kuomet krikščianybė greta su kanoniškuoju įstatymu pripažysta ir valstietinį. Bažnyčia, teisybė, kovojo labai, kad gauti prasiplatinimą, persvarą ir neprigulmybę kanoniškam įstatymui, bet niekuomet visiškai neatmetė valstietiniojo. Galingiausieji popiežiai sapnavo, jog valstijos galybė prilygsta mėnulio galybei, jų gi galybė prilygsta saulės galybei, bet jie niekuomet nemanė apie išimtiną viešpatavimą, kokis priklauso islame kalifui.

Negalime leistis į diskusiją apie abelną bažnyčios supratimą ir konstituciją pas Romos katalikus, graikų katalikus ir protestonus, kadangi užimtume pergiliai klausimus sulyg bažnyčių ir dogmų istorijos. Padarysime tik du patėmijimus. Mokymas savotiškas krikščionybei yra mokymas apie Dievo karaliją, kurios bažnyčia yra tik labai netobulu įgyvendinimu, budama tik kaipo vienas iš jos daugelio apsireiškimų ir prirengimų. Todėl tik krikščionybėje vienoje ką randame skirtumą terp matomos ir nematomos bažnyčios. Šitas yra labai svarbu, nes tikėjimiška bendriba yra tuomi iškeliama augščiau savo matomo apsireiškimo ir stojasi nematoma šventųjų bendryba. Turime teipgi pasakyti, kad nors supratimas apie bažnyčią pas protestonus yra dideliai atsimainęs, sulyginant su išsivystymu Romos katalikiškojo supratimo ir labai įvairiai yra aiškinamas liuteronų, kalvinų, episkopalų, presbyterijonų ir daugelio kitų sektinių bendrijų, bet jis anaip tol nebuvo panaikintas, kaip tuli paviršutiniai kritikai tvirtina.

23. ŠVENTIEJI RAŠTAI.

Čion nešnekėsime vien apie šventus tautų raštus, kurie buvo vadinami žmonių Biblijomis, kadangi šeip, ar teip sunku butų atsakyti į klausimą, ar knyga priklauso prie šitų Biblijų ar ne. Apšnekėsime teipgi įvairias įtekmes, padarytas į tikėjimą rašliavos, kuri pritvirtinimu padavimo atstovauja apsistojusią kulto ir tikėjimiško autoriteto tvarką. Taigi męs imsime apžvalgon magiškas formulas, liturgiškus tekstus, rituališkus raštus, ceremonijiškus įstatymus, [illegible]fiškus dokumentus, istoriską ir mytologiską rašliavą, [illegible]noniškus rinkinius, simbolinius ir bažnytinius raštus ir, [illegible]liaus, maldų knygas.

Seniausiais šventais žodžiais yra magiškos formulos, kurios liko išlaikytos apsistojusioj neatmainomoj formo[illegible]ominyje ir patvirtintos raštu. Jos yra randamos dides[illegible]niuose rinkiniuose, k. a. Atharva-Vedoje ir chaldėjų di[illegible]džiuose žavėjimuose prišaukimui dvasių bei egyptiškuose tekstuose mirusiems. Pereiga nuo šitų magiškų formulų į liturgiškas su vargu yra pastebiama. Žodžius ir raštus vadiname liturgiškais, jei jie yra vartojami jau suorganizuotame kulte. Šitos liturgiškos formulos vis dar tebeturi tik[illegible]rai magišką pobudį, jei žiurėti į jų butiną atkartojimą kaipo [illegible] į veikmingą; ir jos vis dar užlaiko savo senovišką ir kartais labai nesuprantamą išraišką teip, kad tankiai nėra galima pasakoti prie kokios kategorijos jas priskirti, prie šventų giesmių, aukojimo hymnų ar maldos formų. Šitas yra su daugeliu aukojimo Rig-Vedos, himnų, su romėnų Indigitamenta ir Carmen Arvalium. Į himnus ir triumfo giesmes, graikų giedamas savo dievų kulte, kurios, ant nelaimės, nepasiekė mųs, turime teipgi žiurėti kaipo į priklausančius prie liturgiškų tekstų. Trys pirmutinės Avestos dalys, sutaiky[illegible]tos savotišku budu, padaro Vendidad-Sade, didžiąją persų liturgiją. Romos katalikų bažnyčia turėjo daugelį liturgi[illegible]jų. Jos ypatingai skaitlingos rytinėj bažnyčioj, mažiaus gi skaitlingos vakarinėje, kur Missale plenarium įėjo kuone abelnan vartojiman. Bet šitas mišiolas apima daugiau negu pilną liturgiją, kadangi įžanga terp kitų dalykų paduod[illegible] ritualo apžvalgą. Tą patį galima pasakyti apie Jadžiur[illegible] Vedos rinkinius, kurioje liturgiškos formulos ir rituališ[illegible] padavadijimai sumaišyta iš vieno. Skirtumas terp litur[illegible]giškų ir rituališkų tekstų yra tas, kad liturgija turi kult[illegible]

(Toliaus bus).

Kiek senovės Graikai ir Romėnai prisidėjo prie pastumėjimo gamtos mokslų priekyn.

IŠ VISOKIŲ AUTORIŲ SUŁASĖ

Jonas Šliupas, M. D.

kuomet, nežinome. Strabono gėografija yra veikalu didelės vertės, ypačiai tose dalyse, kur surašyti rezultatai jo paties plačių observacijų. "Vakaruosna — jis sakos 21oj knygoje — aš esmi keliavęs nuo Armėnijos iki Tyrihėnijos dalių, susiduriančių su Sardinija; pietų linkon, nuo Euksyno iki kraštų Aithiopijos. Ir gal-but nė vienas, rašęs gėografijas, nėra aplankęs daugiaus vietų kaip aš tarp šitų ribų". Tik nereikia manyti, kad jis pilnai ir kukliai aprašė visas šalis, kurių gėografiją jis perkratinėja. Vienas šalis jis, matomai, aplankė ant greitųjų ar prakeliaudamas; kitas jis žino kaip tengymis. Pvd. jo aprašymas Graikijos, ypatčiai Pelopsonnėzo, yra labai liesas, ir apie daugelį užkampių jis rašo tiktai iš girdo. Jis gausiai naudojasi savo pirmtakunais — Eratosthėnu, Artemidoru, Polybiju, Posidoniju, Aristotėliu, Thepompu, Thukydidžiu, Aristobuliu, ir kitais mums neužsilikusiais raštininkais, bet jis navatnai nužiamina autoritėtą Hėrodoto, ir mažai tepriveda Romos autorių, išskyrus Fabijų Pictor ir Julių Caesarį. Gėografiją užima 17 knygų, kurių pirmidvi yra įženginėm, tolesnės 8 pašvęstos Europai, kitos 6 — Azijai, ir pastaroji — Afrikai. Stilius yra grynas ir prastas.

Karės ir užkariavimai romėnų turėjo labai svarbų ženklumą gėografijai, kadangi praktiškai gėnijus romėnų pakuždeno jiems, studijuoti materijališkus lobius kiekvienos provincijos ir valstijos, patekusios po jų vyresnybe, ir didžiausią patarnavimą gėografiškajai žiniai padarė išmatavimas imperijos, pradėtas Juliaus Caesario, ir pabaigtas Augusto. Tas darbas apėmė aprašymą ir matavimą kiekvienos provincijos, atliktą garsiausių gėomėtrų ano laiko. Plinius, kurs buvo keliavęs po Išpaniją, Galliją, Germaniją ir Afriką, mums paliko kompendiumą gėografiškojo ir fyziškojo mokslo savos gadynės keturiose knygose savos Historia Naturalis, kurias jis pašvenčia šitam dalykui. Jis rinko su nenuoalsiu stropumu informaciją, randamą veikaluose Sallustio, Caesario, Tacito ir kitų, prie ko jis pridėjo rezultatus savo paties observacijų, nors nedarydamas skirtumo tarp faktų ir išmislų. Progresas padarytas nuo Caesario laikų gėografijos žinojime, matosi iš Pliniaus pasargos apie aritiškas šalis ir Skandinavijos žemės, iš aprašymo kalno Atlas, tėkmės upės Nigerio, ir įvairių sodybų visokiose dalyse Afrikos; ir jo pažintis Azijos yra tikresnė negu jo pranokėjų, nes jis teisingai tikrina, kad Ceylon yra sala, o ne pradžia naujo kontinento, kaip seniaus buvo manoma.

Studija gėografijos senovės gadynėje, galima sakyti, užsibaigė su *Klaudiju Ptolomėju*, kurs gimęs yra Egypte. Apie jo ypatą nieko nežinome, jei bent tiek, kad jis viešėjo Aleksandrijoje 139 m. po Christui ir kad jis, tur but, dar gyvas buvo 161 m. po Christui. Svarbiausias jo veikalas — Megalė Syntaxis tes Astronomias, kurią arabai, tur but, vadino megistė (didžiausioji), iš ko kilo vardas Almagest (13-oje knygų), kuriuo vardu ji paprastai žinoma; Tetrabiblos Syntaxis, prie kurios pridėtas kitas veikalas Karpos arba Centiloquium (talpinantis 100 aforizmų), abiejuose rašo apie astrologiškus dalykus; Phaseis aplanon asteron kaip synagogė episemaseion, rašynys apie fenomenus stoviųjų žvaigždžių, arba tam tikras almanakas; Geografike Hyphėgesis, jo didis gėografiškas veikalas, 8-iose knygose. Kiti jo veikalai menkesni, ir yra aprašymais visokių Projekcijų*) tėorijos muzikališkos skalės, chronologiški ir metąfyziški rašiniai, ir sutrauka typotėzų iš jo didžiojo veikalo, Almagesto. Kiti Ptolomejaus veikalai dingę.

Kaip astronomijoje Ptolomejus buvo netiek nepriklusmingas tyrinėtojas, kiek taisytojas darbų savo pirmtakunų — nors jo systėma buvo gerbiama iki Koperniko laikų; — taip-pat ir gėografijoje jis pasirodė ėsąs pataisytoju darbų pirmtakuno Marino iš Tyro, apie kurį maža kas težinoma. Čion jo pataisymai yra vertingesni ir tikresni, nors sunku yra atskirti, kas jo, o kas Marino. Jo gėografija padalinta į 8 knygas, kurios — išskyrus 1-mą, 8-tą ir dalį 7-tos, yra tik kataliogais vietų, su jų platumu ir ilgumu (iki 1-12 graduso), su trumpu įrėnginiu aprašymu kontinento ir šalies ar gentės, su įvairiomis pasargomis šian ir ten. Likučiai veikalo paduoda išgales apie jo pažymėjimą pozicijos vietų — platumė (mekos) ir ilgume (platos) — su apskaitliavimu dydžio žemiškojo skritulio, ir dilumo paviršiaus tuomet žinomo. Jis taip-gi aprašo, kaip jis paviršį hėmisfėros projektuoja ant plokšto paviršio, ir nurodo, kad jo projekcijos geresnės už Erastothėno, Hipparcho ir Marino. Jis taip-gi surengė 26 mapas, drauge su visatinu žemlapiu svieto, iliustruodamas savo veikalą. Tai-gi Ptolomejaus Gėografija, kurią skaitė tobuliausia systėma mokslo tamsiuose viduramžiuose iki 16-tam šimtmečiui, suteikia gan tikrą aprašymą gerai žinomų šalių svieto, Tarpžeminės Marės, Euksyno ir Kaspijos, drauge su upėmis, kurios puola į tas mares, bet mažai tepridėjo prie žinomojo šiaurių Europos, ar toliausių ribų Azijos ar Afrikos. Almagestas ir Geografija buvo rankaknygėmis pasekantiems amžiams. Katalogas žvaigždžių buvo tankiai perspaudinamas skyrimai.

Nuo Ptolomejaus laikų iki 14-tam šimtmečiui, kada užrašai kelionių Marko Polo iš Venetijos atidarė naujus laukus tyrinėjimams, Ptolomejaus nupasakojimai nebuvo paabejojami, ir net bėgyje 15-to šimtmečio, tiktai keletas vokiškų mokslinčių Nuernberge akyvus pasakojimus Venetiškojo keleivio apie tolimas rytų žemes tepriėmė už įtikėtinus, nežiurint į tai, kad jis nesutiko su Ptolomeju. Bet ant nelaimės, Marko Polo nebuvo padaręs jokių astronomiškų observacijų, nėgi jis nepažymėjo ilgumą dienos kokioj-nors vietoje, ir todėl Nuernbergo gėografai, kurie neturėjo tikrų datų apsklembimui ploto žemių, kurias ans buvo perkeliavęs, tapo įrankiais paplatinimui klaidų, kurios galų gale turėjo įtekmę ant istorijos žmonijos; nėsa, paėmę Ptolomėjaus toblyčias už papėdį, jie buvo pažymėję ant savo globų ir mapų rezultatus savo paviršutinių sprendimų kaslink ilgumo Marko Polo dienines kelionės, ir taip jie perstatė, lyg kontinentas Azijos tęstųsi skersai Pacifiką, ir savo rytinį pakraštį turėtų kur-nors aplinkėse Antillių. Šitie klaidingi aprokavimai atvedė Christophorą Kolumbą ant klaidingo paisėjimo, kad žėgliuodamas 120° vakaruosna, jis galės pasiekti turtingas prekyvietes Chinų, ir tą persitikrinimą turėdamas, jis leidosi į aną atmintiną kelionę, kuri užsibaigė suradimu Amerikos sausžemio (1492 m.).

VI. MEDICINA.

Reikia manyti, kad Egypto šalyje medicina ir chirurgija, kaip kad ir kiti mokslai civilizuotojo svieto, buvo pirmiausiai glamonimos su geroka pasekme, ir ten urėdas kunigo (ypačiai žemesnės kastros — Pastofori) drauge ėjo su urėdu gydytojo. Egyptėnai turėjo militariškus gydytojus, veterinarus, okulistus, ir daugelį kitų specijalistų. Ligoniai buvo ir namie lankomi, ir gydomi dievnamiuose. Ypačiai chirurgijoje egyptėnų gydytojai buvo lavęs, taip kad juos kviezdavo ir svetimi karaliai pas savę. Jie pažinojo daugybę gyduolių, ir turėjo daug formulų jųjų sutaisymui. Regimai buvo atskira kliasa aptiekininkų. Protliges pagamindavę piktos dvasios *(chu)*, ir amuletai vartojami buvo gydant nerviškas ligas.

Pas žydus Jehovah pats buvo laikomas už ligų priežastį, kurias jis užleizdavęs nubaudimui nusidėjimų. Tačiaus žydai (bent laikuose Maižio) įsteigė mokslą viešos hygijėnos. Chirurgijoje jie mažai ką teatsiekė. Anatomija, uždraudus palytėjimą negyvėlių, negalėjo žengti priekyn. Akyva, kad žydai neturi jokios pharmakologijos; figos, širdis, kepenys ir tulžis žuvių paminimos kaipo gyduolės, ir maudynės Jordono upėje kaipo pagelba nuo lėpros (trando). Kunigai (Levitai) buvo gydytojais, ir jų gydymas lyginosi platinimui valyvumo bei užbėgimui užsikrėtimo.

Centauras *Chiron*, sako, įvezdinęs medicinos mokslą tarpan graikų; tačiaus ankstyboji medicinos istorija čion yra suvis legendiška. Pas Homėrą užtinkame *Asklėpiją (Aeskulapą)* kaipo gerą gydytoją; vėlesnėse teikose jis tampa dievu medicinos ir gerbiamas buva ypačiai Epidaure. Jo dievnamiai stovėjo išlauk miestų ant kalnelių arba arti šaltinių. Ligoniai, pasveikę, aukaudavo dievui gaidį ar ožką, ir dievnamyje pakabindavo toblyčią su vardu, liga, ir, kaip pasveiko. Asklėpiodai buvo mediciniška kunigų luoma, kuri pavidale mysterijų, išlaikė medicinos doktrinas. Jie buvo prisaikinami niekam neišduoti slapčių savos profesijos.

Paminėję vardus *Pythagoro, Dėmokrito* ir *Hėraklito*, kurie visokiuose savo veikaluose yra priekyn pastumėję medicinos mokslą, pareiname į laikus Hippokrato. Pirmynženga Hippokrato medicinoje buvo taip didelė, kad per keletą amžių nė nemėginta pagerinti jo pažvalgos ir preceptai.

Hippokratės, garsiausias daktaras senovės, buvo sunumi Hėrakleido, taip-gi daktaro, ir prigulėjo prie šeimynos Asklėpiadų; sako, Hippokratės buvęs 17-tu ar 19-tu ainiu Aeskulapo. Jo motina, vardu Phaenaretė, sako, buvusi kilusi nuo Hėraklio. Jis gimė ant salos Kos, apie 460 m. prieš Christų. Sako, tėvas mokinęs jį medicinos ir *Hėrodikas*, o filozofiją — Gorgias iš Leontini, garsus sofistas, ir Dėmokritas iš Abdėros, kurį vėliaus jis pagydęs nuo patrakimo. Praleidęs tulą laiką kelionėse po visas dalis Graikijos, jis apsisėdo ir praktikavo savo profesiją Kose, ir galiaus mirė Larissoje, Thessalijoje, apie 357 m., 104 metų senas. Iš jo gyvenimo tiek žinome, kad jis buvo gerbiamas kaipo daktaras ir autorius, ir kad jis pakylėjo mediciniška mokslą Kose į augštą garbę. Jo veikalus skaitė ir pamini Platonas. Apie jį randasi daug pasakų netik pas graikų, bet ir pas arabų raštininkus, kurie vadina jį "Bokrat", o Europos pasakininkai vidurinių amžių garbino jį jo vardu "Ypokras", padarydami jį profesoriumi medicinos Romoje; jis turėjęs ir neprotį — stebuklingą gydytoją, kurį mokytojas pasiuntęs savo vietoj pas Vengrijos karalių!....

Hippokratui priskaitoma apie 60 veikalų. Anot Dr. Greenhill:

1. Hippokratas parašė šituos: Prognostika; Aphorismi; De Morbis Popularibus; De Ratione Vietus in Morbis Acutis; De Aeare, Aquis et Loais; ir De Capitis Vulneribus.

2. Galbut Hippokrato parašyta yra 11 veikalų, tarp kurių žinomas Jus jurandum arba Hippokrato Prisieka.

(Toliau bus).

*) Gnomiškoji projekcija tapo aprašyta Ptolomejaus.

NUO "BIRUTĖS".

Prasidėjus šaltam orui "Birutė" rengiasi prie sistematiško veikimo lietuviškos scenos srityje. Tiesą sakant, "Birutės" svarbiausiu siekiu ir yra kelti lietuvių sceną ir per sceną mokyti minias. Taigi už tai, iki šiol "Birutė" ir išdirbo jau dalį šio sezono repertuaro, toliau, vienok, išdirbs tolesnę dalį ir tą pagarsins savu laiku. Tuo tarpu į repertuarą įėjo šie veikalai: nemuzikališkieji: Vienas iš musų tur apsivesti; Tarnas įpainiojo, Žilė galvon — velnias vuodegon, Jurgis Durnelis, Alyvos žydi, Pietro Caruso, Šiaurės Karžygiai, Pilėniečiai, Živilė; pusiau muzikališki ar grynai muzikališki veikalai: Pabaigtuvės, Aukso Dievaičiai, Blinda, Pilėnų Kunigaikštis, Kaminakrėtis ir malunininkas, Adomas ir Jieva, Birutė, Šienapiutė ir Eglė Žalčių Karalienė.

Didesnei pusei paminėtų veikalų jau rolės paskirstytos, sutaisytos grupos mėgėjų-lošėjų ir neužilgio atskiros grupos pradės daryti savo lošių repeticijas.

7 d. lapkričio, statoma ant scenos du veikalai: komedija, Vienas iš musų turi apsivesti ir operetę Kam. ir Malunininkas. Operetė bus pastatyta su pilna orchestra iš 16—18 žmonių ir atskirais merginų ir vyrų chorais. Po vaidenimo bus balius su lietuviškais ir geriausiais svetimtaučių šokiais. 25 d. lapkričio statoma ant scenos Pabaigtuvės taip pat su choru ir gera orchestra. Abu vakarai bus Šv Jurgio parapijos svetainėje. Kokiu laiku bus statomi kiti veikalai — pagarsinsime vėliau.

Choro repeticijos atsibuva: utarninko ir pėtnyčios vakarais Mark White Square svetainėje, prie 30-ta ir Halsted gatvių; subatos vakarais Šv. Jurgio parapijos svetainėje. Jaunimas, ypač merginos kviečiamos prisidėti prie "Birutės" ir mėgėjai-lošėjai bei dailos mylėtojai. *"Birutė"*.

IŠ VISUR.

|| Paprastų balionų lenktynėse Zueriche toliausiai nulekė, nes į Varšavos aplinkines, amerikonas Edgar W. Mix ir todėl jis turėtų gauti didžiausią dovaną. Tuom tarpu iš Vengrijos, nuo prekėjo Otto Thum Zuerichan atėjo pačto korteli, kuris užtikrina, jog matė, kad Mix nusileido pirma Vengrijoj aplinkinėse Dettna, tik paskui vėl pasikėlė augštyn. Todėl lenktynių užveizda atsisakė išduoti Mixui dovaną, kol dalykas nepasiaiškįs. Jeigu apkaltinimai Mixo pasirodytų teisingi, tai dovaną turėtų gauti ne jis, bet prancuzas; ir bandymas prigauti lenktynių užveizdą ir nuskriausti kitus lenktynėse dalyvavusius butų labai peiktinas.

|| Maskoliškasis caras susivažiuos su Italijos karaliu. Kur šitiedu valdonai susitiks, tas slepiama, turbut, tyčia, nes italijonai labai neprielankus carui, nenori jo atsilankymo. Caras keliaus vienok į Italiją ne jurėmis. Mat Turkija sutiko per Dardanelius išleisti caro laivus tik tąsyk, jeigu caras atlankys Turkijos sultaną. Caras gi mano, kad sultanas turi pirma jį atlankyti.

|| Nors du amerikonai giriasi, kad pasiekė šiaurinį žemgalį, bet europiniai tirinėtojai tais užtikrinimais nepasiganėdina: vokiečiai siunčia prie žemgalio tirinėtojų expediciją su prieš vėją palekiančiais orlaiviais; danietis Amundseu, žinomas jau šiaurių tirinėtojas, rengiasi teipgi kelionėn. Jis mano kelionėj, traukimui rogių, panaudoti baltasias poliariškas meškas, kurios daug drutesnės už šunis. Meškos tos augytos žinomo žvėrių augintojo Hagenbecko.

|| Berlyno universitetan šįmet pastojo labai daug amerikonų. Amerikos pasiuntinys, matyt, laukia apsunkinimų amerikonams, nes jis garsina, jog norinti Berlynan atkakti amerikonai studentai turi atsigabenti užsieninius pasportus ir Amerikos augštesnių mokyklų diplomus.

|| Berlyno karališkoje operoj 10 d. spalių perstatė operą čeko komponisto Smetanos, "Dalibor". Opera pasisekė gerai, bet ji davė vokiečiams progą kelti neprilankias ne operai, bet apskritai čekams demonstracijas.

|| Prancuzijoj, mieste Nancy, prancuziškos valdžios sugriebė vokišką šnipą, kuris šnipinėjo paslaptis prancuziškos kariumenės. Jam gelbėjo čia tarnaujančios vokietės kelnerės. Už tai visos vokietės merginos tarnaujančios kur nors mieste gavo prisakymą umu laiku iš miesto išsinešdinti. Su ne patinkančiais sau ir Vokietijos valdžios ne mandagiau elgiasi; jų mandagumą jaučia ypač lietuviai atkakę į Prusus iš Maskolijos.

|| Prancuziškoj valdyboj Kochin-China, pietinėj Azijoj, dalis prancuziškos kariumenės turėjo labai kruviną susirėmimą su jurių plėšikais. Prancuzai rods išvaikė plėšikus, užmušė jų 8, bet jie turėjo 7 europiečius kareivius užmuštus, 22 pašautus; pašauti ir 23 tarnaujanti prancuzams čiabuviai kareiviai.. Taigi, sulyginant, prancuzų nuotrotos daug didesnės

|| Londone, Drill Halleje, Anglijos moterys suffragettės laikė susirinkimą. Pradėjus jų kalbėtojoms kalbėti, susirinkę hallėj studentai pradėjo tokią "Kačių muziką", kad nieko negalima buvo girdėti". Susirinkimą atsiėjo užbaigti, užvedus su čiršknėmis ugnagesius ant kalbėtojų tribunos. Užtai moterys nutraukė prie Liberalų Cliubo ir išdaužė visus langus.

|| Koksai Laike iš Strassburgo garsina, jog jis išmislijo naują orlaiviams su balionu systemą specijailškai karo reikalams. Tie orlaiviai galės paimti 25 kareivius ir lėks prieš vėją greitumo 20 metrų sekundoj, taigi prieš labai smarkią vėtrą Galės pakilti iki 4000 metrų arba 13200 pedų.

|| Plaukiant prancuziškam pasažieriniui garlaiviui Moisse iš Marseilles į Oraną, Afrikoj, ant jurių, pusiaukelyj sustreikavo jo įgula. Streikas traukėsi keturias valandas, laivo mašinos sustojo. Įgula sugrįžo darban tik išgavus specijališkus pažadėjimus

|| Paprastų orlaivių lenktynėse Zueriche atsibuvusiose, toliausiai nulėkė amerikonas Mix. Jis nusileido netoli Varšavos; antras buvo prancuzas Le Blanc, kuris nusileido Vengrijoj. Ir Mixo orlaivys ne Amerikoj, bet Paryžiuj padirbtas. Tolumas nuo Zuericho iki Varšavai yra 695 amerik. mylios. Prancuzas Le Blanc nulėkė 320 kyliometrų mažiau.

|| Išpanijonų vadovas Afrikoj, jenerolas Marina, išleido visoms kariumenės dalims prisakymus, kuriuose persergsti kareivius, jog kiekvienas jų nepaklusnumas bus laikomas buntu. Taigi reikia manyti, kad ant karo lauko terp išpaniškų kareivių pasitaiko nepaklusnumai, nes kitaip nebutų reikalo nė persergėjimus leisti.

|| Važiuoja Amerikon airių atstovas O'Connor rinkti pinigus ąteinananančių parlamento atstovų rinkimų reikalams. Mat airiai, su pagelba angliškų liberalų, nori pasistengti atimti lordų butui tiesą vetuoti parlamento išgyrimus

|| Prancuziškas orlaivininkas Rougier atkako į Frankfurtą ant Maino ir su savo orlaiviu, kaip sako, pasikėlė iki 900 pėdų augščio, taigi augščiau negu amerikonas Wright.

|| Prancuzijoj, forte Aviation, netoli Juvisy, bus vėl parengtos orlaivių lenktynės, kurios trauksis dvi sanvaiti. Lenktynėse dalyvaus 40 visokių sistemų orlaivių palekiančių prieš vėją; šiuom kartu lenktynėse dalyvaus lygiai orlaiviai be baliono, kaip ir su balionu.

|| Anglijon bandė žmonių maistui iš Chinų gabenti kiaulieną. Bet pasirodė, jog 9% tos mėsos paėjo nuo kiaulių džiova sergančių. Nors tą chinišką kiaulieną parduoda Londone ant 25% pigiau, bet jos nieks pirkti ne nori.

|| Pietinės Afrikos pakrantėse, priešais Capepoint paskendo angliškas garlaivys King Umhlali. Laivo įgula susėdo į valtis, bet viena valtis apvirto ir 11 žmonių prigėrė. Kitus įgulos žmonis ir laivo pasažierius išgelbėjo žvejai ir atgabeno ant kranto.

|| Mieste Donarneue, Prancuzijoj, streikuoja 6000 dirbančių sardinių pramonėj. 8 d. spalių jie turėjo smarkų susirėmimą su žandarais, kuriame 15 žvėjų tapo sužeistų

|| Agrame pasibaigė politiška byla, kuri traukėsi 7 mėnesius. Apkaltintų buvo 52 mokytojai ir kunigai už bandymą iš visų serbų apgyventų Austrijos provincijų sutverti Didelę Serbijos viešpatystę. Teismas 30 apkaltintųjų pasmerkė kalėjiman nuo 4 iki 12 metų, 22 išteisino.

|| Susirinkime vokiečių mokslinčių, atsibuvusiame Friedrichshafene, galutinai nutarta siųsti prie šiaurinio žemgalio su prieš vėją palekiančiais orlaiviais specijališką expediciją. Expedicija sekantį metą iškeliaus ant salos Spitzbergen.

|| Maskvoj likosi suimtas pulkininkas Poliakov, kariumenės intendenturos prižiurėtojas už pasisavinimą dviejų milijonų rublių paskirtų kariumenės maitinimui.

|| Atkako jau į Odesą išvytas Persijos šachas Mohamed Ali Misra. Jis apsigyvęs Villėj Dášlar, kurią jam pavedė maskoliškas randas.

|| Prusuose, mieste Elbinge, statant naujus namus, įgriuvo lubos. Prie to šeši darbininkai tapo užmušti, o šeši sunkiai sužeisti

LIETINĖS ŽINIOS

Chicagoj, per devynis mėnesius, šįmet mirčių buvo viso 23485; pernai per tą laiką buvo 23241. Šįmet mirę paskirstoma sekančiai: vyrų 13387; moterų 10098; vaikų iki 5 metų 7275; virš 60 metų 4911. Mirė nuo ligų: diarrhea 2802; plaučių uždegimo 3638; džiovos 2957; vėžio 1099; nervų ligą 689; širdies ligų 2145; inkstų uždegimo 1693; žudynių 1777, tame saužudysčių 363, visokių atsitikimų 1215, nuo saulės užgavimo 165 ir nužudymų 165; nuo kitokių priežasčių mirė 6682.

Spalių 9 d., Dr. Cook, garsus šiaurinio žemgalio atradėjas, atsilankė Chicagon ir prieš 6000 chicagiečių Coliseume turėjo paskaitą apie minėtą žemgalį. Po 5 valandų jis išvažiavo į Cincinnati. Jis Chicagos reporteriams išsitarė, jog "skubinant važiuoti apie šalį, dieną ir naktį be pailsio laikant prakalbas, ir bunant iš dalies persišaldžiusiu, nėra lengviaus kaip važiuoti prie žemgalio".

Policijos šerifas Steward išleido naujus padavadijimus apie netvarkos nemus, ypačiai apie 22 gatvės distrikto netvarknamius. Tarp tų padavadyjimų svarbiausiu yra: kad *nė vienas vyras negali daryti sau kokį nors pragyvenimą iš pasileidusių moteriškių*. Jeigu koks nors vyriškis turės kokį nors iš jų pelną, jis bus baudžiamas. Teippat, kur toki namai yra, prie jų negali buti saliunas, tai yra — svaiginami gėrymai. Tokių namų vyrai irgi negali buti savininkais. Visas uždarbiavimas turi buti vien moterių rankose.

Chicagoj pastaruoju laiku atsirado naujas evangelistas, "internacijonališkas kunigas", vadinamas "Gipsy" Smith, kuris laiko dievmaldystes Seventh Regiment Armory namuose, Jis turi sutvėręs iš 1000 ypatų chorą, kuris, jis mano, galės daugiausiai pritraukti jo pasekėjų. Jo tikslas esąs — pasėti tarp žmonių meilę ir brolybę ir išmokyti žmones melstis. Vienas Chicagos dieninių laikraščių, "American", talpina jo dievotus straipsniukus, kurinose jis nori įkalbėti, jog žmogus kiekvieną žingsnį žengdamas, privalo maldas kalbėti.

Iš Chicagos Lietuvių Gyvenimo.

Bridgeporto draugijos apvaikščiojo 40-metines emigracijos sukatuves, 10 d. spalių, 5 val. vakare, Šv. Jurgio bažnytinėj svetainėj

Programas buvo teip ilgas, jog jo išpildymas tesėsi nuo 5 iki 9 val. Įženga buvo 15c. Žmonių buvo pilna svetainė.

Kalbėtojais buvo: kun. Kraučunas, p. Balevičius, p. Marcinkevičius, adv. Bradchulis, p. Dambrauskas ir p. Mažeika. Deklamavo p-lės: Horodecka, Sinušiutė, Nevardauckaitė ir Mikniutė. Solo ant piano skambino Jonas Bijanskutis ir giedojo dainą p-lė Jakševičiutė ir p. Janušauskas. Šv. Jurgio parapijos choras padainavo 6 dainas.

Vakaras labai geral nusisekė iš piniginės ir išpildomosios pusės. Tokias kalbas, kaip p. Balevičiaus ir adv. Bradchulio, netankiai galima išgirsti. P-as Balevičius skaitė kun. Žilinsko laišką. Iš to laiško galima buvo sužinoti sekanti dalykai:

Pirmiejie Amerikon atkeliavę lietuviai apsigyveno Pennsylvanijos valstijoj, prie angliakasyklų. Į Ameriką žmonės keliavo jau į 100 metų pirma lietuvių; lietuvių emigraciją suvėlino tuomet buvusi baudžiava, kuomet žmonės buvo ponų savasčia ir jie visur budavo sugaudomi ir gražinami atgal, o potam skaudžiai baudžiami. Bet tada ir Amerikoj buvo vergija. Linkolnui nametus vergiją, čia buvo permažai darbininkų, todėl per agentus jie buvo kitur jieškomi. Todėl, nupuolus baudžiavai ir vergijai ir lietuvių emigracija prasidėjo, apie 1868, 1869 metus. Pirmieji lietuviai imigrantai buvo labai persekiojami, jiems nesulyginamai buvo sunkiaus čia apsigyventi negu dabar atkeliaujantiems. Atkeliavus didesniam lietuvių skaičiui, prasidėjo kova su lenkais. Lietuvių dabar menama, yra nuo 250000 iki 300000 ypatų. Lietuviai nėra lygus čia gyvenantiems anglams, vokiečiams arba žydams, kurie turi savo rankose visą šalies pramonę, o lietuviai veik visi yra jų bernais, netoli panašiais į buvusius vergus-negrus. Lietuvišką inteligentiją galima suskaityti ant rankų pirštų, o lietuvių moterių-inteligenčių yra vos kelios, Lietuviai nepaiso savo vaikams suteikti geresnį gyvenimą už savo, sako: aš dirbu sunkiai, tegul ir mano vaikai dirba. Bet mųs jaunimas ištroškęs mokslo — tą parodo pati Valparaiso mokykla, kur į trumpą laiką į 150 lietuvių suvažiavo

P-as Balevičius nuo savęs kalbėjo apie laiko vertę ir žmonijos progresą. Privedė kelis pavyzdžius. Pirmiaus žmogus žaibą laikė dievu, jo permaldavimui net žmonis aukavo, o šiandien tą patį žaibą žmonės įsikinkė į vežimus, su juo apšviečia ir šildo ruimus ir tt. Pirmiaus karalienė Saba pas Saliamoną keliavo ant verbliudo, o šiądien žmonės jau nenori stritkariais važinėti, jie važinėja automobiliais ir lekioja orlaiviais. Ir tą viską mums suteikė laikas, tas laikas, kuris yra brangesnis už auksą ir už deimantus, nes tą brangiausią valandėlę, šiadien praleistą niekams, joki brangumymai nesugrąžįs. Todėl mes, gaišindami savo gyvenimo valandėles, žudome tą, kas musų gyvenime yra brangiausio. — Todėl turime pažiurėti, ką mes per tą keturiasdešimts metų Amerikoje padarėme, kad išmoktume ateitije geriaus musų tautai gyvenimo laiką suvartoti. — Mes patįs, vieton mislyti apie busiančios sanvaitės pasilinksminimus, pagalvokime, ką pereitą sanvaitę padarėme! Ši valandėle, tai yra musų gyvenime geriausia proga, ją turime griebti, kad jį neištruktų. Jeigu savo gyvenime valandėles leisime niekams, nerugokime, jei mes žemai stovime, vargstame. Jeigu mes, vieton mokytis, skaityti knygas, laiką praleisim karčiamose, mes turėsime žut, nes mums nesirupinant savo ateičia, mųsų sekanti gentkartė bus anglais. — Mes šiądien atsiekėme tiek, jog jaučiame save lietuviais, o pirm 40 metų mes buvome varnomis pasipuošusiomis svetimoms plunksnoms. Bet neturime liautis kilę, nes mes dar tik pusiaukelėje iki svetimtaučių pakilimo. Tėvai savo vaikus turi leisti į mokslus. Jeigu tėvas savo vaiką, nepabaigusį mokslų, leidžia kur į fabriką dirbti — jis yra vagis, kriminalistas, naikintojas savo vaikų laimės. Turime rupintis nevien geroms mokykloms, bet ir gerais mokslui vadovėliais, nes nuo to priguli mus gyvenimas.

Po kalbai buvo renkama mokyklų vadovėlių leidimui aukos. Aukų surinkta, pasidėkavojant p. Balevičiui, 74 dol. ir 75 centai. Vadovėlių leidimui nuo šio apvaikščiojimo įplauks nemažiau 150 dol.

P. Balevičiaus kalba daug atnešė, o dar gal ir ateityj nemažai atneš naudos, nes toki privedžiojimai negali veltui praskambėti.

Adv. Bradchulis kalbėjo apie Chicagos lietuvius. Iš jo kalbos štai ką naudingo galima sužinoti. — 1884 m. Chicagoj ir aplinkinėse buvo viso 18 *lietuvių*. 1886 m. susitvėrė pirma lietuviška draugija "Varpas". Svarbiausiais veikėjais,

šiądien jau negyvenančiais, buvo Juozas Grinius, Jonas Varanka, Spokas, Novackas. Vėliaus susitvėrė Šv. Kazimiero draugija, da vėliaus — karaliaus Gedimino, tautiška. Daugiaus per 8 metus chicagiečiai per lenkus negalėjo gauti kunigo. Lenkai visoms pajiegoms stengėsi lietuvius laikyti po savo skvernu, darė visokias šunybes. Jie sutvėrė, dar ir šiądien gyvuojančią, lietuvių išgamų draugiją "Unia Lubelska". — Nurodė, jog Chicago tai yra didžiausias pasaulyje lietuvių miestas.

Toliaus kalbėjo apie blėdingumą mitingų laikomų saliunuose ir apie naudą ir blėdį imigracijos. Blėdis tokia, jog iš tų 300000 lietuvių vaikų, mažiausiai 10 dalis ištautės. Tad mes. kiek galėdami, turime prisidėti prie palaikimo lietuvystės, nes ar mes ateityj gyvuosime, tas priguli nuo dabartinio musų gyvenimo ir savo vaikų auklėjimo.

Reikia priminti apie Joną Bijanskutį, kuris dar tik 14 metų o atsižymėjo savo dideliu gabumu ir talentu piano skambinime, skambindamas sunkias pianui kompozicijas, tokias kaip Suppes Ouvertura "Poetas ir Kaimeitis".

Chicagos lietuviškųjų draugijų, vertelgų ir vertelgysčių skaičiaus surašas ir paskirstymas. Keliuose "Lietuvos" numeriuose buvo paduotos žinios iš atskirų Chicagos vietų, dabar gi visą skaičių paduodame abelnai.

Chicagoje viso lietuviškų draugijų yra 119. Jos yra sekančiose vietose: Bridgeport 25, 18 ir Canal st. 23, Mc-Cormic 22, Town of Lake 20, North Side 11, Roseland & Kensington 7, So. Chicago 4, West Pullman 3, Melrose Park 2. Grand Works 2. Prie draugijų priskaitoma ir kuopos.

Tos 117 draugijų skirstosi sekančiai; tautiškų — 62, bažnytinių 41, politiškų 10, liuteroniškų 2, pusiau tautiškų 3, lenkiškai-lietuviškų 2.

Tos draugijos, pagal savo užduotę, skirstosi teip: pašelpinių 74, kuopų 20, kliubų 11, skolinimo ir budavojimo ("spulkų") 7, apšvietos 6, verteiviškų draugijų 8, moterių draugijų 5, amatiškų sanjungų 3, muzikališkų draugijų 3, dramatiškų 2, kompanijų 2.

Pašelpinės draugijos skirstosi teip: tautiškų 32 (tarp jų viena moterių), bažnytinių 36 (tarp jų yra 4 moterių), pustautiškų 3, liuteroniškų 2, lenkiškai-lietuviškų 2. Pašelpinių draugijų daugiausiai yra apie 18 tą gatvę, nes 17.

Kuopos skirstosi sekančiai: S. L. A. 8, L. S. S. 4, S. L. R. K. A. 4, T. M. D. 3, Aušros 1.

Kliubai tik 5 yra politiški

Tautiškų draugijų daugiausiai yra ties McCormic, nes 14; bažnytinių daugiausiai Bridgeporte, nes 10; politiškų daugiausiai apie 18 gatvę, nes 3.

Publiškos įstaigos ir įžymesnės ypatos Chicagoj yra tokios: bažnyčių 7, klioštorius 1, mokyklų 8 (viena tautiška, kitos bažnytinės), svetainių 3 (1 tautiška, kitos dvi bažnytinės), astronomiška observatorija 1, knygynas 1. Laikraščiai 4. Gydytojai 8, dentistas 1, advokatas 1, kunigų 12, daildirbė 1, kontraktoriai 4, akušerių 7, teisėjas 1, 6 policmonai, konštabelis 1.

Vertelgų Chicagoje viso yra 443. Jie randasi šiose vietose: Town of Lake 112, Bridgeport 110, 18 ir Canal st. 70, North Side 21, McCormic 37, Wentworth ir 46 gatvės ir aplinkinėse 15, So. Chicago 15, Melrose Park 11, Kensington 18, West Pullman 9, Roseland 6, Grand Works 19.

Į 30 vertelgų turi po kelias vertelgystes arba biznius.

Viso lietuviškų vertelgysčių arba biznių Chicagoj yra 500. Jie yra sekanti: karčiamų arba saliunų 180, valgių krautuvių 88, barzdaskutyklų 32, drabužių siuvyklų 17, laivakorčių pardavyklų 14, spaustuvių 10, mažmožių ir cigarų pardavyklų 11, pieno pardavyklų 11, vežimų parsamdymo vietų 11, Real Estate 13, fotografijų 10, drabužių krautuvių 9. knygų paradvyklų 6, siuvėjų "ša[illegible]" [illegible], muzikos instrumentų pardavinėtojų 5, kurpių 7, apautuvų krautuvių 6, vyrų aprėdalų 5. "insurance" (ugniavos) 7, graborių 6, duonos kepyklų 7, plumberių 4, cigarų dirbyklų 4, pirčių arba maudynių 5, stubinių rakandų krautuvių 4, laikrodžių pardavyklų 2, geležinių daiktų pardavyklų 3, graznų krautuvių 2, [illegible]klių samdymo 2, gyduolių pardavyklos (aptiekos) 4, banka 1, krasos stotis 1, Notary Public 6, anglių pašiurė 1, Ice Cream 1, piknikų daržas 1, Base ball daržas 1. kalvis 1.

Panedėlyje, 4 d. spalių, 8:30 val. ryte, ant Wood ir 44 gatvių, atsitiko didelė muštynė namų statytojų unijos valkatų su Juodeikio namus taisaičiais lietuviais "neunijistais".

Kaip jau buvo "Lietuvoje" rašyta, 5 d. liepos sudegė dveji p. Juodeikio mediniai namai. Tuos namus dabar savininkas sumanė atnaujinti. "Unijos" kontraktoriai už atnaujinimą reikalavo tiek, kaip už naujų pastatymą. Juodeikis, žinoma, nesutiko ir paėmė pigiaus apsiėmusius lietuvius—Janušauską ir Budą. Taigi negavę ant savo pastatyti, unijistai sumanė atkeršyti. Pasirinkę tinkamą laiką apie 25 stiprus unijistai užpuolė vaikyti, laidydami plytomis ir akmenims, dirbančius lietuvius ir kelis užgavo. Darbininkai nuo užpuolikų pasislėpė į vidų. Užpuolikų vadas klausinėjo, kur yra namų savininkas. Juodeikio sunus, nubėgęs, pasakė tėvui, jog nežinomi žmonės metė plytomis namų taisytojus. Juodeikis, nieko blogo nemanydamas, su tuščioms rankoms išėjo patirti kame dalykas. Tuomet vienas užpuolikų kirto jam "bile" per galvą. Potam apie trįs vyrai sulipo su keliais jam ant krutinės, o vienas su peiliu supiaustė sprandą. Gelbėti Juodeikį atbėgo Janušauskis, jo sunus, graborius, su kuju ir Maslo "bartenderis" su kirviu. Gelbėtojai su kirviu ir kuju kelis užpuolikus pavojingai sužeidė. Telefonu negalint prisišaukti policiją, Juodeikutis ir jo vežėjas bėgo kitur telefonuoti; jiems bebėgant, užpuolė juos šeši vyrai ir vežėjui su "bile" pramušė galvą, o Juodeikutis spėjo pasprukti užgautas plyta per pirštus. Užpuolikai teipgi sužeidė vieną moterį ir senuką, moterei su plyta pataikydami į krutinę, o senukui išmušė koją. Subėgus daugiaus žmonių pagelbon, užpuolikai pabėgo ir susėdę į tam tyčia pasirupintą automobilių, nuvažiavo. Neprisišaukiant policijos, Juodeikio duktė nubėgo į policijos stotį, bet ten rado tik vieną seržentą, kiti policijantai buvo kur ten išvažiavę. Tada telefonuota į Halsted st. policijos stotį. Iš ten atvažiavęs patrolis pasiėmė su savim negalėjusius pabėgti, 4 užpuolikus. Po tam da du areštuota.

Juodeikis dabar sunkiai serga, nieko negali valgyti ir kalbėti. Byla bus jam pasveikus

Bėsiginant, atsižymėjo savo narsumu Juodeikienė, jau žila moteris ir Juodeikutis, graborius.

Apie keturi mėnesiai atgal, p-lė Alena Senoraitė, apie 30 metų amžiaus, dabar gyvenanti pn. 4614 Paulina st., areštavo tulą Mikį Rakuldą, apie 20 metų senumo, už paminimą vainiko. Teismas nutarė perkelti "nubaudimą" vėliasniam laikui, kuomet geriaus dalykai paaiškės. Po trijų mėnesių dalykai "paaiškėjo", bet su jų paaiškėjimu ir kavalierius" išdilo. Už jį buvo užstatyta 1000 dol. parankos. Dabar byla buvo 9 d. spalių, bet "artisto" neėsant, už jį nemažai turėjo nukęsti p.Zolotoriaus paranka.

[illegible]akarinėj Chicagos dalyj, McCormic aplinkinėj — kaip praneša tulas ištikimas lietuvis — utarninko, 5 spalių, vakare 10:15 val., atsitiko muštynė. Jis apsako ją sekančiai:

"Einu 24 gatve, nuo Leavitt į Oakley ave. ir pamatau burį žmonių prie aptiekos, ant kertės 24 ir Oakley ave. Prieinu artyn, žiuriu — du policmonai ir prastas, nuvargęs žmogelis, teip sumuštas, kad nė akių, nė ausų nematyti, visas kruvinas. Tai buvo Lepa, gyvenantis ant 23 place. Antras gi augštas vyras akis pervertęs, gerai įgėręs raugalo su išardyta "koto" rankove, tai buvo Jonas Statkus, kuris buva "ant buardo" pas Lepą. Paklausiau policmono, kas jį teip sumušė atsakė, kad — "jo pati su buardigieriu". Mat vyras parėjęs iš darbo, rado savo moterį su vyrais begeriančią, tai, turbut, norėjo pabausti, bet tie jam kad "pabaudė", tai ir nuvežė jį pirma į ligonbutį, o antrą į "kabužę".

Lietuviai gyvenanti vakarinėj Chicagos dalyje, vadinamoje Grand Works, turi vieną draugiją, vieną kliubą ir 19 vertelgų. Teipgi čia yra 4 lietuviai turinti valdiškas vietas, kaip tai: teisėjas — Antanas Bielauskis, policistas p. Endžiulis, konštabelis p. Griušius ir ugnagesys Louis Mikutis.

Draugijos yra: tautiška pašelpinė Lietuvos Mylėtojų draugija ir Republikoniškas Kliubas.

Biznieriai yra sekanti: 3 *valgių krautuvės*: J. Juknis, F. Geisteris, Pocius; 2 *aptiekos*: D. Gračas; A. Bieliauskis; 1 *kepykla*: Čerbauskis; 1 *fotografas*: J. J. Danielius; 1 *kalvis*: Zalupas; *pienius ir vežėjas* — Vitas; 10 *saliunų*: J.Silkinis, J. Juknis, Bieliauskas, Mažintas, Endžiulis, Karbauskis, Pečiukaitis, Žvirbas, Kimbarks, Kazoks.

Lietuviai čia daugiausiai gyvena terp 48 ir 52 ave. ant 14 gatvės.

Daugiausiai dirba: murmulinėj, Western Electric Co., American Spiral Pipe Works ir kitur.

Čia gerai lietuviai įsigyvenę, gana turtingi, daugumas turi savo "propertes". Gyventi čia smagu, oras labai geras ir visur švaru.

Į čia priveža 12-tos gatvės stritkariai.

Teisybės Mylėtojų Draugija 10 d. spalių, susirinkime Radavičiaus svetainėj, nutarė mokėti po vieną doliarį nuo sanario į Susivienyjimą Draugijų, pastatymui balių ir mitingų svetainės.

KĄ TAS REIŠKIA?

Ponas laikinis "Kovos" redaktorius, "Kovos" No. 40, skyriuj "Ką rašo lietuvių laikraščiai", sunaudojo savo pajiegėles, uždrożdamas A. Antonovui ir "Lietuvai". Beabejonės, Sąjunga neįgaliavo panašaus "redaktoriaus" (nes jo nerinko) taip "sauliškai" Antonovą barti, bet.... šiuom tarpu "Kovoj" galima laukti net biografijų....

Kada "Vien. Liet." patilpo melaginga žinia apie mano neužsimokėjimą į L. S. S., tai "Kovą" ne tik ką neperspėjo, bet da pati atkartojo. Kada aš darodžiau Turtų Kontr. Komisijai, jog mano užsimokama reguliariškai ir spyriau ją atšaukti klaidą, tuomet tik patilpo "Kovoj" pranešimas, buk aš už 7 mėnesius užsimokėjęs. O kur mano užsimokėjimas 15 kuopoj, 60 kuopoj ir pavieniai? Kam čia garsinti! Ponas J. Grinius matė, kad aš liksiu Sąjungos redaktoriu, todėl jieškojo priekabių ir manė uradęs. Ir ar aš galiu pavadinti tokius žmonės draugais, arba geisti, kad jie mane taip vadintų, kada jie gatavi yra viską daryti, kad tik užkenkti man?

Ponas "Kovos" "redaktorius" bara mane, kam aš kreipiaus į "Lietuvą", neva "pasigarsėjusią savo tarnavimu tiems, kas tik turi saują purvų mest ant socijalistų".

Kam tos nešvarios priemonės? Ar ne "Saulę" tik p. "redaktorius" skaitė? Rodos, "Lietuvoj" atrado savo straipsniams vietą ir P. Grigaitis, ir Z. A., ir kiti socijalistai. Lai pabando kas nusiųsti socijalistiškus straipsnius į "Žvaigždę", Vilniškę "Viltį" ir panašius laikraščius, tuomet persitikrįs, ar talpįs ar ne. "Lietuva" nė vieno rimto socijalistų rašto neatmeta (gaila, kad iš Amerikos tokių menkai gauna. Red.). Tiesa, ji nėra socijalistiškas laikraštis, bet yra pirmeiviškas. Joj atranda vietą įvairiausios nuomonės. "Lietuva" yra visapusiško svarstymo ir kritikos laikraštis. Kokie laikraščiai mums turi buti pageidaujami, nes tik kritika ir visapusiškas svarstymas parodo dalyką tikrame aiškume. Tik grynai pirmeiviški laikraščiai suteikia vietą įvairioms nuomonėms ir partijų reikalams; konservatyviški gi laikraščiai niekuomet to nedasileis. Galime mes pykti, kad "Lietuva" netarnauja vien tik socijalistams, bet visuomenei, bet jokios tiesos neturime pavadinti ją atžagareiviška.

"Kovos" "redaktorius" nieko nepaiso: jis kolioja sau A. Antonovą už kreipimosi ne į pirmeivišką laikraštį — ir viskas. Ir mano esąs labai gudrus, mano žinąs, kas yra pirmeiviškas laikraštis!

Ne mano dalykas girti ar peikti "Lietuvą", bet turiu pripažinti, kad ji yra bešališkas teisėjas. Ir kiekvienas žmogus gali su pasididžiavimu į ją kreiptis. O "Kovoj".... jeigu ji teip pasiliks, kaip dabad stovi.... greitai bijografijas pamatysime.

A. Antonov.

Talpiname, bet norėtume, kad to pakaktų. Nesuprantančių ir nenorinčių suprasti dar nieks ne pertikrino. Gaila laiko ir vietos barstymui žirnių į sieną ir laukti, kad jie prie jos priliptų. *Red.*

Pranešimas.

Statistiškos žinios iš lietuvių gyvenimo į "Lietuvos" Kalendorių 1910 m. patilps tiktai tos, kurios bus prisiųstos iki 20 d. spalio. Vėliau prisiųstos žinios nepatilps, nes tuo laiku jau bus Kalendorius spaudoje. Todėl malonėčiau gauti dar iki tam laikui statistiškų žinių iš visokių miestų ir miestelių. Prisiuntėjai gaus dovanas.

Su pagarba,
J. Ilgaudas
3252 So. Halsted st., Chicago, Ill.

P. S. Tos žinios iš lietuvių gyvenimo, kurios užgriebia plačiau negu kad kalendoriuje gali tilpti, bus vėliau patalpintos "Lietuvoj", kadangi jos bus labai naudingos visiems lietuviams.

APGARSINIMAI.

KRIZIS.

Kiekviena šalis musų žemės atlankoma kartas nuo karto krizio arba sunkių laikų, kuris paprastai paeina ar nuo finansiškų sunkenybių ar nuo epidemiškų ligų. Mažas krizis visuomet atsitiks šeimynoje tuomet, kada joje susirgs bile vienas jos narių. Jeigu gi liga surišta su nereguliariškumu gromuliavimo, tai ji gali tuojau praeiti, nes kiekviena šeimyna žino, kad tokiuose atsitikimuose Trinerio Amerikoniškasis Elyksyras Karčiojo Vyno yra geriausiu vaistu. Kiekvienas vartojimas šito vaisto suteikia kunui gerumus, padaro kuną tvirtesniu, sudrutina organus, sudrutina nervus ir išvalo kraują. Šitas vaistas visuomet turėtų buti vartojamas visose ligose, kurios surištos su kuno nusilpnėjimu, netekimo apetito, nerviškumu ir abelnu nesveikumu. Gaunamas aptiekose. Jos. Triner, 1333—1339 S. Ashland ave., Chicago, Ill.

Draugysčių reikalai.

SUSIRINKIMAS S. L. A.

Chicago. Kas nori prisirašyti prie Susivienyjimo Lietuvių Am., tai kviečiamė ateiti į 36-tos kuopos susirinkimą, nedėlioje, 17 d. spalio, 1-mą val., J. Ridiko svetainėj.
36 kuopos *Komitetas.*

PUIKUS TEATRAS.

Dramatiškas Ratelis Liet. Soc. Sąjungos Chicagoje, stato ant scenos Br. Vargšo garsią dramą: "Pirmi žingsniai", nedėlioje, 17 d. spalio (October), 1909 m. Hull House salėje, kertė Halsted ir Polk gatvių. Įėjimas iš Polk gatvės. Pradžia lygiai 7 val. vakare. Kainos tikietų: 50c., 35c. ir 25c. Drama "Pirmi žingsniai" yra viena iš geriausiųjų lietuviškų teatrališkų veikalų ir turinys paimtas iš šių dienų gyvenimo. Artistai lošime dalyvauja gabiausieji ir geriausieji. Kviečiami yra visi atsilankyti.
Ratelio Komitetas.

NEUŽMIRŠKITE!

Visiems jau gerai žinomas "Dramatiškas Ratelis" L. S. S. iš Chicagos, netikėtai atlankys Waukeganą su Br. Vargšo drama "Pirmi žingsniai". Veikalo vardas pats už savę kalba, kad jis duos ką nors naujo. Todėl, kaip Waukegano, teip ir aplinkinių miestų lietuviai *yra užprašomi* kuoskaitlingiausiai atsilankyti. Kurie norite pamatyti, musų jauno rašėjaus, tą žingeidų kiekvienam veikalą, — nepraleiskite progos! Veikalas bus suloštas gabiausiems artistams-mylėtojams dalyvaujant. Lošimas atsibus 23 d. spalio (October), subatoje, 7:30 val. vakare, visiems žinomoj S. Woitans Hall, kampas 13 ir Presscot st., North Chicago, Ill. Neužmirškite! Pradžia lygiai 7:30.
Ratelio Komitetas.

SUSIRINKIMAS.

Chicago. T. M. D. 37-ta kuopa turės savo mėnesinį susirinkimą p. J. Paugos svetainėje, 1900 So. Union st., kampas 19-tos, 3 val. po pietų, 17 d. spalio (October). Visi nariai T. M. D. 37 kuopos malonės pributi susirinkiman, nes turime labai daug svarbių reikalų apsvarstymui. Nesenieji malonės atsivesti naujus narius prisirašyti.
Kuopos pirm. *F. A. Juozapaitis.*

DIDELIS IŠKILMINGAS BALIUS.

Chicago, Ill. Draugija Apveizdos Dievo No. 1, parengė balių, nedėlioje, spalio (Oct.) 17 d., 1909 m., Freiheit Turner salėje, 3417 So. Halsted st. Prasidės 5-tą valandą. Įženga 25c. porai. Nuoširdžiai užprašome visus lietuvius ir lietuvaites, senus ir jaunus atsilankyti kuoskaitlingiausiai, nes tai bus labai puikus balius, kokio dar Freiheit Turner salėj nėra buvę. Teipogi grieš lietuviškos unijos muzikantai, galėsite linksmai pasišokti ir gerai vakarą praleisti.
Komitetas.

Pajieškojimai.

Pajieškau savo tėvo Kazimiero Kontrimo; Kauno gub., šiaulių pavieto, Papilės vol., Blaklaukio sodžiaus. Pirm vienų metų buvo Chicagoje, o iš čia išvažiavo į Pennsylvaniją. Aš esu ką tik trys mėnesiai atvažiavusi iš Lietuvos. Jis pats ar kas kitas malonės duoti žinią adresu:
Barbora Kontrimaitė
50 Bunker st., Chicago, Ill.

Pajieškau apsivedimui merginos, kokios 19—20 metų amžiaus; turi mokėti rašyti ir skaityti. Aš turiu 21 metus. Merginos malonės rašyti adresu:
Jos Astramskis
Box 206, Ledford, Ill.

Pajieškau brolio Jurgio Matučio, Kauno gub., Telšių pavieto, Plungės valsč. Ilgą laiką gyveno Brooklyne, N. Y. Jis pats ar kas kitas malonės duoti žinią adresu:
Anthony Matutis
Box 121, Lents, Oregon.

Pajieškau savo švogerio Dominiko Zlubino ir savo dukters Marijonos. Gyveno pirm kelių mėn. Granville, Ill. Jie patys ar kas kitas malonės duoti žinią adresu:
Ludv. Stankevičia
[illegible] Madison st., Oregon City, Oreg.

Pajieškau Petro Turausko, jau 8 metai kaip Amerikoje. Paeina iš Kauno gub., Rasainių pavieto, Eržvilko miestelio. 6 metai atgal, rodos, buvo Bostone, o vėliau išvažiavo Philadelphijon. Turiu labai svarbų reikalą. Jis pats ar kas kitas malonės duoti žinią adresu:
Veron. Paulauskiutė
719 Main st., Cambridgeport, Mass.

Pajieškau savo gero pažystamo Konstantino Kukulskio; Kauno gub., Telšių pavieto, Bernotavos valsč., Alsėdžių parap., Andruškaičių sodžiaus. Turiu labai svarbų reikalą. Jis pats ar kas kitas malonės duoti žinią adresu:
Pranc. Norvaiša
1437 Fellows st., Scranton, Pa.

Pajieškau savo pažystamo draugo Juozapo Raševskio, Kauno gub., šiaulių pavieto, Vėkšnų parap., Parveno sodžiaus. Pirmiau gyveno Philadelphijoje ant Carlton gatvės. Jis pats ar kas kitas malonės duoti žinią adresu:
Mrs. Morta Kuizinienė
(Stelingaitė)
Box 151, Ledford, Ill.

Pajieškau savo brolio Juozapo Vertelkos, Kauno gub., Panevėžio pavieto, Ramygalos parapijos, kur sodžiaus. Du metai atgal gyveno Kenosha, Wis., iš ten išvažiavo Chicagon. Jis pats ar kas kitas malonės duoti žinią adresu:
Jieva Vertelkaitė
274 North Chicago st., Kenosha, Wis

Pajieškau apsivedimui jaunos, nuo 18—21 metų merginos. Turi buti Kauno gub., turi mokėti skaityti bei rašyti ir mokėti gerai apsiešti su žmonėmis, nes apsivedęs noriu užsidėti savo biznį. Aš esmi 24 metų amžiaus, tamsiai geltonų plaukų, augšto ugio. Merginos malonės rašyti laiškus adresu:
C. D. Enulevičia
Box 349, Benton, Ill.

Aš Magdalena Antanaičiukė pajieškau savo tikro brolio Jono Antanavičio; paeina iš Suvalkų gub., Naumiesčio pavieto, šilgalės gmino, Kušliku sodžiaus. Jis pats ar kas kitas malonės duoti žinią adresu:
Mrs. Maggie žemaitienė
(Antanaičiukė)
883 Bank st., Waterbury, Conn.

Pajieškau savo draugų Jono ir Izidoriaus Skritskių ir taipgi Jono Navicko; visi iš Kauno gub., Raseinių pavieto, Eržvilkos parapijos. Meldžiu atsišaukti šiuo adresu:
Martinas Bauža
R. F. D. Box J. Belush,
Poolville, New York.

DOVANŲ $50.00.
Pajieškau savo pačios Zofijos Ivinskienės, kuri prasišalino nuo manęs su kitu vyriškiu Antanu černiauskiu, išsinešdama kartu sunų 9 mėn. Kas praneš man apie jos apsigyvenimo vietą ir tikrai darodys, jog ji gyvena su augščiau minėtu vyru, gaus $50 atlyginimo. Adresas:
Jonas Ivinskas
4319 So. Wood st., Chicago, Ill.

Pajieškau savo pačios Viktorijos Dalangaskienės, po tėvais Taiserska, kuri 4 d. lapkričio išvažiavo kartu su kitu vedusiu vyru Stanislavu Šikšniu Amerikon. Moteris 27 metų amžiaus, 5 pėdų augščio, tamsių plaukų, pilkų akių, smagios minos, dešinios rankos vidurinis pirštas trumpesnis. Ji pasiėmė su savim dviejų metų vaiką, Mykolą vardu, taipgi ir pinigų. Vyras St. Šikšnis 26 metų amžiaus, vidutinio ugio, juodų plaukų, rudų akių, nešioja akinius, taipgi nešioja ir barzdą, kalba daug kalbų. Abu paeina iš Kauno gub., šiaulių pavieto, šiaulėnos parapijos, Notuniškio sodžiaus. Kas apie juos žino malonės duoti man žinią adresu:
Kanstantinas Dalangaskis
237 Washington st. New Britain, Con.

Ant Pardavimo.

Pigiai parsiduoda saldumynų ir visokių mažmožių krautuvėlė. Gera vieta tarpe lietuvių. Parsiduoda iš priežasties savininko išvažiavimo Kalifornijon. Vieta tarpe 32 ir 33-čios gatvių ant Halsted. Atsišaukite adresu:
J. žičkus
3225 So. Halsted st., Chicago, Ill

Parsiduoda naujas pečius už pusę kainos. Atsišaukite greitai adresu: 1658 W. 51 st., Chicago, Ill.

Pigiai parsiduoda lietuviškas saliunas geroje vietoje, šale didelių dirbtuvių. Gryno pelno atneša į mėnesį nuo $100 iki $125. Priežastis pardavimo — nusipirkimo farmos. Atsišaukite adresu:
P. Satkauskas
Cor. 35 ir Morgan st., Chicago, Ill.

Parsiduoda saliunas, geroje lietuvių ir lenkų apgyventoje vietoje. Arti lietuvių bažnyčios. Parsiduoda iš priežasties ligos. Pigi randa. Rašyk ar atsišauk asmeniškai:
August Marazas
4524 So. Wood st., Chicago, Ill.

Pigiai parsiduoda puikus dviejų augštų murinis namas, didumo 27x37 pėdas, didelės ir puikios verandos, visoki naujausi įtaisymai, šale namo geras vanduo, daržas didelis su visokiais vaisių medžiais, puikiai aptvertos. Lotas, ant kurio namas stovi, yra kampinis, 50 pėdų pločio ir 130 pėdų ilgio. Arti prie pybliškos mokyklos ir lietuviškos bei lenkiškos bažnyčios; labai parankioje vietoje. Taipgi parsiduoda kitas puikus medinis namas su 5 kambariais, pats namas yra 22 pėdas pločio ir 38 pėdas ilgio; gera kelnorė; visoki naujausi įtaisymai, vanduo arti, geras šulinys. Kartu parsiduoda du dideli lotai. Viskas parsiduoda labai pigiai iš priežasties išvažiavimo Europon. Atsišaukite adresu:
Joe. Fabritzki
P. O., Spring Valley, Ill.

Reikalavimai.

Reikalauju 10 kriaučių, mokančių gerai siuti vyriškas ir moteriškas drapanas. Darbas eina gerai ir mokestis nuo $10.00 iki $15.00 ir daugiau sulyg darbininko gabumo. Norinti gauti gerą darbą malonės atsišaukti adresu:
L. L. Kasper
3129—3131 Wentworth ave., Chicago.

Reikalauju mėsininko (bučeriaus) arba norinčio mokytis mėsininkystės darbą. Malonėkite atsišaukti adresu:
Kaz. Girijotas
2349 So. Oakley ave., Chicago, Ill.

LIETUVIŠKAS ŠIUPINYS

Lietuviški šokiai: Suktinis, Našlys, Aguonėlė chorui su pritarimu piano; Klumpakojis ir Suktinis pianui; duetas sopranui ir tenorui iš operetės "Kamin. ir Mal.". Prie šokių yra paaiškinimai kaip juos šokti. Kaina $1.00. Gaunama pas kompozitorių.
M. PETRAUSKAS
3327 Lowe ave., Chicago, Ill.

Naminė Mokykla.

Gramatika angliškos kalbos mokytis be mokytojo (apdaryta).. $1.00.
Vaikų Draugas arba kaip mokytis skaityti ir rašyti be mokytojo.. 15c.
Naujas Budas mokytis rašyti be mokytojo .... 10c.
Aritmetika mokytis rokundų be mokytojo (apdaryta) .... 25c.
Pinigus siųskite per Money Order šiuo adresu:
P. MIKOLAINIS,
Box 62, New York City.

MOKYKLA ŠOKIŲ

Prof. Julius S. užtikrina, kad išmokys šokti kiekvieną jauną ar seną. Išmokina valcą 6 rųšių ir taip kad gali drąsiai eiti šokti publikoje. Taipgi išmokys ir kitus šokius su 6 vakarais už $3.00. Kas moka vaikščioti, tas gali išmokti ir šokti. Kas nori mokytis tegul ateina į Jono Paugos svetainę, 1900 Union st., kampas 19tos, arti Halsted. Mokinama kas utarninkas ir pėtnyčios vakarais.

Ziurėkite.

Bravoras turi gerų saliunų pardavimui, gerose vietose. Jeigu neturi visų pinigų, tai gausi išmokestimis lengvomis išlygomis. Atsišaukite arba rašykite pas Brewing Co. Agentą, Washington Inn., 434 High st., Porth Amboy, N. Y.

Ukininkystei Žemės.

Pasiturinčiuose Rock Island-Frisco Valsčiuose Texas, Oklahoma, New Mexico, Kansas, Arkansas ir Missouri yra daugelis tukstančių akrų derlingos gerai drėkinamos žemės. Šitie akrai laukia TAVĘS juos išdirbti. Mums linksma bus pagelbėti energiškam praktiškam žmogui be skirtumo tautybės surasti gerą vietą. Šituose valsčiuose padėjimų aprašymai atspausti visokiose kalbose ir lengvai suprantami reikalaujant bus pasiųsti apmokėta krasa. Adresas:
C. B. Schmidt, Room 1100 La Salle Station, Chicago, Ill., arba Room 1100 Frisco, St. Louis, Mo.

FARMOS! FARMOS!

Pirkite Farmas Didžiausioje Amerikos Lietuvių Farmerių kolionijoj, kurioje gyvena jau daugelis lietuvių, žemė lygi ir gera, ne akmenuota ir ne balos. Puikiausia vieta žmogui, jieškančiam geros ir nebrangios žemės. Galima gauti lengvomis išmokestimis; reikia įmokėti mažą dalį, o kitą galima išmokėti per daugelį metų. žemė derlinga, auga visoki javai: kviečiai, rugiai, vasarojai, bulves ir kiti. Yra žemės pagal upes ir ežerus, su tokiais-pat laukais kaip ir Lietuvoje, todel mes ir vadiname tą žemę Naująja Lietuva. Ji guli vakarinėje dalyje Michigano valstijos, nepertoli nuo Chicagos, šale ravietinio miestelio Manistee, Mich. žemė parsiduoda dabar po $8.00 akeris ir brangiau. Norėdami daugiau dasižinoti ar apžiurėti tas žemes, atvažiuokite ar susineškite su manim, gyvenančių ant tų žemių, šiuo adresu:
Antan Kiedis,
Peacock, Mich., Lake Co.

Lietuvių Savastis.

Galime su džiaugsmu patėmyti, kad Chicagos lietuviai su kiekvienais metais darosi savininkais nejudinamo turto miesto. Dar ne teip senei vos keli lietuviai turėjo savo namus ir lotus. Šiandien jau keli bliokai aplink bažnyčią šv. Jurgio priklauso lietuviams, svetimtaučių čionai jau visai mažai beliko, ir dar palauksime kelis metus, o visa dalis miesto vadinama Bridgeport bus tikrai lietuviška. Jeigu teip eis ilgiau, tai gal but sulauksime, kad visa varda bus lietuvių rankose ir tada lietuvių vardas bus visiems žinomas ir jie turės balsą valdyboje miesto.

Įgijus namus ir lotus tos dalies miesto, privalo lietuviams pasirupinti ir apie suteikimą sanitariškų ir estetiškų sąlygų, kad pasirodyti piliečiams kitų tautų, jog lietuviai kulturiškai ne žemiau stovi nuo kitų. Tas bus lengva atsiekti turint savo rankose visas nejudinamas nuosavybes, ir aprupinus savo buvį ant visada. Pasirūpinimas užtikrinti savo buvį per įgijimą gerai apsimokančių nuosavybių netiktai atgabena naudą ypatiškų, bet lygiai atgabena garbę tautai. Todėl yra tas vienkart ir naudingu ir patrijotišku siekiu.

Prie pirkimo lietuvių nejudinamų nuosavybių nuo svetimtaučių, žymiai prisidėjo musų Real Estate ofisas ateidamas su gera roda ir pagelba kiekvienam norinčiam pirkt namą arba lotą. Ir tą darbą stengsimės varyti tolyn, pakol visa dalis miesto ne pereis į lietuvių rankas.

Čionai pagarsiname kelis namus vertus pirkimo.

3) 2 lubų kampinis murinis namas, 6 pagyvenimai. Lotas 35x148, randa $45 į mėnesį. Kaina .... $3700.

11) 2 lubų, puikus medinis namas. Randa $28 į mėnesį. Kaina .. $2500.

15) Murinis namas 2 pagyvenimai, 9 ruimai. Kaina .... $2000.

23) Murinis namas, 6 kambariai, arti musų bankos. Kaina .... $1500.

51) 2 lubų murinis namas. Krautuvė su 4 ruimais ir 2 pagyvenimai po 4 ruimus. Staldas. Kaina $4500.

52) 8 ruimų murinis namas, 2 pagyvenimai. Kampinis. Lotas 33x147 pėdas, arti Halsted st. Kaina $2300.

56) Puikus 3 lubų murinis namas, 3 pagyvenimai po 6 ruimus su maudykloms ir 6 ruimų gražus murinis namelis užpakalyj. Randos neša $57 į mėnesį. Kaina .... $5700.

57) Labai gražus murinis namelis, aukštas ponamis ir viskai. Užpakalyje staldas. Lotas 27½x127½ pėdas. Kaina .... $2000.

60) 6 ruimų murinis namas. Lotas 25x125. Kaina .... $1200.

61) 6 ruimų murinis namas. Lotas 27½x127½. Kaina ...... $2100.

73) 2 lubų murinis namas. 2 pagyvenimai po 6 kambarius. Lotas 25x135. Randa $22. Arti parko Kaina .... $2500.

80) 2 lubų medinis namas. 2 pagyvenimai po 6 ruimus. Lotas 25x125. Randa $25. Kaina ...... $2400.

81) 2 pagyvenimų medinis namas. Lotas 25x125. Randa $21. Kaina .... $2250.

89) Puikus trijų lubų murinis namas ir gražiais medžiais apsodintas lotas šalyj už .... $6000.

91) 1 lotas ant 34 st., 25x125. Kaina .... $500.

93) Murinis namas ant stulpų, 10 ruimų. Randa $18. Kaina $1750.

94) 2 lubų murinis namas, 2 gyvenimai po 5 ruimus. Lotas 25x150. Kaina .... $2300.

95) 3 lubų murinis namas, 6 gyvenimai. Randa $47. Kaina $4700.

96) 2 lotai, 50x150 pėdų ant 33 place arti Auburn ave. ...... $1600.

98) Du mediniai namai 5 ir 4 ruimų, lotas kampinis 31x147 pėdų. Kaina .... $2000.

99) 2 lubų murinis namas, 2 pagyvenimai po 8 ruimus, su visais naujausiais įtaisymais. Garu apšildomas. Namas 25x72 pėdų. Lotas 27½x125 pėdų. Akmenų priešakis. 2 lubų muriniai staldai. Randa $65. Kaina .... $6600.

101) 2 lubų murinis namas. Štoras ir 3 pagyvenimai, po 4 ruimus. Lotas 25x82. Randa $27. Iš kalno reikia įmokėti tik $1400. Kaina $2850.

103) Geras lotas ant Halsted st. 25x135. Kaina .... $1000.

104) 6 lotai ant Union ave. arti 33 gatvės. Iš kalno reikią įmokėti tik $1000 ar mažiau. Kaina .... $3250.

105) 2 lubų murinis namas (dvigubas) 4 pagyvenimai po 4 ruimus. Kampinis lotas 30½x147. Randa $40. Kaina .... $3950.

106) 2 lubų murinis namas, 2 pagyvenimai, 4—5 ruimų, ir 4 ruimų murinis namas užpakalyj. Lotas 25x100 pėdų. Randa $35. Kaina $4000.

107) 2 lubų murinis namas 22x56, kampinis, 4 pagyvenimai po 4 ruimus. 2 lubų medinis namas 22x74, 4 pagyvenimai, 2 po 4 ruimus ir 2 po 3 ruimus ir 3 ruimų medinis namas užpakalyj. Lotas 55x110 pėdų. Randa $69 į mėnesį. Kaina $6000.

PASARGA. Kas nori nusipirkt sau lotą pigiai, tegul ateina pas mus.

A. Olszewski
3252 S. Halsted St.

Vincas Pukas

Vincas Pukas, "Lietuvos" keliaujantis agentas šiose dienose aplankys lietuvius *Oklahomos* ir *Kansas* valstijas. Kur jis atsilankys galite prie jo užsirašyti laikraštį "Lietuvą" užsimokėti jam prenumeratą ir teipgi duoti pinigus ant šifkorčių ir išsiuntimo į krajų. Mes už jį atsakome.
A. OLSZEWSKIS,
"Lietuvos" Išleistojas.

Knygų Kataliogas

No. 4 Alluma ir kitos pasakos Guy de Maupassant'o, vertė J. Laukis. Telpa šios pasakos: 1. Alluma, 2. Netikri brangieji akmenys, 3. Baimė, 4. Du maži kareiviai, 5. Dienynas padukėlio, 6. Mėnesienoje, 7. Vaidulys, 8. Užšalusioj padangėj, 9. Atsikirtimas, 10. Vienatvė, 11. Tėvas ir sunus ir 12. Rožė. Guy de Maupassant yra vienas iš geriausių raštininkų pasakų iš žmonių gyvenimo. Chicago, Ill. 1908, pusl. 136. .... 35c

No. 27 Gyvenimo mokykla. Parašė Orison Svett-Marden. Lietuviškon kalbon išvertė K. žegota. Užrašai pagarsėjusių žmonių. Labai naudinga knyga. Didelio formato. Chicago, Ill. pusl. 235. .... $1.25
Apdaryta $1.50

No. 35 Gyvenimo vaizdeliai, susidedanti iš devynių sekančių gražių pasakaičių: Atsisveikinimas, Vagis, Kas kaltas, Gatvės vaikai, Paparčio žiedas, Miško sargas, Signalas, Keleivis, Buvio esybė. Chicago, Ill 1902, puslapių 99. .... 15c

No. 43 Iš gyvenimo lietuviškų Vėlių bei Velnių. Pasakos surinktos d-ro J. Basanavičiaus. Šioje knygoje telpa keli šimtai gražių pasakų, apie rojų (dangų), čyščių, peklą; apie giltinę, marą, cholerą; apie dvasias (dušias), velnius, jų vaidinimąsi ir tt. Pasakos užrašytos tokioje tarmėje, kokioje buvo girdėtos. Panevėžyj — pagal tarmę panevėžiečių; šiauliuose — pagal tarmę šiauliečių; Suvalkų gub. — pagal tarmę suvalkiečių; Prusų Lietuvoje — pagal tarmę Prusų lietuvių; Dzukijoj — pagal tarmę dzukų ir tt. Chicago, Ill. 1903, pusl. 470. Popieros apdaruose $1.50
Audimo apdaruose $2.00

No. 44 Iš mano atsiminimų. (Su autoriaus pav.) Parašė Dr. Vincas Pietaris. Spaudon parengė d-ras J. Basanavičius. Platus bijografiški apipasakojimai ka[illegible]kurių Lietuvos vietų. Chicago, Ill. 1905, pusl. 301. .... 75c

No. a44 Iš Gyvenimo Samojėdų. Apie Lizdininkus ir kiti naudingi pamokinimai 10c

No. 53 Karės Laukuose. (Kareivio atsiminimai.) Parašė Vsevolod Garšin. Vertė A. Lalis. Užimanti pasaka iš laikų karės maskolių su turkais. Chicago, Ill. 1906, pusl. 81. .... 20c

No. 57 Lietuviškos pasakos įvairios. Surinko Dr. J. Basanavičius. Dalis I. Čia telpa 141 labai gražių, juokingų, išmintingų ir žingeidžių pasakų. Chicago, Ill. 1903, pusl. 280. .... $1.25
Drutai apdaryta .... $1.5[illegible]

PIRMA LIETUVIŠKA BANKA AMERIKOJE

3252 SOUTH HALSTED STREET, Kampas 33čios, CHICAGO, ILL.

A. OLSZEWSKIS, Savininkas.

ŠITA BANKA skolina žmonėms pinigus pirkimui namų ir lotų mieste Chicagos nuo mažiausios iki didžiausios sumos. Jeigu perki namą ar lotą, o neturi visų pinigų, ateik pas mus, o męs tau juos paskolinsime už prieinamą procentą ir ant lengvų išmokesčių.

ŠITA BANKA taipgi priima užčėdyjimui pinigus nuo mažiausios iki didžiausios sumos ir moka depozitoriams 3% metams.

ŠITA BANKA taipgi parsamdo žmonėms skryneles (Boxes) pasidėjimui pinigų už $3.00 metams. Šios skrynelės taip yra apsaugotos, kad prie jų nė ugnis nė vagis negali prilįsti.

ŠITA BANKA parduoda namus ir lotus lengvais išmokėjimais. Jei nori pirkti namą ar lotą mieste Chicago, ateik pas mus, o męs tau surasime tą ką norėsi ir ką jieškai.

ŠITA BANKA apsaugoja nuo ugnies namus, biznius ir naminius baldus turtingiausiose Apsaugojimo (Insurance) Kompanijose. Taigi apsaugoja ir gyvastį bei susižeidimą ("Life and Accident Insurance").

ŠITA BANKA iškolektuoja dalis ir skolas iš Europos ir kitų šalių pigiau ir greičiau kaip visos kitos bankos.

ŠITA BANKA parduoda šifkortes visų linijų ir siunčia pinigus į Europą ir visas dalis svieto geriau, greičiau už visas kitas bankas.

KO TIK REIKALAUJATE, ateikite pas mus, o męs su noru išklausysime Jųsų reikalus ir jeigu bus galima, męs juos geriau ir pigiau atliksime už visus kitus.

BANKOS VALANDOS.

Musų Banka yra atdara priėmimui, išmokėjimui ir siuntimui pinigų ir Šifkorčių kasdien nuo 8 valandos ryto iki 9 valandai vakaro, o nedėldieniais ir šventomis dienomis nuo 9 valandos ryto iki 9 valandai vakare.

Olszewskis pats Bankoje buva šiose valandose:

Šiokiomis dienomis:
Nuo 8 valandos ryto iki 6 valandai vakare.

Nedėldieniais ir šventomis dienomis:
Nuo 11 valandos ryto iki 4 valandai po pietų.

Panedėliais:
Nuo 8 iki 9 valandos ryto iki 1 valandai po pietų ir
Nuo 8 iki 9 valandai vakare.

Norintieji su patim Olszewskiu asmeniškai (asabiškai) pasimatyti malonės kreiptis augščiau nurodytose valandose.

GYVENANTI tolymesniuose miestuose kreipkitės prie musų laiškais adresuodami.

A. OLSZEWSKI

3252 SOUTH HALSTED ST. CHICAGO, ILL

No. 68 Lietuviškos pasakos įvairios. Surinko Dr. J. Basanavičius. Dalis II. Čia telpa 205 labai gražių ir juokingų pasakų, bovijančių kiekvieną skaitytoją ir klausytoją ir labai naudingos. Chicago, Ill. 1903, pusl. 330. .... $1.25
Drutai apdaryta. $1.50

No. 69 Lietuviškos pasakos įvairios. Surinko Dr. J. Basanavičius. Dalis III. Čia telpa 202 dar gražesnės ir juokingesnės pasakos. Chicago, Ill. 1904, pusl. 333. .... $1.25
Drutai apdaryta. $1.50

No. 70 Lietuviškos pasakos įvairios. Surinko Dr. J. Basanavičius. Dalis IV. Chicago, Ill. 1905, pusl. 299. Šioje dalyje, teip kaip ir pirmesnėse dalyse Dro. J. Basanavičiaus surinktų pasakų, telpa keli šimtai užimančių ir juokingų pasakų. Kiekvienas, nusipirkęs iš paminėtų knygų I, II, III ar IV dalį, turės per visą savo amžių neišsemamą pasakų turtą. $1.25
Drutai apdaryta. $1.50

No. c71 Laikrodininko atminimai. Pasak Erkman-Šatrijaną sutaisė S. M. Paveikslas iš Napoleono I paskutiniųjų kariavimų. Chicago, Ill. 1907, puslapių 44. .... 15c

No. 76 Maxim Gorkij. Pasakojimai. Iš rusų kalbos vertė A. L—is. Turinys: Giesmė apie sakalą, Nenaudėlis, Makaras Čudra, Rudenyj, Dvidešimts šeši ir viena. Chicago, Ill. 1906, puslapių 103. .... 25c

No. 90 Olitipa. Graži apysaka iš laikų savitarpinės karės šiaurinės Amerikos indijonų. Vertė A. Olševskis. Antra pataisyta laida. Chicago, Ill. 1906, pusl. 95. .... 25c

No. 97 Pamokslai išminties ir teisybės, išguldinėti galvočių visų amžių Lietuvos vaikeliams. Parašė kun. Tatarė. Trečia laida. Čia telpa 128 juokingų, bet išmintingų ir pamokinančių pasakaičių, mokinančių doros ir išminties. Chicago, Ill. 1899, puslapių 182. .... 50c

No. 98 Prágaro atgijimas. Parašė L. Tolstoi, vertė Z. A. Kritiškas piešinys dabartinės draugijos tvarkos, alegoriškai parašytas. Chicago, Ill. 1908, pusl. 22. .... 10c

No. 100 Pasaka apie kantrią Aleną, dukterį turku ciesoriaus Antonijaus, kuri per 22 mėtus vaikščiodama po svietą, daugybę bėdų ir vargų iškentėjo. Antra laida. Iš lenkiško vertė A. Olševskis. Chicago, Ill. 1902, puslapių 66. .... 20c

No. 103 Pasaka apie Adomą ir Jievą. Priedas prie sulyginamosios mythologijos. Parašė Paul Lafargue, pagal vokišką vertimą lietuviškai sutaisė P. Miškinis. Chicago, Ill. 1908, puslapių 31. .... 10c

No. 114 Ponas ir bernas. Apysakė iš L. Tolstojaus iš gyvenimo maskolių kalmiečių. Žingeidi norintiems susipažinti su buviu ir sąlygoms maskolių kalmiečių gyvenimo; ji verčia skaitytoją drauge jausti su vargo prislėgtais žmonėmis. Chicago, Ill. 1904, pusl. 60. .... 15c

No. 124 Robinzonas Kruzius. Graži morališka pasaka. Antra pataisyta laida. Chicago, Ill. 1903, pusl. 83. .... 25c

No. 130 Revoliucijos žmonės. Parašė A. Niemojewski, vertė K. Puida. torius, 7. Paukštis, 8. Ponas Jėzus Varšavoje. Knygelė įdomi kiekvienam. Chicago, Ill. 1908, pusl. 76. .... 20c

No. 134 Sidabrinis kryželis arba dalidė iš Nazareto. Apysaka iš laikų kankinimo Kristaus. Eugenijus Sue. Vertė J. Laukis. Chicago, Ill. 1906, pusl. ?. (Šitą knygelę Vilniaus vyskupas uždraudė lietuviams skaityti.) Kaina 50c

No. 185 Žmogus nepiluškis. Vertė iš švediško Neris. Labai graži apysakė vedė su vargiuga mergina ir laimingiau gyveno už kitus, apsivedusius su turtingoms. Šita apysakėlė užima kiekvieną jauną vaikiną ir merginą ir lė, kaip turtingo prekėjo sunus apsi Telpa čia sekanti apsakymai: 1. suntakiais, 2. Viesula, 3. Motiejus Balia, 4. Laisvės šventė, 5. Juras, 6. Redakmokina žmogiškos doros. Chicago, Ill. 1909, pusl. 23. .... 10c

No. 200 Akis už akį, dantis už dantį. Juokai viename akte. Perdirbta iš vokiško. Chicago, Ill. 1907, pusl. 29. Kaina. 10c

No. 210 Dėdė atvažiavo. Komedija viename akte. Pagal lenkišką sutaisė B. B—a ir M. P—is. Chicago, Ill. pusl. 62. .... 20c

No. 225 Geriaus vėliaus, negu niekad. Komedija viename akte. Pagal lenkišką sutaisė K. B—a ir M. P—is. Chicago, Ill. 1902, pusl. 48. .... 15c

No. 257 Kun. Gramulos raštinyčioje. Komedija viename akte. Parašė kun. Fr. Hudor. Gražiai parašyta komedija, tinkanti perstatymui. Chicago, Ill. 1906, pusl. 14. .... 15c

No. 262 Mindaugis, Lietuvos karalius. Istoriškas paveikslas 5-se aktuose. Lenkiškai parašė Julius Slowacki. Lietuviškai vertė V. Kapsas (Dr. V. Kudirka). Chicago, Ill. 1900, puslapių 86. .... 25c

No. 286 Pirmi žingsniai. Drama keturiose veikmėse. Parašė Br. Vargšas. Drama parašyta iš revoliucijos judėjimo Lietuvoj. Chicago, Ill. 1909, pusl. 50. .... 20c

No. 295 Pietro Caruso. Vieno veiksmo drama. Parašė R. Bracco. Vertė K. Puida. Veiksmo vieta — Neapolis. Šių laikų atsitikimas. Chicago, Ill. 1908, pusl. 32. .... 10c

No. 302 Šiaurės Karžygiai. Keturių veiksmų tragedija. Parašė H. Ibsen. Iš rusų, lenkų ir vokiečių vertimų vertė K. Pulda. Veikimas atsibuva Norvegijos šiaurėje karaliaus Eriko Kruvinojo Kirvio laikuose. Chicago, Ill. 1908, pusl. 77. .... 25c

No. 331 Žilė galvon — velnias vuodegon. Komedija viename akte. Pagal lenkišką sutaisė M. P—is. Chicago, Ill. 1902, pusl. 31. .... 10c

No. 381 Gyvybė (kantatas) ir kitos trumpos poėmos. Parašė Jonas Viskoška. Telpa čia eilės: Gyvybė, Ištvirkėlis, Vylius, 3 sonetai, Proverbai ir Jautimai. Chicago, Ill. 1907, puslapių 41. .... 15c

No. 397 Kepios kančios. Eilės. Parašė Liepukas. Chicago, Ill. 1909, puslapių 28. .... 10c

No. 436 Revoliucijos dainos. Surankiotos iš visur 24 dainos naujos gadynės iš revoliucijos atbalsių. Chicago, Ill. 1908, pusl. 30. .... 15c

No. 442 Svajus arba vaizdas siekimo augštybės. Tragedija-poėma. Penkiuose aktuose. Parašė Jonas Viskoška. Yra fantastiškas piešinėlis, parašytas sceniškoje formoje. Chicago, Ill. 1907. pusl. 135. .... 40c

No. 471 Akyvi apsireiškimai sviete, į kuriuos žmonės nuolat žiuri, bet jų gerai nesupranta. Su 7 paveikslėliais. Labai naudinga knygelė tiems kurie nori sužinoti, iš ko darosi žaibai, griausmai, lietus ir sniegas. Kas yra debesiai, ant ko jie laikosi ir tt. Chicago, Ill. 1894, pusl. 79. .... 25c

No. 472 Apsireiškimai atmosferoje arba meteorologija. Pagal profesorių Vojeikov'ą sutaisė Šernas. Aprašo, iš ko susitveria ore žaibai ir griaustiniai, nuo ko atsiranda ant dangaus įvairios šviesos ir šešėliai, ir daugybė kitų įvairiausių ore apsireiškimų. Plačiai ir labai suprantamai paaiškinta, kaip galima sužinoti oro permainas ir daug kitų įdomių dalykų. Kiekvienas aprašymas, aiškesniam supratimui, parodytas ant paveikslo. Norintiems arčiau susipažinti su oro ypatybėmis, verta perskaityti. Chicago, Ill. 1907, pusl. 258. .... 75c
Apdaryta. $1.00

No. 473 Apie žemę ir kitus svietus, jų buvį ir pabaigą. Pagal Heilperną, Falbą ir kitus sutaisė Šernas. Aprašo, kas yra žemė, iš ko ji susideda, ant ko laikosi ir kaip sukasi. Kas yra saulė, žvaigždės, mėnulis, planėtos, kometos ir kitos retai matomos žvaigždės. Su 30 astronomiškų paveikslų. Yra tai vienatinė knyga, iš kurios žmogus tikrai gali apsišviesti. Chicago, Ill. 1896, pusl. 255. .... 75c
Ta pati apdaryta. $1.00

No. 480 Biologija arba mokslas apie gyvus daiktus. Pagal profesorių Nusbaumą sutaisė Šernas. Mokslas, kokiu budu radosi gyvi sutvėrimai ant musų žemės, kaip jie vystėsi, pradėjus nuo mažų vabalėlių, iki daėjo lig paukščių, žvėrių ir paties žmogaus. Su paveikslėliais. Chicago, Ill. 1901, pusl. 147. .... 40c

No. 490 Dvi Kelioni į Tolimą Šiaurę. Sutaisė S. Matulaitis. Labai žingeidus ir naudingas aprašymas iš kelionės į šiaurės poliusą. Chicago, Ill. Kaina. 20c

No. 507 Gamtos istorija Pagal Ber vertė Dr. A. Bacevičia. Knyga su daugeliu vabalų, žuvių, žmonių, medžių ir akmenų paveikslėlių; trumpai, aiškiai ir suprantamai išaiškina gamtos istoriją, ypač tuos dalykus, į kuriuos žmonės žiuri, bet jų gerai nesupranta. Chicago, Ill. 1903, pusl. 209. .... 50c

No. 508 Gamtos pajiegos ir kaip iš jų naudotis. Pagal Bitnerį sutaisė Šernas. Svarbios moksliškos vertės knyga, su daugybe paveikslų įvairių mašinerijų ir kitokių prietaisų išnaudojimui gamtos pajiegų. Chicago, Ill. 1904, pusl. 238. .... 50c

No. 516 Iš kur atsirado musų naminiai gyvuliai ir auginami augmenys? Pagal Lunkevičių sutaisė Šernas. Su paveikslėliais. Chicago, Ill. 1901, puslapių 73. .... 20c

No. 525 Kaip gyvena augmenys? Pagal Lunkevičių ir kitus sutaisė Šernas. Su paveikslėliais. Yra tai aprašymas apie įvairius musų žemės augalus, jų sudėjimą ir atmainas, gyvį ir plėtojimąsi nuo pat menkiausių pavidalų iki didžiausių ir tobuliausių. Chicago, Ill. 1901, pusl. 129. .... 35c

No. 526 Kada ir kokiu budu svietas sutvertas. Parašė Prof. Dr. M. W. Meyer. Iš vokiečių kalbos vertė J. Ilgaudas. Aprašyta, kokiu budu tvėrėsi dangiški kunai ir kaip musų žemė susitvėrė, teipgi, kokiu budu atsirado ant jos gyvybė. Su paveikslais. Chicago, Ill. 1906, pusl. 140. .... 35c

No. 527 Kada ir kokiu budu gali svietas kada-nors pasibaigti. Parašė Prof. Dr. M. Wilh. Meyer. Iš vokiečių kalbos vertė J. Ilgaudas. Knygelėje aprašyta svieto pabaiga. Kas nori atsižinoti, kada ir kokiu budu gali svietas pasibaigti, tegul perskaito šitą knygelę. Chicago, Ill. 1906, pusl. 135. Kaina. 35c

No. 545 Nematomi priešai ir draugai žmonių. Pagal Bitnerį sutaisė Šernas. Aprašymas smulkiausių bakterijų, gimdančių visokias ligas pas žmones, jų susekimas, vystymąsi ir tt. Su paveikslėliais. Chicago, Ill. 1905, pusl. 113. .... 30c

No. 548 Oras, Vanduo, Šviesa ir Šiluma. Lekcija Prof. Blochmano'o. Sutaisė Šernas. Visiems suprantamai aprašyta ypatybės chemiško ir fiziško proceso, aiškesniam parodymui kurio yra daugelis tam tikrų paveikslėlių. Chicago, Ill. 1907, pusl. 138. .... 40c

No. 566 Senų gadynių išnykę gyvi sutvėrimai. Pagal Hutchinsoną sutaisė Šernas. Su paveikslėliais. Aprašo seniausių gadynių įvairius sutvėrimus, gyvenusius ant žemės dar prieš atsišguldytus lietuviškai. Prie kiekvieno radimą žmogaus. Šiandien tų sutvėrimų kunus žmonės, kasdami gilius šulinius, kanalus, arba imdami iš žemės anglis, randa giliai palaidotus žemėje. Tulų sutvėrimų atrado čielus, nesugadintus kunus, užklotus keliolikos sieksnių storio žemės eile. Jie yra šiandien išstatyti įvairiuose muzėjuose, iš kurių žmonės mokinasi pažinti, kaip sena yra musų žemė. Mokslinčiai, pagal storumą ir senumą žemės sluogsnių, kuriuose tų sutvėrimų kunus randa, gali spręsti, kaip sena yra musų žemė ir kaip seniai žmogus ant jos atsirado. Chicago, Ill. 1900, pusl. 370. .... $1.00
Apdaryta. $1.25

No. 553 Pažjimas organiško svieto. Pagal Bitnerį sutaisė Šernas. Knyga didelės moksliškos vertės. Ji aprašo tvėrimąsi viso sutvėrimo ir visų gamtos sutvertų daiktų; parodo, pagal seniausius ir giliausius žemės sluogsnius, daug milijonų metų atgal gyvenusius ant žemės augmenis, vabalus, žvėris, paukščius ir tt. Su paveikslėliais. Chicago, Ill. 1905 pusl. 137. 35c

No. 569 Svieto pabaiga. Iš rusiško vertė Pr. Siulelis. Kas nori atsižinoti, kada bus svieto pabaiga, tegul perskaito šią knygelę. Chicago, Ill. 1902, pusl. 31. .... 10c

No. 597 Žvėrys ir žmogus. Pagal Schmehl'į sutaisė Šernas. Mokslas apie subudavojimą kuno visokių žvėrių, paukščių, sąnarkojų, žarnapilvių ir žmogaus. Kiekvienas žvėris arba gyvis aprašytas kas sau su visomis jo ypatybėmis ir kokią gyvunų giminę jis tveria. Su paveikslėliais. Chicago, Ill. 1906, pusl. 313. .... $1.00
Apdaryta. $1.25

No. 606 Airija. Lapai iš istorijos Airijos. Parašė A. Janulaitis. Chicago, Ill. 1908, pusl. 53. .... 15c

No. 639 Etnologija arba mokslas apie žemės tautas. Pagal Dr. M. Haberlandą parašė Šernas. Su paveikslėliais. Yra tai svarbiausia moksliška knyga apie visas musų pasaulės žmonių veisles. Ji parodo visų viešpatysčių, visų žemės kraštų ir net mažiausių šalelių žmones ir jų paveikslus. Aprašo jų kilmes, parvą, tikėjimą, papročius, užsiėmimą ir abelnai viską. Kas nori pilnai pažinti žmonių istoriją, tegul perskaito šią knygą. Chicago, Ill. 1903, pusl. 667. .... $2.00
Apdaryta. $2.50

No. 641 Geografija arba žemės aprašymas. Pagal Geikie, Nalkovskį ir kitus sutaisė Šernas. Su paveikslėliais. Aiškiai ir suprantamai aprašo musų žemę, jos pavidalą, didumą ir platumą; jos kalnus, jų vardus, augštį, vulkanus, metančius iš savęs ugnį; iš kokių sluogsnių susideda žemė, kur ir kiek joje yra anglių, geležies, aukso, druskos ir kitų gėrybių; kiek marių, ežerų, upių, jų vardai, plotis, gylis; kokie kuriuose vandenys: surus, prėski, kartus; kokie juose gyvena gyvunai ir tt. žemė aprašyta dalimis: išskaitytos visos viešpatystės, karalystės, kunigaikštystės, respublikos ir tt. Kiek kurioje žemėje yra gyventojų; kokie jų tikėjimai, kalbos, papročiai, užsiėmimai, pramonės, išdarbiai, ir tiesos; kokie miestai, su kiek gyventojų, fabrikų, pramonių; kur kokie orai: šalčiai ar karščiai, lytys ar giedros; kur koks ilgis dienos ir nakties. Knyga didelė 6x9 colių, ant geros standžios popieros spaudinta. Chicago, Ill. 1906, pusl. 469. Kaina. $2.00

Ta pati apdaryta audimo apdaruose, parašai ant nugaros ir šono. $2.50

No. 655 Istorija abelna. Dalis I. Nuo seniausių laikų Chinijos — 2800 m. pr. Kr. iki galutiniam išdalinimui imperijos Aleksandro Makedoniškojo 146 m. pr. Kr. Parašė Dr. A. Bacevičia. Su paveikslais, parodančiais tų laikų piramidas, sienas pilių, tvirtovių; typus kunigų ir kareivių. Hieroglitus Akkadų rašto ir tt. Chicago, Ill. 1904, pusl. 498. .... $1.00
Ta pati tvirtuose apdaruose. $1.25

No. 657 Istorija Suvienytų Valstijų Šiaurinės Amerikos nuo atradimo ir dar prieš atradimą Amerikos iki 1896 m. Aprašo, kaip Kolumbas atrado Ameriką, kokie čia tada žmonės gyveno, kokie žmonės pirmiausiai iš Europos pradėjo plaukti į Ameriką, kokios karės buvo, už ką kariavo ir kokiuose metuose; kiek buvo prezidentų, kokie ir kiek kuris gero šiai šaliai padarė. Prie galo knygos telpa Suvienytų Valstijų Konstitucija, kuri yra reikalingiausia žinoti kiekvienam žmogui, gyvenančiam šioje šalyje. Chicago, Ill. 1896, pusl. 364. .... $1.00
Ta pati audimo apdaruose, aukso litaros ant nugaros ir šono. $1.25

No. 658 Istorija Chicagos Lietuvių, jų parapijų ir kun. Kraučuno prova su laikraščiu "Lietuva", buvusi balandžio mėnesyje 1899 m. Čia telpa aprašymas: kiek lietuvių yra Chicagoje, kiek lietuviškų draugysčių, su kokiais vardais ir siekiais; chronologiška peržvalga Chicagos lietuvių darbų nuo pat čia jų atsiradimo iki pabaigai 1900 metų; istorija jų parapijų ir prova kun. Kraučuno su "Lietuva". Chicago, Ill. 1901, pusl. 580. Kaina. $1.00
Apdaryta. $1.50

No. 678 Lietuvių Pratėviai Mažoje Azijoje nuo senovės iki jie pateko po valdžia Persų. Parašė Lietuvos Mylėtojas (Dr. J. Šliupas). Knyga turi 283 puslapius ir 4 dideles mapas, parodančias vietas, kur senovėje gyveno lietuvių pratėviai. Aprašo lietuvių padėjimą dar 800 metų prieš Kristaus gimimą. Chicago, Ill. 1899. .... 50c

No. 722 Trumpa senobės istorija. Pagal prof. R. Vipper vertė iš rusų kalbos D. Su paveikslais senoviškų liekanų ir 5-iais spalvuotais žemlapiais (mapomis). Yra tai tikriausia svieto istorija nuo seniausių laikų, daug metų prieš Kristaus gimimą iki nupuolimo Rymo viešpatystės. Chicago, Ill. 1904, pusl. 305. .... $1.00
Drutuose apdaruose. $1.25

No. 851 Apie turtų išdirbimą. Parašė Schram. Vertė S. M. Veikalas gvildenantis politišką ekonomiją. Kokiais keliais išsidirba turtai, kaip jie susikrauna ir kaip atsiliepia ant gyvenimo draugijos. Chicago, Ill. 1900, pusl. 139. .... 35c

No. 856 Aukos Karės Dievui. Parašė Jonas Gražys. Ši knygelė aprašo, kokios kada buvo karės, kas buvo jų priežasčia, kiek blėdies padarė ir daro žmonėms ir kas į jąs žmoniją stumia. Chicago, Ill. 1902, pusl. 40. .... 10c

No. 861 Dr. J. Basanavičius. Lenkai Lietuvoje. Iš rusų kalbos vertė V. Gintautas. Nurodymai, kaip lenkiška kalba sunaikino ir sudemoralizavo Lietuvą ir kaip ji kenkia lietuvystei sulyg šiai dienai. Chicago, Ill. 1903, pusl. 41. .... 15c

No. 907 Kaip žmonės su ponais kovojo? Sodiečių sukilimai Ispanijoje XV amžiuje, Anglijoj XVI amžiuje. Parašė A. J—tis. Chicago, Ill. 1908, pusl. 34. .... 10c

No. 921 Labdarybė pirmiaus ir dabar. Parašė P. Lafargue. Vertė M. N—as. Telpa čia: I. Senovės pagonų labdarybė, II. Vyskupų ir vienuolių labdarybė ir III. Buržuazų labdarybė. Chicago, Ill. 1908, pusl. 36. .... 10c

No. 925 Moteris ir jos vieta žmonijoje. Parašė J. Laukis. Šita knygelė aiškina moterų klausimą, todėl yra akyva perskaityti moterims ir vyrams. Kalbėtojai joje atras sau daug medžiagos. Chicago, Ill. 1908, pusl. 47. Kaina. 15c

No. 946 Priedėlis prie lietuviško klausimo. Raštelis gvildenantis lietuvystės reikalus po valdžia Rusijos ir po įtekme lenkystės. Chicago, Ill. 1905, pusl. 38. .... 10c

No. 970 Tautiškos Politikos Knygynėlis. Telpa čia Rusijos policijos viešpatavimas, persekiojimas ypatos laisvės, draugijų ir susirinkimų, laisvės žodžio ir sąžinės, ir kame išganymas. Chicago, Ill. 1907, pusl. 47. .... 10c

No. 1102 Auginimas ir maitinimas mažų kudikių. Parašė Dr. J. Kulis. Chicago, Ill. 1907, pusl. 28. .... 10c

No. 1135 Hygiena arba mokslas apie užlaikymą sveikatos. Pagal Bernesą, D-rą Noll ir kitus sutaisė Šernas. Kas ją su atyda perskaitys, pataikys apsisaugoti nuo visokių ligų, užlaikyti čielybėje savo sveikatą, pailginti savo amžių ir užauginti sveikus ir tvirtus savo vaikus. Chicago, Ill. 1897, pusl. 132. .... 35c

No. 1140 Išsivystymas vaisiaus gyvunų. Parašė Dr. J. Kulis. Su daugeliu paveikslėlių iš embriologijos. Chicago, Ill. 1907, pusl. 21. .... 10c

No. 1157 Koks privalo buti vaikų auklėjimas? Rankius raštį, parašytą D-ro J. Šliupo. Chicago, Ill. 1908, puslapių 91. .... 25c

No. 1176 Pamatas Visokiai Reformai. Vadovas sveikatai, turtui ir laisvei. Populiariškas raštas apie klausimą valgybos. Parašė Otto Carque. Su raštininko leidimu vertė J. Laukis. Knygutė nurodo, kad mėsa ir kai-kurie kiti, teip pavadinti dilginanti valgiai yra netinkančiais žmonėms maistais. Chicago, Ill. 1907, pusl. 113. 30c

No. 1209 Angliškos Kalbos Vadovėlis tiems, kurie nori trumpu laiku pramokti angliškai susikalbėti kasdieniniuose reikaluose. Sutaisė J. Laukis. Antra pataisyta laida. Chicago, Ill. 1908, pusl. 90. .... 25c

No. 1210 Aritmetika. Sutaisė S.

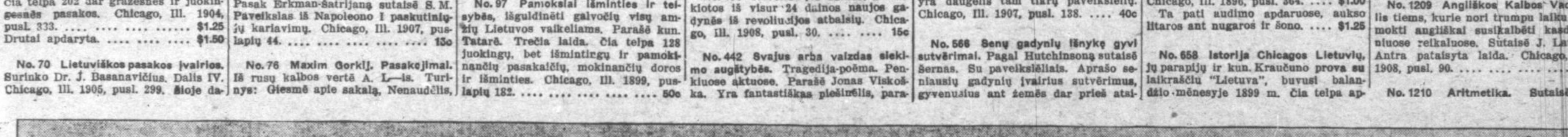

Gary, Indiana.

Skubinkis su kitais savo draugais pakolei dar laikas pirkti Lotus šitam diddarbiniame mieste Gary, Indiana.

Viršminėtame mieste stato didžiausius milžiniškus fabrikus, kaip parodyta ant augščiau patalpinto paveikslo. Į fabrikus reikalaus šimtus tukstančių darbininkų. Dabar jau patilpsta tukstančiai darbininkų prie darbų kasdieną, o kaip tik užbaigs statyti daugiau fabrikų, kuriuos skubina, tada neužtektinai reikalaus dar daugiau. Dirbtuvės bus sekančios:

Pirma. Didžiausios plieno liejyklos visoje pasaulyje, statomos UNITED STATE STEEL CORPORATION, kaštuos $150.000.000. Šios dirbtuvės sunaudos 5.000.000 tonų geležinės rudies į metus; bus dirbtuvėse 16 tarpinimo pečių (furnace), 84 vėjiniai pečiai ir 6 volai. Vieni volai išvarys 75.000.000 tonų plieno rėlių į mėnesį. Į tas plieno dirbtuves reikalaus 25.000 darbininkų kada užbaigs statyti. Dabar jau dirba tenai 10.000 darbininkų. Šias dirbtuves skubiną statyti ir kasdien reikalauja daugiau darbininkų.

Antra. THE AMERICAN CAR AND FOUNDRY Co., didžiausia karų dirbtuvė reikalaus daugelį darbininkų. Šitos dirbtuvės išvarys per dieną 125 karus.

Trečia. THE AMERICAN BRIDGE Co., didžiausia tiltų dirbtuvė ...us aibelaus 5.000 ...kų. bininkų.
...imas, pasimatymas prezic... E AMERICAN STEEL AND WIRE Co., plieninės dra...
...nok neišnaikys mexikonų ... darbininkų.
...kėjimo Jungtinėms Valstijo

Penkta. THE AMERICAN LOCOMOTIVE Co., bus didžiausios lokomotyvų dirbtuvės visoje Amerikoje. Jose padirbs 45 gatavus inžinus į mėnesį. Dirbtuvėse bus reikalinga 15.000 darbininkų. Taippat rengiama statyti ir daugiau fabrikų umu laiku.

Šios viršminėtos milžiniškos dirbtuvės suteiks darbus begaliniam skaičiui darbininkų ir duos gerą užmokestį; o darbninkai su pasididžiavimu apgyvęs puikų miestą GARY, IND. Vos trečias metas kaip miestas prasidėjo, o į tą trumpą laiką jau apsigyveno tenai 20.000 darbininkų, o bėgyje kelių metų, kada užbaigs statyti šiuos milžiniškus fabrikus, jame apsigyvęs koki 200.000 darbininkų. Taigi, suprask tamista kaip augštai pakils l... vanduo: 5) ... Todėl dabar kiekvienam yra gera proga padv... lotus šiame augančiame mieste. Dabar patogia... sau lotus, bizniui ar gyvenimui už prieina... imta 70 sunku suprasti augimą šito miesto, bei jo... net iš daugelio aprašymų, todėl ... knygynas Vilniuje lik... savo akimis apie augimą ... baigia vesti savo reika... pamatysi, kad tikrai už... rugsėjo 29 dieną, nuo "ta... Mes pardui- Mykolo, jau užsiden... lima pažinti,

stelių gyventojai turi duo... nubėgti vandeniui iš gatvės griovių į esančius ant jų žemės griovius. 6) Užlaikantieji viešas karietas, omnibusus ir diližanus, važinėjančius vieškeliais ir šošiejais Kauno gubernijos, turi išmušti viduje paminėtuosius vežimus klevinka, kurią kasdien mazgoti de-

... kojon ... Motinos ... ir kitas ... neišturėtų ... iš gailesčio

reikia įmokėti tiktai $30, o paskui po $10 mėnesyje; o jeigu tamista norėsi tai mes teippat ir namą pastatysime lengvais išmokėjimais. Kiekvienas pirkėjas gauna grynos savasties popieras. Dabartinė lotų kaina nuo $200 ir augščiau, o trumpame laike kainos pakils antratiek.

GARY, IND. statomas labai puikioje vietoje. Visur yra lygumos, guli prie ežero Michigan. Arti prie Chicagos, nes tiktai 26 mylios. Miesto gatvės liejamos cementu, šalimais gatvių sodinami medžiai. Per miestą bėga upė Little Calumet River, kuri labai miestą dabina, ir naudinga gyventojams. Taigi, neatidėkite ilgesniam laikui, bet atminkite, kad anksti kėlęs nesigailėsi. Atsilankykite dabar musų ofisan asmeniškai ar rašykite laišką, o mes noriai ...me platesnes žinias kaslink miesto stovio ir jo vertės. Užtikriname, ...me užganėdinti kiekvieną ir su visokiais reikalais kreiptis musų ... ofisas atdaras kasdien ir nedėldieniais.

...ECURITIES COMPANY

(INKORPORUOTA)

...Bank Bldg. Room 6-7 ...RY, IND.

...SKI, Vice-prez. ir gener... ...entas.

Šifkortės ir Pinigų Siuntimas.

Jei nori, kad tavo Šifkortė butų gerai ir greitai išsiųsta ir kad tavo pasažierius gerai atvažiuotų, tai siųsk ją per,

A. Olszewskio Banką

Jei nori, kad tavo siųsti pinigai greitai ir gerai nueitų, tai siųsk juos teipgi per—

A. Olszewskio Banką

Olszewskio ofisas siuntimui pinigų ir šifkorčių tapo įsteigtas prie laikraščio "Lietuvos" išleistuvės 1893 metuose mažytėje pasamdytoje stubelėje po No. 941 33rd Place, o kad žmonių reikalus kaipo tai: Siuntimą pinigų, Šifkorčių ir kitus reikalus geriau ir teisingiau vedė kaip kiti, tai šiądien tas pats Olszewskio ofisas randasi savame, didžiausiame ir gražiausiame šios miesto dalies name vertame $110.000.00 ir gėrisi geriausiu pasisekimu, kurio net musų konkurentai mums užvydi. Męsgi ant keno užvydėjimų nepaisome, bet savo biznį kasdien platiname ir stumiame pirmyn, ir čia vėl paduodame dabartines kainas Pinigų ir Šifkorčių, kad žmonės žinotų kiek jos kaštuoja ir kur jas geriausiai pirkti.

Dabartinis pinigų kursas yra $52.25 už 100 rublių.. Dabartinės šifkorčių kainos atvažiuoti Amerikon, nuo Tilžės iki Chicago yra sekančios:

1. *Holland-American Linija,* perplaukianti mares iš Rotterdam į New Yorką per 8 iki 10 dienų .... $66.10.
2. *North German Lloyd Linija,* perplaukianti mares iš Bremo į Baltimore per 12 iki 16 dienų .... $63.20.
3. *North German Lloyd Linija,* perplaukianti mares iš Bremo į New Yorką per 9 iki 12 dienų .... $67.20.
4. *North German Lloyd, Expresinė Linija,* perplaukianti mares iš Bremo į New Yorką per 6 iki 8 dienų .... $69.70.
5. *Hamburg-American Iinija,* perplaukianti mares iš Hamburgo į New Yorką per 10 iki 14 dienų .... $64.35.
6. *Red Star Linija,* perplaukianti mares iš Antwerpo į New Yorką per 8 iki 10 dienų .... $66.30.
7. *Canadian Pacific R. R. Linija,* perplaukianti mares iš Antwerpo į Montreal per 12 iki 15 dienų .... $62.80.
8. *Russian-American Linija,* perplaukianti mares iš Liepojaus į New Yorką per 13 iki 18 dienų .... $57.50.
9. Hamburg Philadelphia .... $59.10.

Dabartinės šifkorčių kainos išvažiuoti Europon nuo Chicagos iki Tilžės yra sekančios:

1. *Holland-American Linija,* perplaukianti mares iš New Yorko į Rotterdamą per 8 iki 10 dienų .... $55.60.
2. *North German Lloyd Linija,* perplaukianti mares iš Baltimore į Bremą per 12 iki 16 dienų .... $53.20.
3. *North German Lloyd Linija,* perplaukianti mares iš New Yorko į Bremą per 9 iki 12 dienų $54.20
4. *North German Lloyd, Expresinė Linija,* perplaukianti mares iš New Yorko į Bremą per 6 iki 8 dienų .... $61.20.
5. *Hamburg-American Linija,* perplaukianti mares iš New Yorko į Hamburgą per 10 iki 14 dienų $55.85
6. *Red Star Linija,* perplaukianti mares iš New Yorko į Antwerpą per 8 iki 10 dienų $55.80
7. *Canadian Pacific R. R. Linija,* perplaukianti mares iš Montreal į Antwerpą per 12 iki 15 dienų .... $56.85.
8. *Russian-American Linija,* perplaukianti mares iš New Yorko į Liepojų per 13 iki 18 dienų .... $51.00.

Išvažiuojantiems Lietuvon parupiname ir pasportus nuo Rosijos konsulio, teip kad kiekvienas gali drąsiai eiti per rubežių policijos netrukdomas.

Reikalaujanti šifkorčių į kitus miestus rašykite mums į kur norite išvažiuoti ar iš kur parvežti, o jeigu su vaikais, tai paduokite mums visų vaikų metus, o męs atgal pačta prisiųsime jums visų linijų kainas, tada jųs pasirinkę sau liniją kokią norėsite, prisiųsti mums pinigus per Money Orderį ir męs jusų šifkortes kuo greičiausai išsiųsime.

Adresuokite mums visada šiteip:

A. Olszewski
3252 So. Halsted St. Chicago, Ill.

Skačkauskas. Lengvas budas išmokti skaitliuoti (rokuoti). Knyga padalyta į penkis skyrius. Skyrius I — Apie skaitlius. Skyrius II — Trupiniai. Skyrius III — Dešimtiniai trupiniai. Skyrius IV — Prilyginimai ir proporcijos. Skyrius V — proporcijų prievadinės. Chicago, Ill. 1897, pusl. 104. 25c

No. 1300 Rankvedys angliškos kalbos. Pagal Ollendorfą. Harvey, Maxwell ir kitus surašė J. Laukis. Yra tai praktiškiausia knyga išsimokinimui angliškos kalbos pačiam per save be pagelbos mokytojo. Chicago, Ill. 1906, pusl. 307. .... $1.25
Apdaryta. $1.50

No. 1328 Žodynas lietuviškai-angliškos ir angliška-lietuviškos kalbų (abi dalys — I ir II, t.y. No. 1326 ir No. 1327) vienoje knygoje. Yra tai reikalingiausia knyga norintiems gerai pažinti anglišką kalbą. Formatas ir apdarai tokie pat kaip No. 1327. $6.00

No. 1329 Žodynas. Tas pats kaip No. 1328, tik pilnai apdarytas brangia, gražia moroko skura. (Čia audimo nėra nė biskio.) $7.00

No. 1326 Žodynas lietuviškai-angliškos kalbos. (Dalis I.) Sutaisė A. Lalis. Čia rasi visus lietuviškus žodžius išguldytus angliškai. Kožnas žodis paženklintas kursyvoms litaroms prie kokio gramatikos skyriaus jis priguli. Knygos formatas 6x9 colius. Kieti audimo apdarai. Chicago, Ill. 1902, pusl. 382. .... $2.00
Popieros viršais. $1.75

No. 1327 Žodynas angliškai-lietuviškos kalbos. (Dalis II.) Sutaisė A. Lalis. Čia rasi visus angliškus žodžius angliškę žodžio kabėse yra pridėta [...]mė, kaip žodžius a[...]liškai tarti, teipgi kiekvienas žodis paženklintas kursyvoms litaroms prie kokio gramatikos skyriaus jis priguli. Knygos formatas 6x9 colius. Gražiais drutais apdarais, nugara ir kampai drutos, gražios moroko skuros, šonai audimo, ant nugaros parašas aukso litaroms, lapų kraštai marmuruoti. $4.00
Ta pati knyga popieros apdar. $3.00

No. 1420 Tikyba ar mokslas. Tikėjimiški, moksliški ir draugiškai-politiški tyrinėjimai, surankioti D-ro J Šliupo. Antras pataisytas ir padidintas spaudimas. Chicago, Ill. 1901, pus lapių 211. .... 50c

No. 1428 Vaišės Kristaus pas popiežių Pijų IX. Parašė Viktoras Hugo. Antra laida. Chicago, Ill. 1907. Kaina. 10c

No. 1498 Lietuviškas Sapninykas. surinktas iš daugelio svetimų sapninykų ir sutaisytas pagal tikrą persiškai-egiptišką sapninyką, su aprašymu planetų atspėjimo ateities. Geriausiai išguldo visokius sapnus, kokie tik žmogui prisisapnuoti gali. Chicago, Ill. 1895, pusl. 205. .... 50c
Tas pats drutai apdarytas. 65c

No. 1515 Naujas pilnas Orakulas arba knyga burtų, monų ir visokių paslapčių ir praktiška C. C. St. Germain Delnažinystė, su paveikslėliais. Surinko ir išguldė iš svetimų kalbų J. Laukis. Yra tai didžiausia ir praktiškiausia monų knyga, burtų ir delnažinystės mokslo. Formatas 6x9 co[...] lius, ant viršaus apdarų koloriuot[...] paveikslas burtininko ruimo. Ch[...] go, Ill.1904, pusl. 412. ....
Apdaruose. ....

A. Olszew[...]
3252 S. Halsted St., Chic[...]

Skaitymas pakelia žmogų; padaro jį laisvu bei galingu.

Ar nori turėti geresnį Użpelną?

Švaresnį darbą? Ar turi savo biznį? O gal nori pradėti biznį? Tai mokykis Knygvedystę. Reikalauk knygutę "Kaip lengvai ir pigiai išmokti Knygvedystę", prisiųsdamas už 5c markę persiuntimui.

G. J. LEVESKIS
3312 S. Halsted st., CHICAGO, ILL.

"SUNNY TIMES"

TIKRA DECTINE
PASENDINTA PO PRIEŽIURA
4 piln. kvort., $2.95
8 piln. kvort., $5.50
12 piln. kvortų, $8.25
EXPRESAS APMOKAMAS

"SUNNY TIMES" sena tikra degtinė yra gryniaus'a seniausia ir geriausia degtinė ir prilimt lo skonio. Distiliuota iš į arinktų grudų ir pasendinta uždarytose S.V. valstybės sąkrovose. Užtikrinta gryna, tikra degtinė. Ineša nuo visokių priemaišų. Nėra tai mišalas, bet GRYNA TIKRA DEGTINĖ.

Siųsk savo užsiakymą musų arčiausiai krautuvei.

SCHILLER BROS.
Dept. 317 Cairo, Ill., ir Kansas City, Mo.

Dr. G. M. Glaser

Šinomi pranešu gerbiamai publikai, jog esiu seniausiu gydytoju ant Bridgeporto, praktikuodamas 17 metų. Dabar savo ofisą perkėliau į savo namus po nr.

3149 S. Morgan St.
Kampas 32ros gatvės

Mano ofisas aprupintas naujausiais budais gydymo. Visus ligonius stengsiuos užganėdinti, kaip ir lygšiol. Pasitikėdamas, jog gerbiama publika ir toliaus mane rems, esiu namie ant kiekvieno pareikalavimo dieną ir naktį. Esiu specialistas ligose vaikų, moterų ir vyrų ir užsendintose ligose. Darau visokių operaciją. Liekuosi su pagarba

Telefonas Yards 687.

Dr. G. M. Glaser
3149 S. Morgan Street
Kampas 32ros gatvės.

VYRAMS TIKTAI

Kas gali but matyta

GALERIJOJ MOKSLO
344 So. State St. CHICAGO, ILL.
arti Harrison gatvės
INEJIMAS DYKAI!

Žingeidumai Pathologijos
Žingeidumai Osteologijos
Žingeidumai Gromuliavimo Organų

Tyrinėk pradžią ir išsivystymą žmogiškos rasos nuo lopšio iki grabo, pamatyk keistumus gamtos, žingeidumus ir milžiniškumus.

Tyrinėk įtekmę ligos ir paleistuvystės, perstatytas gyv didum figurose, sveikuose ir ligotuose padėjimuose. Lavus išrodinėtojas atsakinėja visokius klausimus. Didžiausia proga tavo gyvenime.

INŽENGA DYKAI!
Atidaryta kasdien nuo 8 valandos ryto iki vidurnakčiui.

LIUOSA GALERIJA MOKSLO
344 S. State St. Chicago, Ill.

Mokslainė Akušerijos

Įkorporuota pagal tiesas Suv. Valst. 1871 m.

Pilnas kursas akušerijos. Pigios kainos. Diplomai svarbus visoje Amerikoje. Į mokslą priiima kiekvienu laiku.

Teipgi turime ligonbutį, kuriame nėščios moteriškės aptures gerą prižiurą, kartais už dyką beturčios. Artesnioms žinioms kreiptis į

Polish College of Midwifery
Dr. W. Statkiewicz, Prez.
Naujas num. 1169 (826) Milwaukee ave., Chicago, Ill.
MOKINAME LIETUVIŠKAI

Vienatinė Lietuviška Sankrova

ir agentura literaturos ant "North Side" Chicago. Čion galima gauti moksliškų, svietiškų ir dvasiškų knygų, rašančių, škaplierių, abrozėlių, visokių laikraščių, Amerikos ir Europos ir popierų gromatoms. Teipgi užlaikau visokio tavoro: juodylo, paišelių plunksnų, drukuojamų mašinukių, britvų, stereoskopų ir daugelio kitų daiktų. Neužmirškite atsilankyti, o busite užganėdinti.

PETRAS M. KAITIS
281 N. North ave. Chicago, Ill.

A. Olszewskio Bankoj

galite aprupinti visus savo reikalus

TOJ BANKOJ LIETUVYS NOTARAS

Išdirba **"Doviernastis" — Kontraktus, Raštus pardavimo** ir visokius kitus dokumentus, ir užtvirtina visokius dokumentus pas konsulių. Inkorporuoja draugijas ir atlieka visokius kitus notarijališkus darbus.

Visokiuose notarijališkuose reikaluose kreipkitės į

J. J. Hertmanowicz
(Notary Public)
3252 So. Halsted st., Chicago.

Tel. 1532 Yards.

Dr. J. KULIS

Lietuvių Gydytojas ir Chirurgas.
3255 So. Halsted St., Chicago, Ill.

Gydo visokias ligas moterų, vaikų ir vyrų. Teipgi turi didelę praktiką ir gydo pasekmingai visokias limpančias, užsisenėjusias ir paslaptingas vyrų ligas. Daro operacijas pasekmingai.

D-rė Marija Dowiatt-Sass

Moterų ir Vaikų Ligų Specialistė.

OFISAS, 749 W. 18-th St.
Tel. Canal 1208.
VALANDOS: Nuo 9:30 iki 11:30 ryte
Nuo 3:30 iki 7 val. vakare.
Nedėldieniais: Nuo 9:30 iki 12 val. tik.

BUSTAS, 2691 W. Harrison St.
(arti W. 52-os Ave.)
VALANDOS: Iki 9 val. rytmetyj,
Nuo 7 iki 8:30 vakare.
Tel. Austin 459.

GERA NAUJIENA Kenčiantiems — MUSU DRAUGAM Lietuviam!

Skaitytojau, jeigu esi apimtas kokios ligos ar painiais nesveikumais, užsimokės tau atsišaukti į **Chicago Medical Clinic, 344 So. State St.** prieš ėjimą gydytis kur kitur, nes jie užtikrina tau nuoseklų ir laikantį išgydymą kožnos ligos, kurią prisiima gydyti. Ar esi nerviškas ir nusiminęs, silpnas ir nuilsęs, pavargęs rytmečiais, truksta noro, be gyvybės, lengvai nuvargstantis ir neramus? Ar atmintis tavo prasta, gėdysi draugijos, truksta energijos ir tvirtumo, akys įdubusios ir nečystos, pajuodavę paakiai, spaugai, plėtmai ar kitoki išbėrimai ant odos, nemorališki ir

Nusilpninanti Sapnai, Patrotytas Vyriszkumas, Sekliszka Silpnybe

nesuaugusios ir šaltos dalys, nusistojimas šlapume paliktame per naktį, pienėtas šlapumas, skausmai strėnose, turi nesveikumą puslės ar inkstų? Išsiputimą Gyslų Maišelyj; Užsendintą Puletekį; Užakimą Varpskylės; Syfilitišką Užnuodyjimą Kraujo, ar kokią kitokią gėdingą nervų, odos, kraujo ar užsendintą ligą? Ar skruostai įdubę, žymus rupesčio išreiškimas ant veido, neramus naktyje, mainančio upo, silpnas vyriškumas, turi užkurdusės dalis, pricšlaikinį nykimą, skausmus kauluose, puolimą plaukų, skaudamą gerklę ir tt.?

Jeigu turi, tai Chicago Medical Clinic

užtikrins tau pilną ir laikantį ant visados išgijimą, jeigu jie nuspręs, kad tavo liga yra išgydoma. Jausi pagerėjimą iš pirmos dienos, ir neužilgio atrasi save karalium tarp vyrų ant kuno, proto ir širdies. Niekas taip nesunaikina jaunus ir pusamžinius vyrus kaip išbėgimai sėklos nakties laike, arba slaptingas nubėgimas sėklos su šlapumu. Tas padaro žmogų netinkančiu prie darbo, ženatvės ir smagumo. Nedaro skirtumo, ar tas paeina nuo jaunystės blogų darbų, naturališko silpnumo ar nuo pertankaus užganėdinimo lytiškų geidimų.

Męs tikrai tave išgydysime.

Męs gydom ir išgydom sėklos nubėgimus, nervų nusilpnėjimą, užsenėjusį puletekį, syfilį, nenaturališkus bėgimus, patžagystą, inkstų ir puslės ligas, teisybę sakant, **visas Vyrų Ligas.** Visos kliutys laimingam ženybiniam gyvenime bus prašalintos. Tukstančius jaunų ir pusamžinių vyrų kasmet prieš laiką nušluoja į grabą jaunystės išdykumai, per tankus susikuopinimai ir kraujo ligos. Jeigu turi nors vieną iš virš paminėtų ženklų, pasirodavyk su mumis pakol da nėra per vėlu.

Roda tau nieko nekaštuoja, o gali užčėdyti daug kentėjimų.

Valandos priėmimo ligonių: nuo 10 ryto iki 4 po piet, ir nuo 6 iki 7 vakare. Nedėliomis ir kitomis šventomis dienomis: nuo 10 ryto iki 12 val. pietų tiktai.

CHICAGO MEDICAL CLINIC
344 SO. STATE STREET CHICAGO, ILL.

NEAPSIGAUK PATS SAVE.

Vyrai ir moteris, kurie apsigaudinėją patys, yra didžiausi savo priešai. Dievas davė Tau sveikatą, tą didžiausią turtą, idant ją sergėtumei ir atsakančiai naudotumeis. Didelės upės susilieją iš mažų upėlių. Didelis medis išaugą iš mažų atžalų teipgi ir sunkios naikinančios žmogų — ligos ir išsipletoją iš menkų apsireiškimų nesveikumų; todėl jei pajutęs tuojaus nesigydysi o sakydams lauksi rytojaus, tada apsigaudinėsi patsai savę.

Dr. E. C. COLLINS,
uždėtojas
Collins N. Y. Medical Instituto.

Neapsigauk patsai save belaukiant rytojaus; ateik ar rašyk dar šiandien lietuviškai, pas gerai žinomus pasauleje Profesorius, kurie tuojaus užsims Tavo sveikatą, suteikiant vaistus ir pagelba, teip kaip ir tiems tukstančiams išgydytų, ką jau kiti daktarai buvo atsisakę, nustojant vilties. Neapsigaudinėk pats save, ilgiau. Neatidėliok, kad iš menkų nesveikumų, pasidarytų didelė liga. Bet jei esi jau apsileidęs ir liga yra pavojinga, nenustok vilties, nors kiti daktarai neišgydė. Musų garsus Profesoriai yra atsižymėją Medicinos mokslę ir žino, ką ir kada reikia daryti išgydymui, kada kiti nesujegė pagelbėti. Atsilankyk ar parašyk:

The COLLINS N. Y. MEDICAL INSTITUTE
140 West 34th Street, New York, N. Y.
Dr. J. J. McGlade, Dr. J. F. Coyle, Medical Direktoriai.

Kasdien nuo 10 iš ryto ik 5 po p. Švent. nuo 10 ik 1 Vak. Ut. ir Pet. 7-8

Prisiusk 10c. markėms, apturėsi garsiąją knygą, Dr. E. C. Collins, "Vadovas in Sveikatą", parašytą lietuviškai.

DR. A. L. GRAICZUNAS

Pasekmingai gydau visokias ligas vyrų, moterų ir vaikų, neaplenkiu ir paslaptinių.

Atsišaukiantiems iš kitur suteikiu sąžiningus patarimus per laiškus.

3312 So. Halsted St., Chicago, Ill.
Telefonas Yards 3162

IŠGYDO IN 5 DIENAS

VARICOCELE HYDROCELE
(Papurtimas gyslų)
Be peilio ar skausmo

Noriu išgydyti kiekvieną vyrą sergantį išplerimu lytiškų dalių gyslų, striktura, užsikrečiamus kraujo nuodus, nervišką sunegalėjimą pažlugimą lytiškų dalių at ligas liečiančias vyrus. — Šitas nuoširdus pasisiulinimus yra atviras visiems, kurie praleido daug pinigų ant daktarų ir vaistų be jokios naudos, ir mano noru yra parodyti visiems šitiems žmonėms, kurie buvo gydomi dešimities ar daugiaus daktarų be jokio pasisekimo, kad aš turiu vienintėlį budą, kuriuomi tikrai išgydau.

Nemokėk už gydymą be naudos — mokėk už tikrą išgydymą.

Aš tikrai išgydau ligas skilvio, plaučių ir inkstų net ir labai užsendintas.

Slaptos vyrų ligos
išgydoma greitai, tikrai ir su pilna slaptybe. Nervų nusilpnėjimas, nupuolimas sveikatos, žudymas stiprybės, nubėgimas kraujo, užnuodijimas, šlapuminės gaištys.

Plaučių ligos,
Dusulys, Bronchitas ir kitos plaučių ligos tikrai išgydoma mano vėliausiu budu. Širdies ligos.

PATARIMAS IR IŠTYRIMAS DYKAI.

Išgydo kad butum sveikas.

Specialistas vyrų ir moterų ligų.

Moterų ligos,
Vidurinės ligos, skausmai strėnose, Baltosios tekėjimas ir kitos ligos tikrai išgydomos. Užpakalinės žarnos, užsendintos ir nerviškos ligos moterų.

Užnuodijimas Kraujo,
ir visos odos ligos, kaip ve pučkai, piktoji dedervinė, šunvotės, niežulys, hemorhiodai, sutinimas gilių, naikinamti nubėgimai, įsisenėjusios ligos.

AŠ KALBU LIETUVIŠKAI.

DR. ZINS, 41 SO. CLARK ST. CHICAGO
(terp Randolph ir Lake Str.)

Valandos: Nuo 8 ryto iki 8 vakare, Nedeloj, nuo 9 ryto iki 4 po pietų.

Męs Apdraudžiame
(Insuriname)

Nuo **Ugnies** visoki turtą, ar tai butų namai, naminiai daiktai, vaizba ar kitoniškas turtas.
Nuo **Vagių** ir **Plėšikų.** Nuo **Ligos** ir **Sužeidimų.** Nuo **Mirties.**

Męs apdraudžiame VISKĄ ir nuo VISOKIŲ NELAIMIŲ

Kiekvienoj nelaimėj pinigai yra reikalingi, todėl nusipirkite pas mus Apdraudimo Raštą (Insurance Policy), o atsitikime ar ugnies, ar ligos, ar mirties, ar kitokios nelaimės, nereikalausite rupintis apie pinigus. Apdraudimo Kompanija išmokės jums tiek pinigų, ant kiek jųs busite apsidraudę.

Apsidraudimo kainos yra labai mažos. Su apdraudimo reikalais kreipkitės pas

A. OLSZEWSKI
3252 S. Halsted St. Chicago.

Dr. O. C. HEINE

DENTISTAS
OFISAS—Kampas 31 ir So. Halsted gat.
(Gyvenimas virš aptiekos.) CHICAGO, ILL.

"DAGIS".

Satyros, pašaipos ir juokų : : mėnesinis laikraštis : :

su juokingais paveikslėliais iš lietuvių politiškojo lauko ir musų didvyrių gyvenimo. Teipgi visoki linksmi pasiskaitymai, eilės, monologai ir tt. Išeina 16 pusl. formoje knygos, su viršais. Pirma išeidinėjo Bostone, dabar persikelė į Chicagą. Prenumerata metams $1.00, pavienis num. 10c. Adresas:

"DAGIS" PUB. CO.
812 33rd St. Sta. K Chicago, Ill.

Dr. P. G. WIEGNER

(IŠ LATVIJOS)
Priima ligonius savo ofise:
3315 S. MORGAN ST.
Kasdieną iki 2 val. po pietų ir nuo 6 val. vakare. **Telefonas: Yards 709.**

Naujas Išradimas

Sustiprinimui ir užlaikymui plaukų.
Tukstančiai plikų žmonių atgavo pulkius plaukus, sulaiko slinkimą plaukų galvos labai trumpame laike. Vietoje senų ataugą nauji, gražus plaukai. Visokia informacija dykai. Artesnėms žinioms reikia rašyti įdedant krasos ženklelį.

PROF. J. M. BRUNDZA
BROADWAY & SO. 9TH ST., BROOKLYN-NEW YORK.

KOŽNAS GAUS DYKAI

kuris prisiųs keletą markių, musų No. 3 katalioga, didžiausią lietuviškoj kalboj, 64 dideli pusiapiai. Jame telpa aprašymai suvirš 900 ligų, vyrų, moterų ir vaikų, pasako nuo ko jos prasideda, kaip jas pažinti, kaip nuo jų apsisaugoti, kokias gyduoles naudoti, kiek jos prekiuoja ir kur jas gauti. Paveikslai ir prekės yvairių kvepiančių ir gydančių muilų, Perfumų, Elektro-gydančių aparatų, Roberinių išdirbimų, Monų, Painų, Štukų, Drukuojamų Mašinėlių, Armonikų, Koncertinų, Britvų, Pavinčevonių ir šimtai kitokių kožnam reikalingų dalykų. Iškirpk šitą apgarsinimą ir prisiųsk mum, o tuojaus gausi visai dykai katalioga. John I. Bagdziunas, Prope.

JOHN'S SUPPLY HOUSE
2334-2336 SO. OAKLEY AVE., CHICAGO, ILL.

Vardas ____________
Adresas ____________
Miestas ________ State ________

F. P. BRADCHULIS

Attorney & Counselor at Law
132 S. Clark, Cor. Madison St.
Atwood Bldg., Room 806
Tel. Franklin 1178.

Lietuvys advokatas, baigęs tiesų mokslą Amerikoje. Veda visokias b[...]as, civiliškas ir kriminališkas visuose teismu[...]duose).

Gyv. 3112 S. H[...]
Teleph[...]

RUDENINĖS IR ŽIEMINĖS DRAPANOS

Ruduo ir Žiema prisiartina. Laikas pirkiti Drapanas.

Mes jau turime savo štore naujausias šio meto Rudenines ir Žiemines Drapanas. Visi žino kad Bridgeport Clothing Co. štore visada randasi geriausios Drapanos ir kad musų kainos visada pigesnės kaip kitų. Taigi šįmet męs į savo štorą parupinome da geresnes drapanas negu kitais metais ir musų kainos vis pigesnės kaip kitų.

Musų Siutų kainos eina nuo $8.00 iki $25.00.
Musų Overkotų kainos nuo $7.00 iki $28.00.

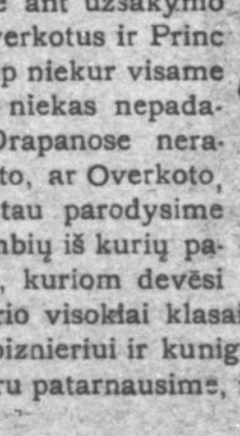

Ateikite pamatyti Musų Siutus ir Overkotus.

Mes teipgi dirbame ant užsakymo (ant orderio) Siutus, Overkotus ir Princ Albertus, teip dailei, kaip niekur visame Chicagos mieste dailiau niekas nepadarys. Jeigu gatavose Drapanose nerastumei sau tinkamo Siuto, ar Overkoto, pasakyk mumi, o mes tau parodysime šimtus gražiausių gelumbių iš kurių padirbsime Tau Drapanas, kuriom devėsi ir džiaugsiesi. Mes dirbame Drapanas ant orderio visokiai klasai žmonių, pradėjus nuo paprasto darbininko iki bagočiausiam biznieriui ir kunigui.

Tik [...] nori, o mes tau su noru patarnausime, ir užtikriname ka[...]ėdinsime.

[...]rt Clothing Co.
[...]zidentas
[...]33, Chicago. Ill,

MUTILATED